

***Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka
– Rybacka Brać Mierzei***

***Diagnoza społeczno-gospodarcza obszaru
na potrzeby Lokalnej Strategii Rozwoju***

Grudzień 2023

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Szczegółowa diagnoza obszaru i ludności.....	4
1. Podstawowe dane lokalizacyjne	4
2. Zagrożenie trwałą marginalizacją.....	5
3. Demografia.....	6
4. Gospodarka, przedsiębiorczość i sektor społeczny	12
5. Rynek pracy.....	19
6. Rolnictwo	21
7. Finanse samorządowe.....	23
8. Opieka społeczna.....	29
9. Dostęp do infrastruktury i usług publicznych	32
10. Dziedzictwo kulturowe, tożsamość lokalna, potencjał turystyczny	39
11. Przestrzeń, przyroda, ochrona środowiska	42
12. Innowacyjność.....	46
13. Wskaźniki rozwoju dla poszczególnych gmin LGR – Monitor Rozwoju Lokalnego	48
13.1. Ogólny wskaźnik rozwoju.....	48
14. Wewnętrzna spójność obszaru	56
II. Podsumowanie.....	57
III. Wnioski	62
1. Analiza SWOT	62
2. Wnioski z analizy SWOT.....	65
3. Kluczowe problemy, potrzeby, potencjały, zasoby.....	66
Spis tabel	67
Spis map	67
Spis wykresów	68
Spis rysunków	69

Wstęp

Niniejszy dokument zawiera najważniejsze informacje oraz analizę sytuacji obszaru działania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka – Rybacka Brać Mierzei (dalej: LGR Rybacka Brać Mierzei) w takich obszarach jak: demografia, gospodarka, rynek pracy, rolnictwo, problemy społeczne, dziedzictwo kulturowe, tożsamość, potencjał turystyczny, dostęp do infrastruktury i usług publicznych, lokalne tradycje, przestrzeń i środowisko czy innowacyjność. Dokonano także oceny wewnętrznej spójności obszaru. Zagadnienia dotyczące rybactwa zostaną zaprezentowane w opracowywanej Lokalnej Strategii Rozwoju, w jej części diagnostycznej.

Jest to syntetyczne ujęcie sytuacji przestrzenno-środowiskowej i społeczno-gospodarczej obszaru na tle województwa pomorskiego oraz Polski wraz ze wskazaniem trendów, które miały miejsce na przestrzeni ostatnich lat. Dodatkowo analizę wzbogacono o prezentację wskaźnika rozwoju dla każdej z gmin partnerstwa na podstawie narzędzia opracowanego przez Związek Miast Polskich, tj. Monitor Rozwoju Lokalnego. Wszelkie dane wykorzystane w opracowaniu, w połączeniu z przeprowadzonymi spotkaniami z interesariuszami na terenie każdej z gmin LGR, posłużyły wskazaniu mocnych i słabych stron obszaru, zidentyfikowaniu szans i zagrożeń jako zewnętrznych uwarunkowań rozwoju, a także określeniu najistotniejszych problemów i potencjałów. To z kolei stanowi podstawę do sformułowania celów i wyznaczenia najważniejszych kierunków rozwoju.

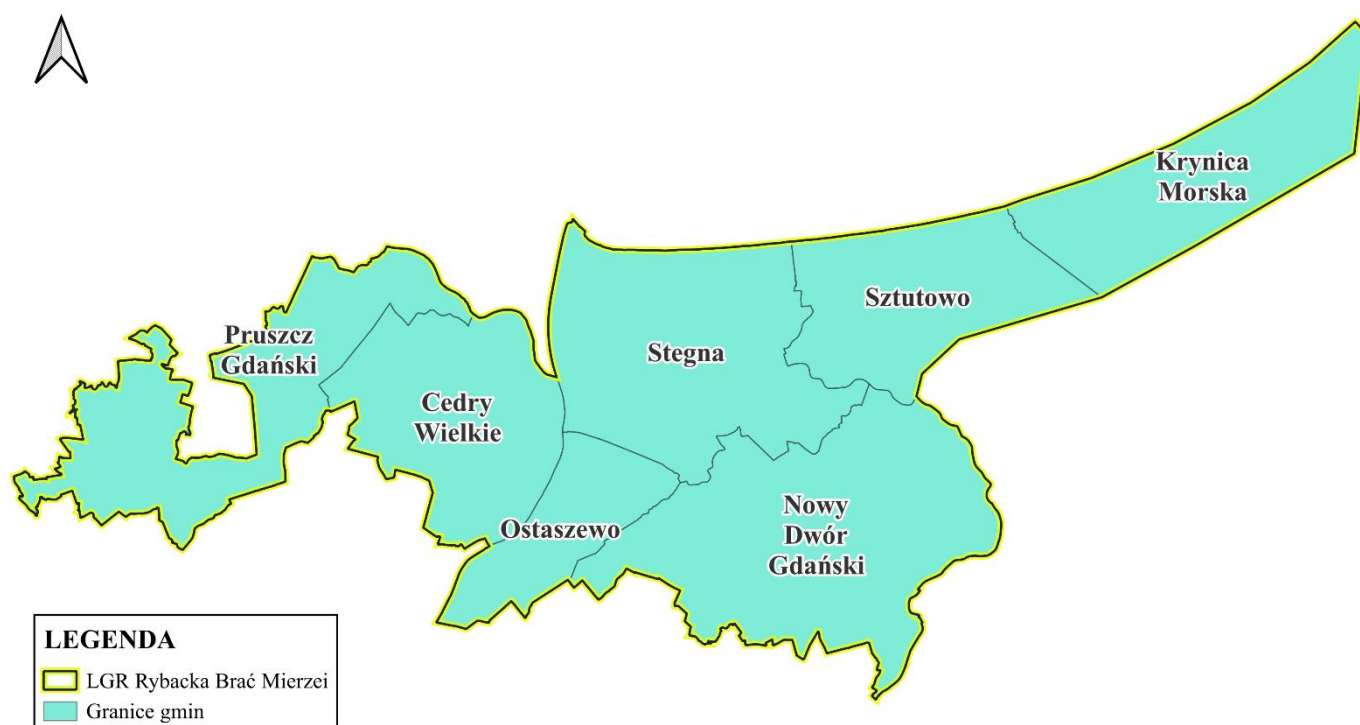
Zaprezentowane dane dotyczą lat 2018–2022 i pochodzą głównie z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, ale też innych dostępnych źródeł, w tym m.in. Monitora Rozwoju Lokalnego lata 2017–2021 (analizy na podstawie danych GUS, systemu Ministerstwa Finansów POLTAX, ZUS i KRUS), Ministerstwa Edukacji i Nauki, Ministerstwa Finansów, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza oraz dokumentów/opracowań takich jak *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030*, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim – raport wojewódzki za rok 2022*.

I. Szczegółowa diagnoza obszaru i ludności

1. Podstawowe dane lokalizacyjne

Obszar funkcjonowania LGR Rybacka Brać Mierzei obejmuje siedem sąsiadujących ze sobą gmin, położonych w województwie pomorskim, w powiatach nowodworskim i gdańskim, w tym: pięć gmin wiejskich, tj. Pruszcz Gdański, Cedry Wielkie, Ostaszewo, Stegna oraz Sztutowo, jedna gmina miejsko-wiejska, tj. Nowy Dwór Gdański oraz jedna gmina miejskie, tj. Krynica Morska. Łączna powierzchnia wymienionych jednostek samorządu terytorialnego wynosi 942 km² i jest zamieszkała przez 77 930 osób (dane GUS według stanu na dzień 31.12.2022 r.). Na mapie 1 zobrazowano graficznie granice LGR, natomiast w tabeli 1 przedstawiono podstawowe dane dotyczące gmin partnerstwa.

Mapa 1 Gminy objęte partnerstwem LGR Rybacka Brać Mierzei

Źródło: opracowanie własne

Tabela 1 Podstawowe dane o gminach obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei

Nazwa gminy	Typ gminy	Identyfikator gminy	Powierzchnia (km ²)
Pruszcz Gdański	wiejska	2204042	144
Cedry Wielkie	wiejska	2204022	124
Miasto Krynica Morska	miejska	2210011	118
Nowy Dwór Gdański	miejsko-wiejska	2210023	213
Ostaszewo	wiejska	2210032	61
Stegna	wiejska	2210042	170
Sztutowo	wiejska	2210052	112
RAZEM LGR			942

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Cały obszar jest spójny pod względem przestrzennym. Wszystkie gminy obszaru LGR administracyjnie położone są w sąsiadujących powiatach – nowodworskim i gdańskim w województwie pomorskim. W skład LGR Rybacka Brać Mierzei wchodzi więcej niż dwie gminy, a każda para gmin pozostaje w bezpośrednim lub przynajmniej w dalszym sąsiedztwie, tworząc tym samym zwarty geograficznie obszar, znajdujący się w jednym obrysie (mapa 1). Siedziba LGR znajduje się w Nowym Dworze Gdańskim.

2. Zagrożenie trwałą marginalizacją

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Dokument przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorzady wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Istotną częścią dokumentu jest Załącznik 1. *Lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: programowanie 2021–2027*. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją to zróżnicowane przestrzenie pod względem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, jak i funkcji gospodarczych, skupiska gmin wiejskich i powiązanych z nimi funkcjonalnie małych miast, w których nastąpiła kumulacja negatywnych zjawisk społecznych i ekonomicznych.

Żadna z gmin z obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei nie znalazła się na powyższej liście, co oznacza, że teren obszaru LGR nie jest zagrożony marginalizacją. Także w powiatach nowodworskim i gdańskim nie zidentyfikowano gmin zagrożonych trwałą marginalizacją. Na poziomie regionalnym, w *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030*, wyznaczone w KSRR 2030 obszary zagrożone trwałą marginalizacją na terenie województwa pomorskiego określono jako jeden z obszarów strategicznych interwencji: OSI *Obszary zagrożone trwałą marginalizacją*. Należą do nich gminy wiejskie i miejsko-wiejskie z powiatów: bytowskiego (gminy: Czarna Dąbrówka, Kołczygłowy, Miastko, Trzebielino, Tuchomie), chojnickiego (Gmina Konarzyny), człuchowskiego (gminy: Czarne, Człuchów, Debrzno, Koczala, Rzeczenica), kościerskiego (gminy: Karsin, Liniewo, Stara Kiszewa), kwidzyńskiego (gminy: Gardeja, Prabuty, Ryjewo), malborskiego (Gmina Lichnowy), słupskiego (gminy: Damnica, Dębica Kaszubska, Głowczyce, Kępice, Potęgowo, Smołdzino), starogardzkiego (gminy: Osieczna, Skórcz), tczewskiego (gminy: Gniew, Morzeszczyn), wejherowskiego (Gmina Łęczyce) oraz sztumskiego (gminy: Dziergoń, Mikołajki Pomorskie, Stary Dziergoń, Stary Targ).

3. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2022 roku, obszar objęty strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność zamieszkiwało 77 930 osób, w tym 39 394 kobiet (50,6%) i 38 536 mężczyzn (49,4%), co stanowiło 100% ludności powiatu nowodworskiego i 33,9% ludności powiatu gdańskiego oraz 3,3% ludności województwa pomorskiego. Biorąc pod uwagę gminy wchodzące w skład LGR, najwięcej ludzi zamieszkiwało gminę wiejską Pruszcz Gdański (37 333 osoby), natomiast najmniej gminę miejską Krynica Morska (1 173 osoby). Szczegółowe dane na temat liczby ludności poszczególnych gmin w 2022 r. zaprezentowano w tabeli 2.

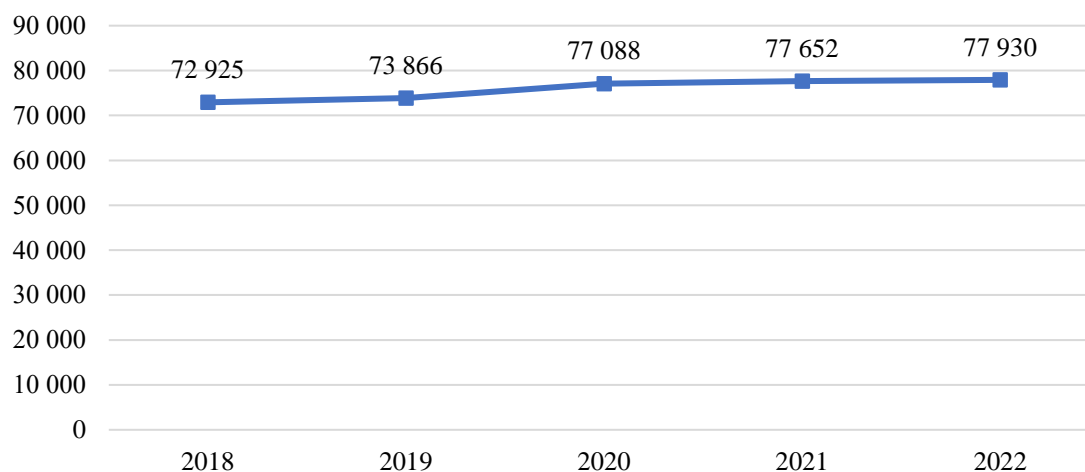
Tabela 2 Ludność poszczególnych gmin LGR w 2022 r.

Nazwa gminy	Liczba ludności	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Procentowy udział	Gęstość zaludnienia
Pruszcz Gdański	37 333	18 954	18 379	47,9	259,3
Cedry Wielkie	6 782	3 426	3 356	8,7	54,7
Miasto Krynica Morska	1 173	588	585	1,5	9,9
Nowy Dwór Gdański	16 968	8 619	8 349	21,8	79,7
Ostaszewo	2 934	1 442	1 492	3,8	48,1
Stegna	9 305	4 663	4 642	11,9	54,7
Sztutowo	3 435	1 702	1 733	4,4	30,7
LGR Rybacka Brać Mierzei	77 930	39 394	38 536	100	82,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przestrzeni omawianych lat liczba ludności obszaru systematycznie wzrastała (wykres 1).

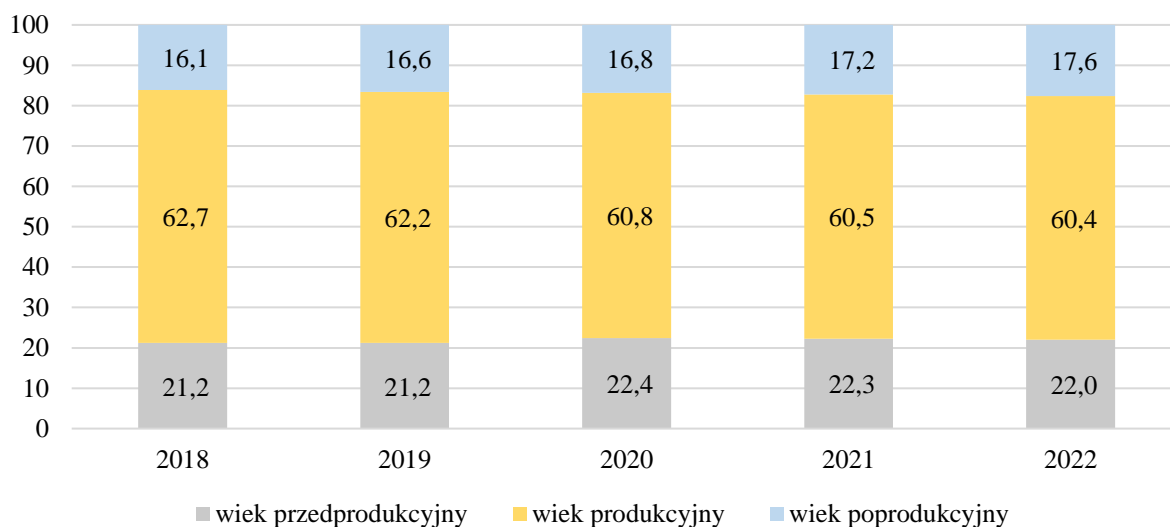
Wykres 1 Liczba ludności ogółem na obszarze LGR w latach 2018–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

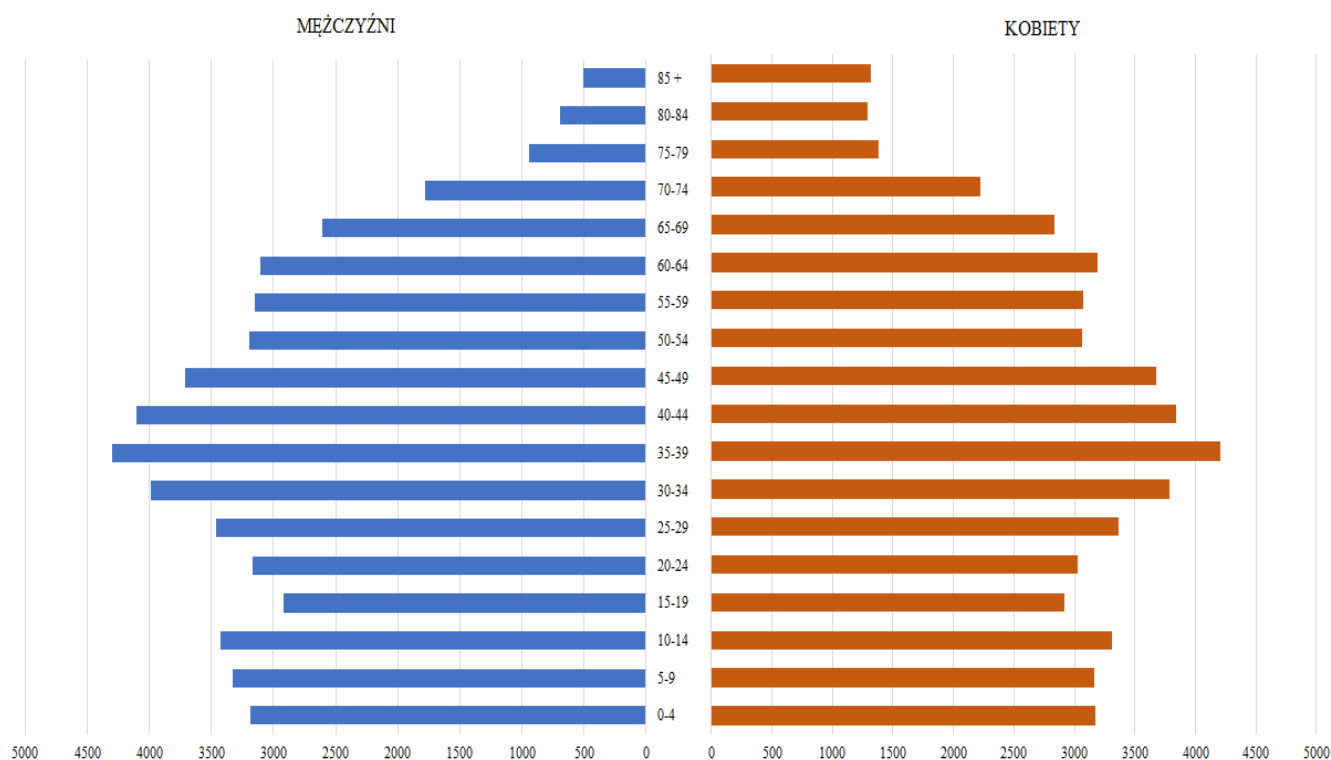
Na wykresie 2 przedstawiono wartości wskaźnika udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na obszarze LGR w latach 2018–2022, natomiast na wykresie 3 zobrazowana została struktura ludności według poszczególnych grup wieku – tzw. piramida płci i wieku dla LGR Rybacka Brać Mierzei w 2022 r.

Wykres 2 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na obszarze LGR w latach 2018–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

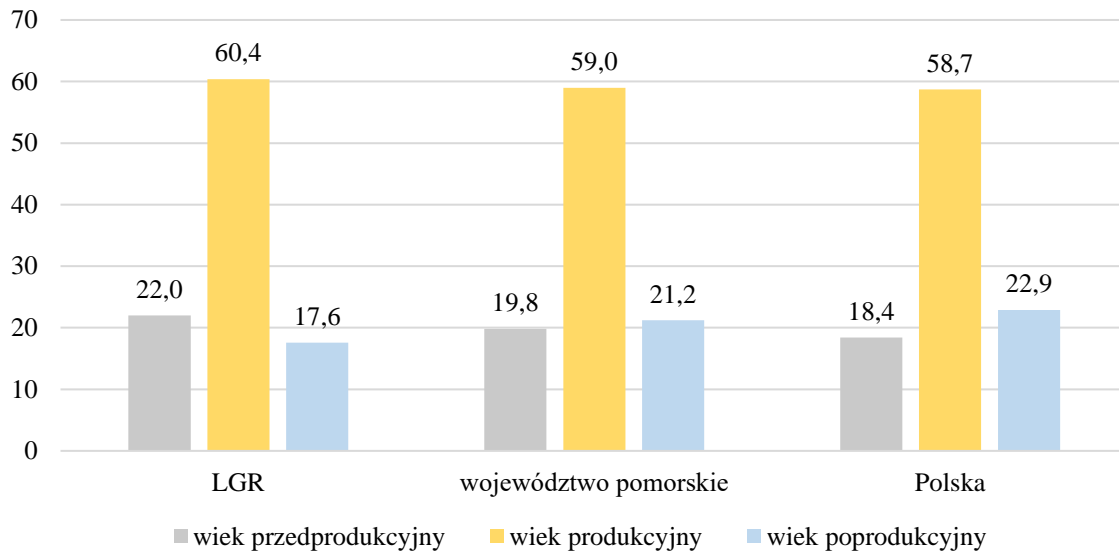
Wykres 3 Piramida płci i wieku dla obszaru LGR w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane zobrazowane na wykresie 2 wskazują, że obszar LGR Rybacka Brać Mierzei charakteryzuje się stopniowym starzeniem się społeczeństwa. Udział osób w wieku poprodukcyjnym na terenie LGR był w 2022 r. niższy niż średnia dla województwa i kraju (wykres 4), jednak tempo wzrostu udziału tej grupy ludności jest wyższe niż w przypadku średniej dla województwa oraz niższe niż dla średniej krajowej. Wartość tego wskaźnika w 2022 r. w stosunku do 2018 r. to wzrost o 1,5 punktu procentowego (pp.), podczas gdy w województwie wskaźnik ten wzrósł o 1,2 pp., natomiast w kraju również o 1,5 pp. (dane GUS).

Wykres 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na obszarze LGR w porównaniu do średniej dla województwa i kraju w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 3 przedstawiono wartości wskaźników obciążenia demograficznego: *ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym* oraz *udział ludności w wieku nieprodukcyjnym w ludności ogółem* w latach 2018–2022.

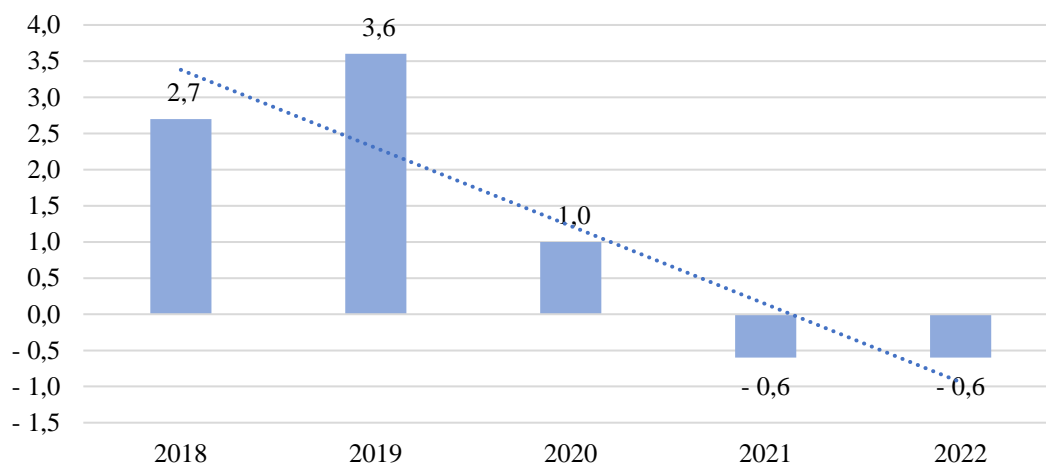
Tabela 3 Wskaźniki obciążenia demograficznego w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					Udział ludności w wieku nieprodukcyjnym w ludności ogółem				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Pruszcz Gdański	59,5	61,2	63,4	64,0	64,0	37,3	38,0	38,8	39,0	39,0
Gmina Cedry Wielkie	55,2	56,2	61,9	62,7	63,7	35,6	36,0	38,3	38,6	38,9
Miasto Krynica Morska	57,6	57,2	65,1	64,3	65,2	36,5	36,4	39,4	39,1	39,5
Gmina Nowy Dwór Gdański	59,8	61,0	64,3	65,9	67,2	37,4	37,9	39,1	39,7	40,2
Gmina Ostaszewo	58,3	59,6	65,4	66,8	69,0	36,8	37,3	39,6	40,1	40,8
Gmina Stegna	60,5	62,5	67,4	67,4	67,6	37,7	38,4	40,3	40,3	40,3
Gmina Sztutowo	60,8	62,0	69,9	73,8	74,5	37,8	38,3	41,1	42,4	42,7
LGR Rybacka Brać Mierzei	59,3	60,7	64,3	65,2	65,7	37,2	37,8	39,2	39,5	39,7
województwo pomorskie	65,8	67,3	67,7	68,7	69,5	39,7	40,2	40,4	40,7	41,0
Polska	65,1	66,7	68,3	69,3	70,4	39,4	40,0	40,6	40,9	41,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

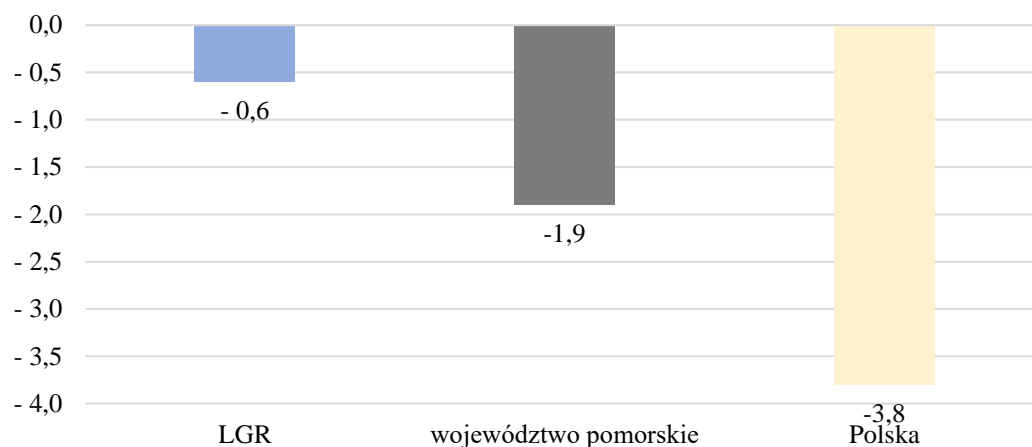
Jednym ze wskaźników mających wpływ na kształtowanie się struktury ludności jest wskaźnik *przyrost naturalny na 1 000 ludności* – wartość tego wskaźnika dla LGR w latach 2018–2022 przedstawiono na wykresie 5, natomiast na wykresie 6 porównano średnie wartości wskaźnika w obszarze LGR, w województwie i kraju w 2022 r., z kolei na mapie 2 zobrazowano rozkład wartości wskaźnika w 2022 r. w poszczególnych gminach LGR.

Wykres 5 Przyrost naturalny na 1 000 ludności na obszarze LGR w latach 2018–2022

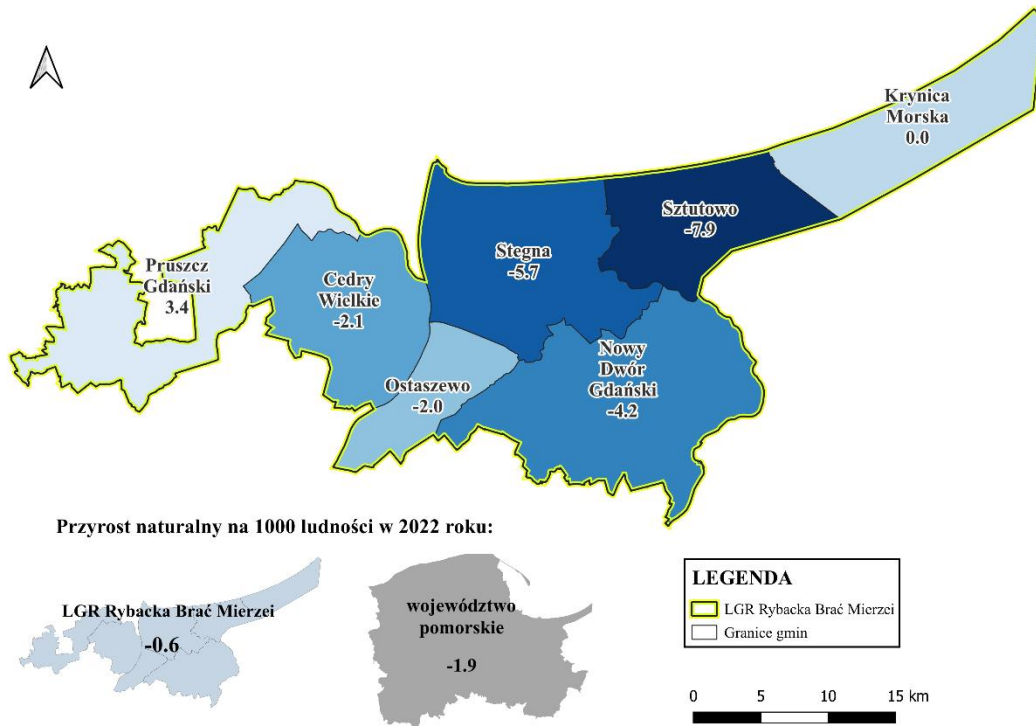
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 6 Przyrost naturalny na 1 000 ludności na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

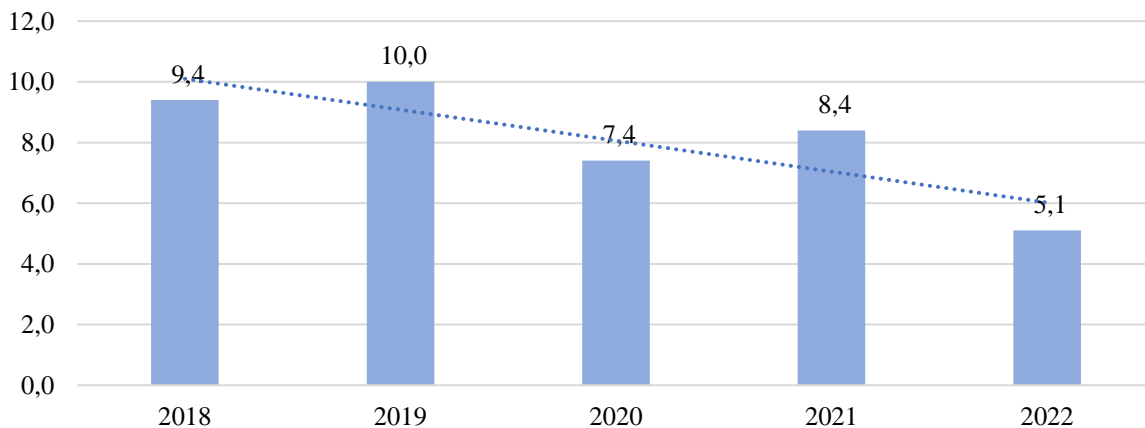
Mapa 2 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne

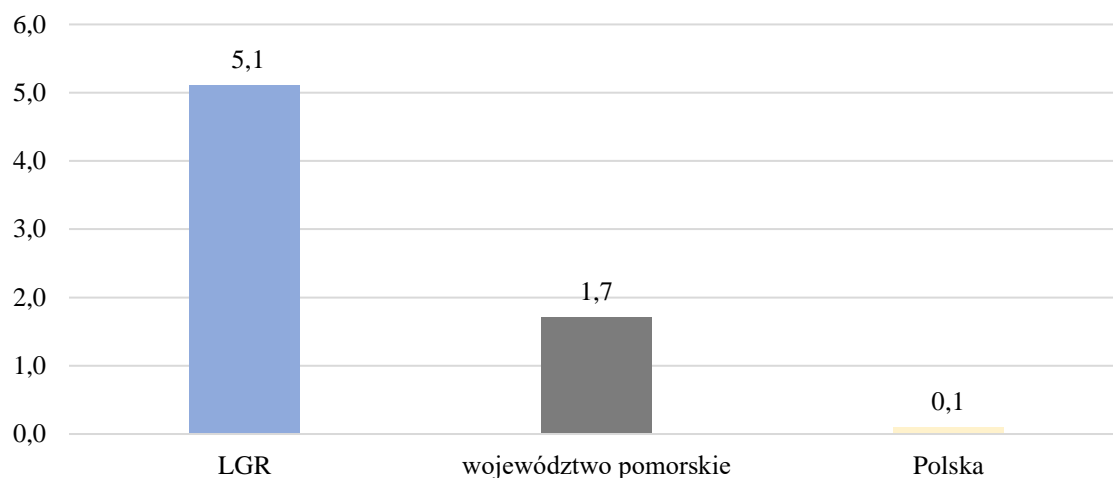
Istotne w kontekście ilości i struktury ludności w danym miejscu jest również saldo migracji, stanowiące różnicę między napływem a odpływem ludności z danego obszaru w określonym czasie. Migracje stanowią jeden z najważniejszych (po liczbie urodzeń i zgonów) czynników kształtujących liczbę ludności na danym obszarze. Saldo migracji na 1 000 ludności na obszarze LGR w całym badanym okresie osiągało wartości dodatnie, a w roku 2022 wynosiło 5,1 (wykres 7). Była to wartość wyższa i bardziej korzystna zarówno od średniej dla Polski, jak i województwa pomorskiego (wykres 8).

Wykres 7 Saldo migracji na 1 000 ludności na obszarze LGR w latach 2018–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 8 Saldo migracji na 1 000 ludności na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnym czynnikiem świadczącym o potencjale demograficznym danego obszaru jest kwestia związana z budownictwem mieszkaniowym – można go ocenić za pomocą wskaźnika *pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców*. Wysoka wartość tego wskaźnika oznacza, że ludzie chętnie inwestują w dane miejsce jako miejsce zamieszkania – akumulują w nim swój majątek

i chcą się w nim osiedlić. Wartości wskaźnika dla poszczególnych gmin, a także średnią dla LGR Rybacka Brać Mierzei, województwa i kraju w latach 2018–2022 przedstawiono w tabeli 4, natomiast na wykresie 9 przedstawiono porównanie średniej wartości dla LGR w 2022 r. do wartości dla województwa pomorskiego i Polski.

Tabela 4 Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022

Jednostka terytorialna	Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców				
	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Pruszcz Gdański	56	59	55	64	60
Gmina Cedry Wielkie	55	50	53	103	62
Miasto Krynica Morska	54	39	51	8	51
Gmina Nowy Dwór Gdański	29	24	26	37	15
Gmina Ostaszewo	40	47	30	31	34
Gmina Stegna	57	69	82	89	80
Gmina Sztutowo	63	63	43	46	26
LGR Rybacka Brać Mierzei	49	50	50	47	50
województwo pomorskie	28	30	31	38	31
Polska	25	26	28	35	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 9 Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4. Gospodarka, przedsiębiorczość i sektor społeczny

Sytuację gospodarczą obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei odzwierciedlają wskaźniki gospodarcze, tj. *liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności* oraz *podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym*.

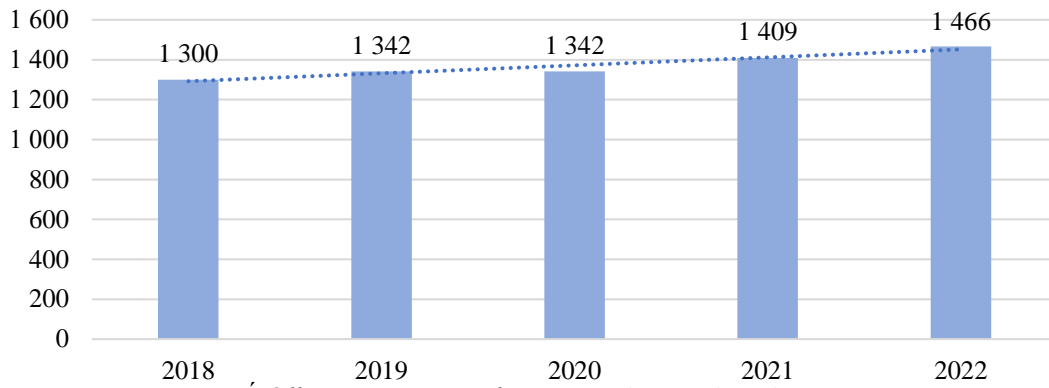
W tabeli 5 przedstawiono wskaźniki gospodarcze dla LGR Rybacka Brać Mierzei oraz województwa pomorskiego i Polski w latach 2018–2022. Wskaźniki zobrazowano także na wykresach 10–13, na których przedstawiono trend dla LGR w latach 2018–2022 oraz porównanie wartości dla LGR do średniej dla województwa i kraju w 2022 r., zaś na mapach 3–4 przedstawiono wartości wskaźników w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.

Tabela 5 Wskaźniki gospodarcze na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w latach 2018–2022

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności					Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
LGR	1 300	1 342	1 342	1 409	1 466	166	143	115	141	135
województwo pomorskie	1 271	1 311	1 351	1 407	1 461	125	115	102	117	122
Polska	1 136	1 175	1 224	1 276	1 323	102	99	86	97	102

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 10 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na obszarze LGR w latach 2018–2022

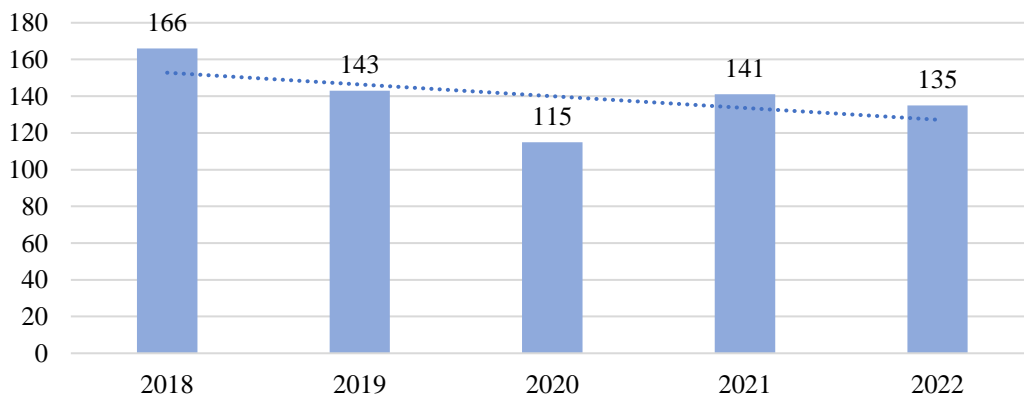
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 12 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym na obszarze LGR w latach 2018–2022

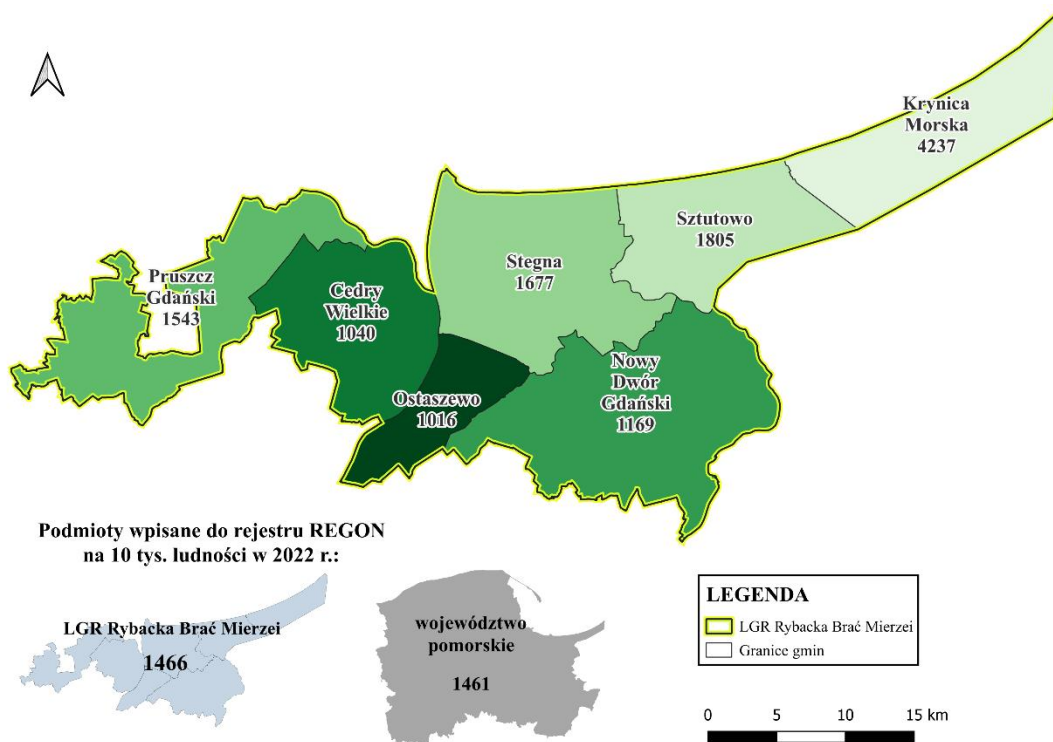
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 13 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.

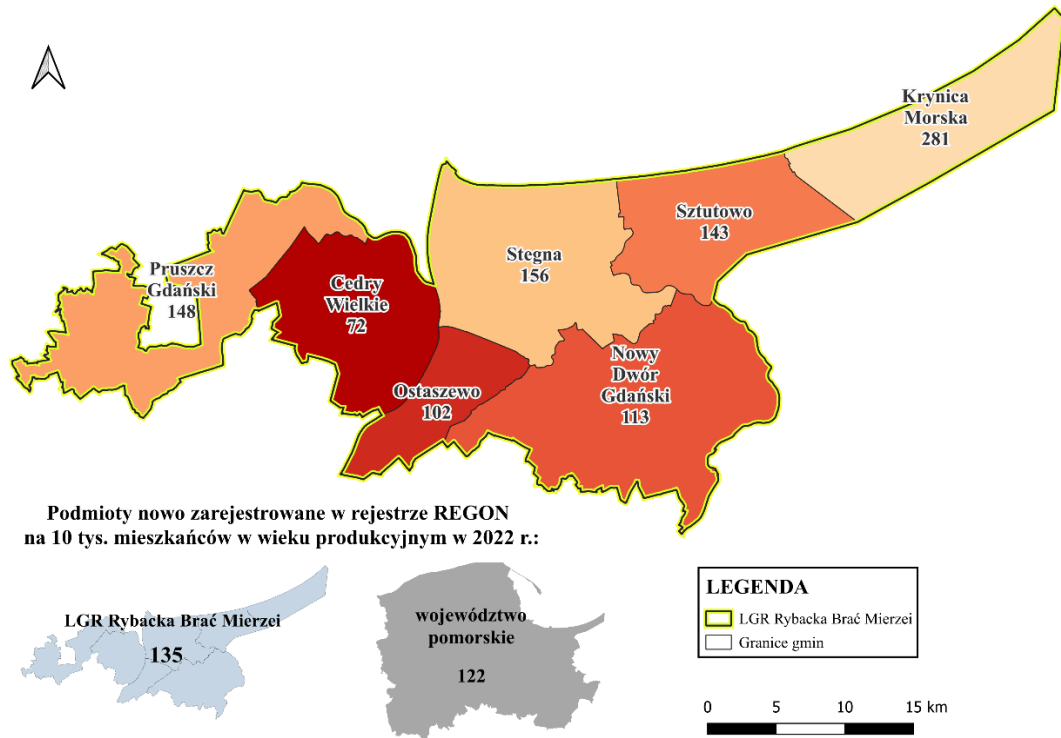
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mapa 3 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne

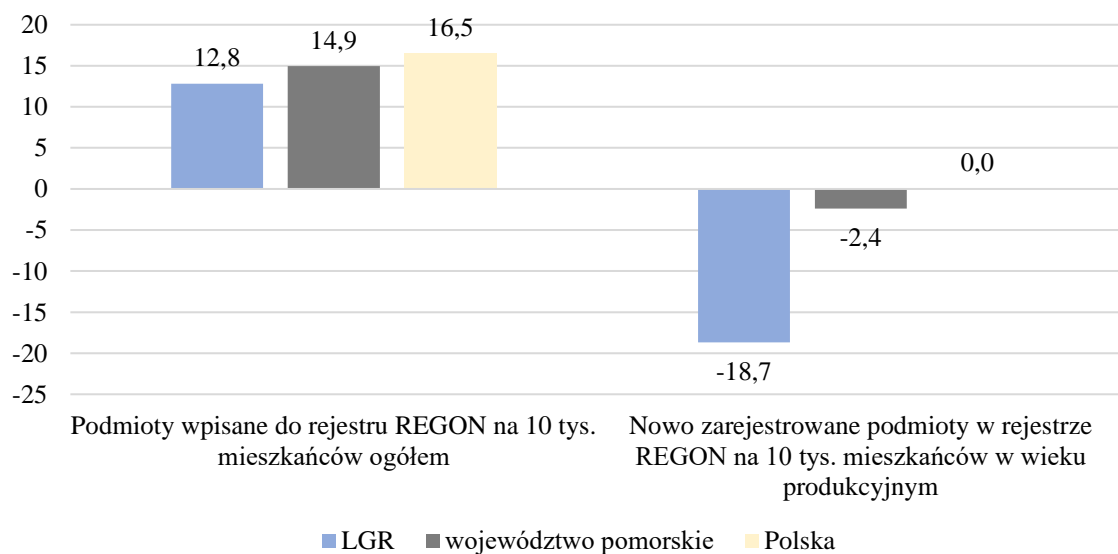
Mapa 4 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne

Na wykresie 14 przedstawiono dynamikę zmian (wzrost/spadek wartości wskaźników w 2022 r. w stosunku do 2018 r.) dla LGR, województwa i kraju.

Wykres 14 Dynamika wzrostu wartości wskaźników gospodarczych obszaru LGR, województwa i kraju – wzrost/spadek procentowy w 2022 r. w stosunku do 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poza nowo rejestrowanymi podmiotami, warto zwrócić uwagę na wskaźniki: *udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON oraz jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności*, które świadczą o kondycji przedsiębiorstw oraz poziomie trudności w prowadzeniu działalności na danym obszarze, w danym okresie. Wartości powyżej określonych wskaźników dla poszczególnych gmin LGR, LGR ogółem, województwa pomorskiego i Polski w latach 2018–2022 przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 6 Wskaźniki świadczące o kondycji przedsiębiorstw w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022

Jednostki terytorialne	Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności					Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Pruszcz Gdański	106	87	48	70	79	7,0	5,6	3,4	4,7	5,1
Gmina Cedry Wielkie	76	37	40	46	77	9,0	4,0	4,2	4,4	7,4
Miasto Krynica Morska	200	187	178	178	153	5,6	5,1	4,4	4,3	3,6
Gmina Nowy Dwór Gdański	85	68	55	52	51	9,0	6,9	5,2	4,7	4,3
Gmina Ostaszewo	78	47	47	58	48	9,1	5,5	5,0	5,9	4,7
Gmina Stegna	165	161	155	130	127	11,9	11,3	10,3	8,0	7,6
Gmina Sztutowo	155	124	78	112	76	10,6	8,1	4,7	6,6	4,2
LGR Rybacka Brać Mierzei	109	89	65	74	78	8,4	6,6	4,9	5,3	5,3
województwo pomorskie	112	70	54	61	69	8,8	5,3	4,0	4,3	4,7
Polska	86	59	45	50	59	7,6	5,0	3,6	3,9	4,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 7 przedstawiono wartość wskaźnika *udział przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż 50 pracowników w liczbie mieszkańców ogółem* dla poszczególnych gmin LGR, średnio w LGR oraz województwie i kraju w latach 2018–2022. Przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 50 pracowników, to tzw. mikro (do 9 pracowników) i małe firmy (do 49 pracowników). Stanowią one ok. 99% polskiego sektora przedsiębiorstw.

Tabela 7 Udział przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż 50 pracowników w liczbie mieszkańców ogółem w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022

Jednostka terytorialna	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Pruszcz Gdański	15,1	15,4	14,2	14,8	15,4
Gmina Cedry Wielkie	8,5	9,2	9,6	10,3	10,4
Miasto Krynica Morska	35,5	36,5	40,5	41,3	42,4
Gmina Nowy Dwór Gdański	9,4	9,8	10,5	11,0	11,6
Gmina Ostaszewo	8,5	8,4	9,4	9,8	10,2
Gmina Stegna	13,8	14,2	15,0	16,2	16,7
Gmina Sztutowo	14,6	15,2	16,4	16,9	18,0
LGR Rybacka Brać Mierzei	13,0	13,4	13,4	14,0	14,6
województwo pomorskie	12,6	13,0	13,4	14,0	14,5
Polska	11,3	11,7	12,2	12,7	13,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Udział przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż 50 pracowników w liczbie mieszkańców ogółem we wszystkich analizowanych latach był na obszarze LGR wyższy niż średnia dla kraju oraz średnia dla województwa

pomorskiego (w latach 2020–2021 średnia dla obszaru LGR oraz średnia dla województwa pomorskiego osiągnęły taką samą wartość) i odnotował trend rosnący, natomiast tendencja ta dotyczyła także średniej dla województwa i kraju. W tabeli 8 przedstawiono udział podmiotów gospodarczych według grup rodzajów działalności (PKD 2007) w 2022 r. w poszczególnych gminach LGR, średnio na obszarze, w województwie i kraju. Średni udział grupy „rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” jest dla obszaru LGR wyższy niż średnia dla województwa oraz średnia dla kraju. Wśród gmin obszaru, pod tym względem, najbardziej wyróżnia się Miasto Krynica Morska (8,2%) oraz Gmina Sztutowo (5,5%), gdyż osiągają wartości znacznie wyższe niż średnia w województwie (1,2%) oraz dla kraju (1,4%).

Tabela 8 Udział % podmiotów gospodarczych według grup rodzajów działalności (PKD 2007) w poszczególnych gminach LGR, średnio na obszarze LGR, w województwie i kraju w 2022 r.

Jednostka terytorialna	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	Pozostała działalność
Gmina Pruszcz Gdański	0,5	26,5	16,7	2,6	53,7
Gmina Cedry Wielkie	2,4	36,3	16,9	2,8	41,6
Gmina Krynica Morska	8,2	7,6	10,9	51,3	21,9
Gmina Nowy Dwór Gdański	1,2	35,1	17,6	4,1	42,0
Gmina Ostaszewo	2,0	48,0	11,7	1,7	36,6
Gmina Stegna	1,9	26,2	12,9	32,6	26,4
Gmina Sztutowo	5,5	23,9	10,0	32,3	28,4
LGR Rybacka Brać Mierzei	1,6	28,2	15,6	10,6	44,0
województwo pomorskie	1,2	24,8	16,3	5,5	52,2
Polska	1,4	22,7	20,1	3,2	52,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wynika z danych statystycznych klasyfikacji podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007, największa liczba, spośród wszystkich podmiotów gospodarczych na obszarze w 2022 r., była zarejestrowana w sekcjach: F „Budownictwo” – 1 870 podmiotów (16,4%), G „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle” – 1 781 podmiotów (16,5%) oraz C „Przetwórstwo przemysłowe” – 1 286 podmiotów (11,3%). Na obszarze nie są zarejestrowane żadne podmioty w sekcji U „Organizacje i zespoły eksterytorialne”, a najniższe i nikłe udziały podmiotów zarejestrowane są w sekcjach B „Górnictwo i wydobywanie”, D „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” i E „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Znaczącym z perspektywy analizy gospodarki na obszarze LGR Rybacka Brać Mierzei jest sektor rybacki, ze względu na fakt położenia terenu LGR przy nabrzeżu Morza Bałtyckiego oraz w pobliżu Zalewu Wiślanego. Branże związane z rybołówstwem mają istotne znaczenie i wpływ na rozwój regionu. Wybrzeże morskie i zasoby wodne stanowią o rozwoju sektora rybactwa (połowy oraz akwakultura) na obszarze LGR. Na obszarze LGR działa 10 portów: Jantar, Kąty Rybackie (I i II), Krynica Morska (I i II), Mikoszewo, Piaski (I i II), Stegna, Sztutowo.

Na dzień koniec 2022 r. polska flota rybacka liczyła 824 statki rybackie (w tym 2 statki dalekomorskie). Łączna zdolność połowowa tych statków wynosiła 35 179,87 GT i 84 312,52 kW. W skład polskiej floty rybackiej wchodziły 2 trawlerzy, 123 kutry oraz 699 łodzi. Dla trawlerów portem macierzystym była Gdynia. Większość kutrów (72,4%) stacjonowała w województwie pomorskim, a pozostałe – w zachodniopomorskim. Łodzie rybackie natomiast stacjonowały we wszystkich województwach nadbałtyckich: pomorskim (46,5% łącznej liczby polskich

łodzi rybackich), zachodniopomorskim (43,3%) oraz warmińsko-mazurskim (10,2%)¹. Polskie rybołówstwo dzieli się na dwa podstawowe sektory: rybołówstwo bałtyckie (zaangażowana jest zdecydowanie przeważająca część floty) oraz rybołówstwo dalekomorskie. Podstawowymi gatunkami poławianymi przez polskich rybaków w Morzu Bałtyckim są: szprot, śledź i ryby płaskie. Polska od dnia przystąpienia do Unii Europejskiej ściśle przestrzega zasad systemu dotyczącego bilansowania wprowadzanej i wycofanej z rybołówstwa zdolności połowowej². Spośród podstawowych gatunków bałtyckich, istotne dla polskich rybaków przybrzeżnych (a więc z obszaru LGR) są połowy storni. W dużym stopniu na dochody polskich rybaków wpływają połowy szprotów i śledzi. W 2022 r. połowy na Morzu Bałtyckim wynosiły: szprot – 71 209,8 ton, śledzia centralnego – 16 261,6 ton, storni – 10 459 ton, gładzicy – 179,1 ton, dorsza – 146,7 ton, śledzia zachodniego – 85,8 ton, troci – 12 204 sztuki³.

Z danych GUS wynika, że na terenie obszaru LGR funkcjonowało 170 obiektów noclegowych, które łącznie oferowały 12 940 miejsc noclegowych, z czego znaczna część dostępna była jedynie w sezonie turystycznym. Spośród wszystkich podmiotów jedynie 40 oferowało noclegi całorocznie. Najwięcej z nich znajdowało się na terenie Miasta Krynica Morska (21 obiektów)⁴.

Istnieje wiele definicji przedsiębiorczości. Jedne z nich skupiają się na rezultatach, inne na procesowości, a jeszcze inne na umiejętnościach. Według Cooper'a (2003 r.) przedsiębiorczość to przede wszystkim „zachowanie przedsiębiorcze oznaczające umiejętność korzystania z pojawiających się sposobności w otoczeniu społeczno-ekonomicznym”. O przedsiębiorczości na ogół mówi się w kontekście gospodarczym, natomiast istotna jest również przedsiębiorczość społeczna, rozumiana jako sfera aktywności obywatelskiej, która łączy działalność ekonomiczną z działalnością pożytku publicznego, przyczyniając się m.in. do integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, do tworzenia miejsc pracy oraz rozwoju lokalnego. Na całym obszarze LGR funkcjonują cztery przedsiębiorstwa społeczne – 2 z nich znajdują się w Gminie Cedry Wielkie oraz 2 w Gminie Stegna.

Ludzie przedsiębiorczy to ludzie aktywni zawodowo i/lub społecznie. Istotna w tym zakresie jest analiza kapitału społecznego. Jednym z głównych mierników kapitału społecznego jest wskaźnik *liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców* (wykres 15).

Wykres 15 Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wewnątrz obszaru LGR najwyższą wartością wskaźnika charakteryzowała się Miasto Krynica Morska, która w całym analizowanym okresie osiągała najwyższe wyniki spośród gmin obszaru LGR, jednocześnie każdorazowo

¹ Dane GUS, stan na dzień 31 grudnia 2022 r.

² Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, *Raport roczny dotyczący działań zmierzających do osiągnięcia równowagi pomiędzy zdolnością połowową a wielkością dopuszczalnych połowów*, 2022 r.

³ Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, *Raport flotowy za 2022 r.*

⁴ Dane GUS, stan na dzień 31 lipca 2022 r.

w latach 2018–2022 charakteryzowała się wartością wyższą niż średnia dla województwa i kraju. Jednak średnia dla obszaru LGR była w całym badanym okresie niższa niż średnia dla województwa i kraju (dane GUS).

5. Rynek pracy

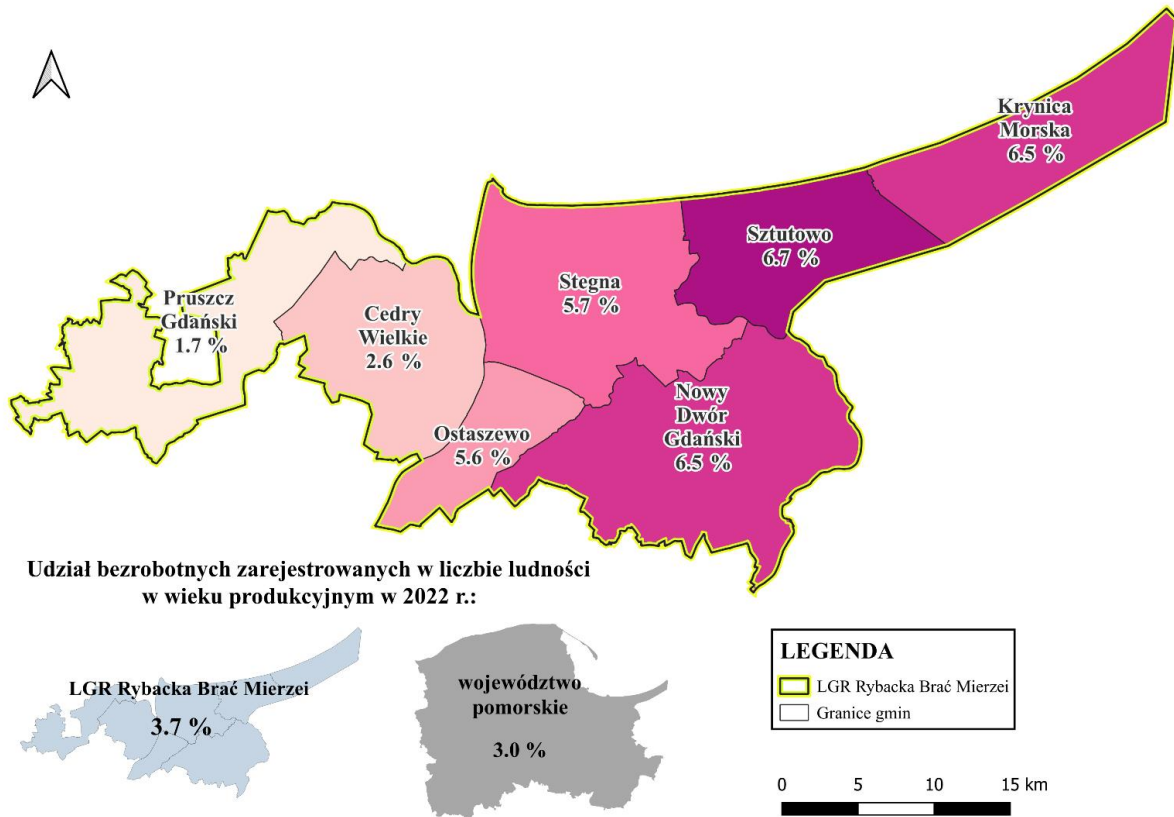
Sytuację panującą na rynku pracy odzwierciedlają wskaźniki dotyczące zatrudnienia oraz bezrobocia. Do najistotniejszych wskaźników należą: *udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym* oraz *udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem* (tabela 9). Wartości tych wskaźników w 2022 r. dla poszczególnych gmin LGR przedstawiono na mapach 5 i 6.

Tabela 9 Wskaźniki bezrobocia na obszarze LGR, średnio w województwie i kraju w latach 2018–2022

Jednostka terytorialna	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)					Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem (%)				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
LGR Rybacka Brać Mierzei	4,5	4,0	5,2	4,2	3,7	45,4	46,3	46,6	56,5	50,3
województwo pomorskie	3,3	3,0	4,0	3,4	3,0	43,5	42,3	42,1	52,8	45,6
Polska	4,2	3,8	4,6	4,0	3,7	52,4	49,9	49,3	56,6	51,7

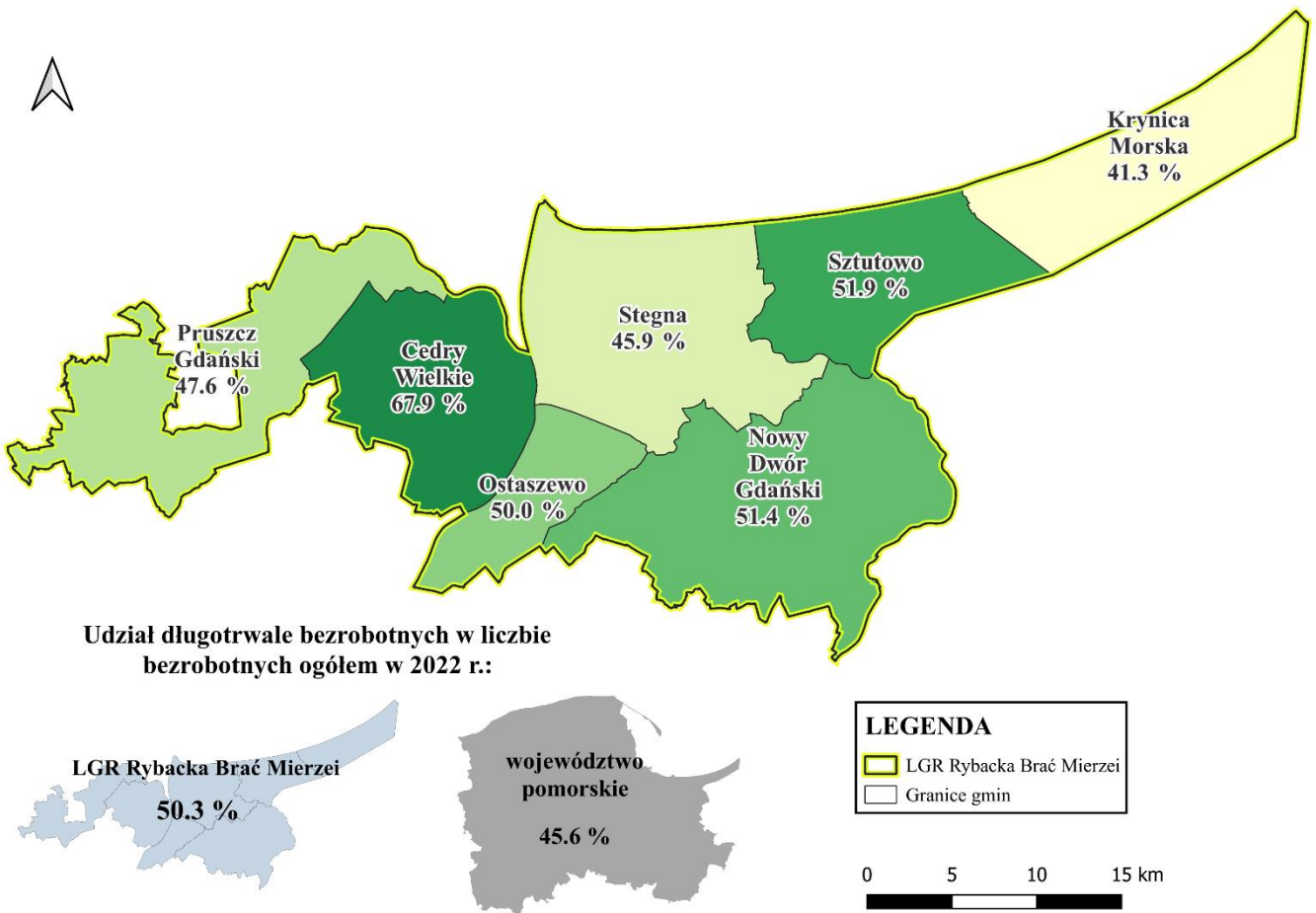
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mapa 5 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne

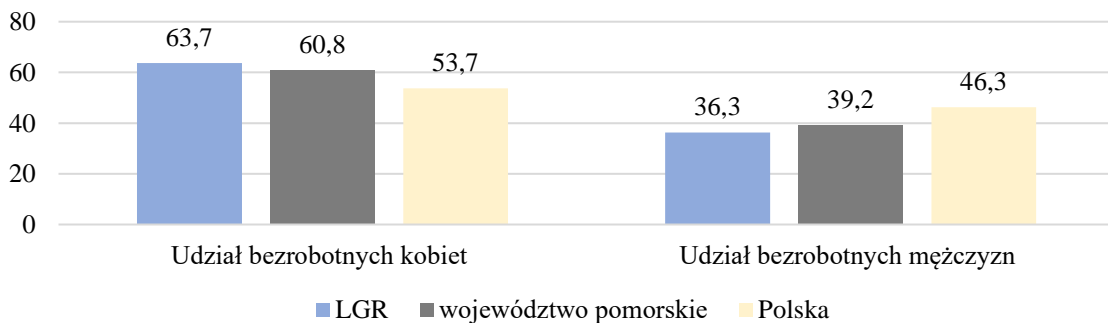
Mapa 6 Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne

Na wykresie 16 przedstawiono procentowy udział bezrobotnych ze względu na płeć na obszarze LGR, w województwie i kraju.

Wykres 16 Procentowy udział bezrobotnych według płci na obszarze LGR, w województwie i kraju w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnikiem, który również obrazuje sytuację ekonomiczną na obszarze LGR, jest przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej. Dane dotyczące wynagrodzeń określone są na poziomie powiatu. Sytuacja, jaka ma miejsce w powiatach nowodworskim oraz gdańskim, obrazuje także sytuację na obszarze LGR, który terytorialnie znajduje się w obrębie tych jednostek administracyjnych. W 2022 roku wskaźnik *przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto* w powiecie nowodworskim osiągnął wartość 85,7% średniej krajowej i prezentował się gorzej od wyniku województwa pomorskiego (99,9% średniej krajowej), natomiast w powiecie gdańskim wskaźnik osiągnął korzystniejszą wartość w porównaniu do powiatu nowodworskiego – 96,4%, jednak również prezentował się gorzej od wyniku dla województwa pomorskiego. Wskaźnik ten od 2016 r. corocznie wzrastał zarówno dla województwa pomorskiego, jak i dla obu powiatów (dane GUS).

6. Rolnictwo

Spójność obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei pod względem ekonomicznym obrazuje ilość gospodarstw rolnych o podobnej strukturze. Na obszarze tym charakterystyczna jest duża liczba wielkopowierzchniowych gospodarstw, co jest korzystniejsze dla rozwoju regionu, ze względu na możliwości specyfikacji i rozwoju określonych upraw. W tabeli 10 przedstawiono dane z 2020 r. dotyczące udziału gospodarstw rolnych w powierzchni poszczególnych jednostek ogółem oraz udziały gospodarstw w gospodarstwach rolnych ogółem ze względu na wielkość.

Tabela 10 Struktura gospodarstw rolnych w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w 2020 r.

Jednostka terytorialna	Udział gospodarstw rolnych w powierzchni ogółem	Udział gospodarstw w gospodarstwach rolnych ogółem ze względu na wielkość			
		1–5 ha	5–10 ha	10–15 ha	15 ha i więcej
Gmina Pruszcz Gdański	56,0	8,5	8,2	7,6	75,6
Gmina Cedry Wielkie	88,8	1,9	2,2	0,0	92,5
Miasto Krynica Morska	0,6	17,2	brak danych		
Gmina Nowy Dwór Gdański	71,8	2,6	3,3	3,5	90,5
Gmina Ostaszewo	70,9	4,2	0,0	4,6	86,9
Gmina Stegna	66,4	3,4	3,2	3,8	89,5
Gmina Sztutowo	31,3	4,0	brak danych		
LGR Rybacka Brać Mierzei	56,9	3,7	3,3	3,3	82,1
województwo pomorskie	47,1	5,2	8,8	9,0	76,9
Polska	53,3	13,1	14,4	10,8	61,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2012 roku rozpoczął się wieloletni projekt badawczy pn. Monitoring Rozwoju Obszarów Wiejskich (MROW) finansowany przez Fundację Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej⁵. Celem projektu jest stała obserwacja zmian społeczno-gospodarczych dokonujących się na obszarach wiejskich w Polsce. W wyniku zastosowania procedur statystycznych, wykorzystujących przyjęty schemat analizy, zdefiniowano typy gmin podobnych pod względem struktury rozwoju, a więc charakteryzujących się podobną kombinacją ocen dla jedenastu składowych definiujących operacyjnie rozwój obszarów wiejskich. Przyjęta metoda pozwoliła wydzielić 7 typów

⁵ Strona internetowa Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk, irwirpan.waw.pl/index.php/offer/show/538/badania/monitoring-rozwoju-obszarow-wiejskich/badania/monitoring-rozwoju-obszarow-wiejskich

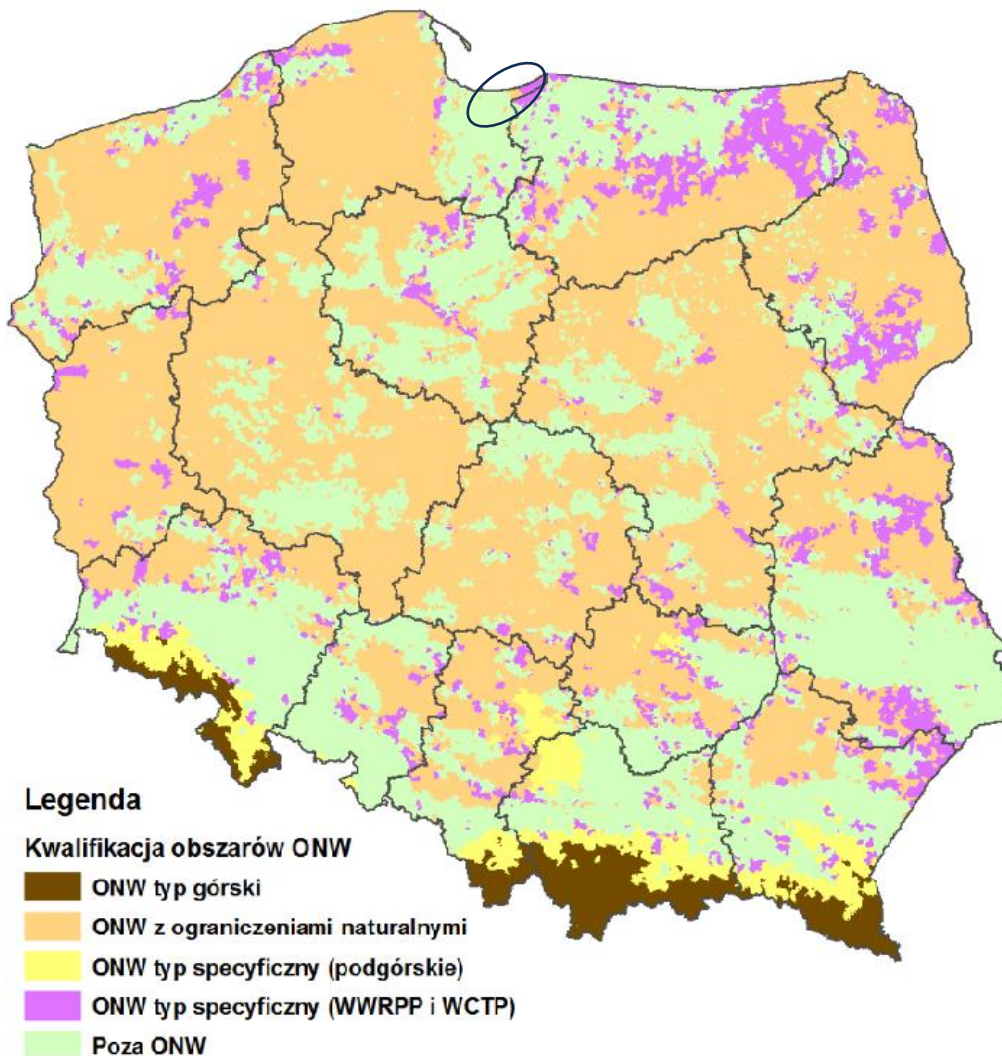
gmin, które w MROW stały się przedmiotem analizy. Zgodnie z przyjętą metodologią, gminy LGR Rybacka Brać Mierzei zostały zakwalifikowane jako następujące typy:

- *wielofunkcyjne, równowaga sektorów* – gminy: Sztutowo, Stegna, Cedry Wielkie;
- *dominacja rolnictwa wielkoobszarowego* – gminy: Nowy Dwór Gdański, Ostaszewo;
- *silnie zurbanizowane* – Gmina Pruszcz Gdański.

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej została zwaloryzowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach w latach 70. XX w. Wskaźnik Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP) pozwala na ilościową i przestrzenną ocenę czynników naturalnych, decydujących o potencjalnej wydajności plonów na poziomie lokalnym. WWRPP jest wskaźnikiem złożonym, przyjmującym wartość maksymalną 120. Średnia wartość wskaźnika dla województwa pomorskiego wynosi 66,2 punkty, przy średniej dla kraju wynoszącej 66,6 punktów. Jakość przestrzeni rolniczej jest jednak zróżnicowana przestrzennie.

Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) to tereny, na których produkcja rolnicza jest utrudniona ze względu na warunki naturalne (mapa 7).

Mapa 7 Sumaryczna mapa obszarów ONW w Polsce

Źródło: strona internetowa Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytut Badawczy, onw.iung.pulawy.pl/mapa

Zdecydowana większość obszaru LGR została zakwalifikowana jako obszar poza ONW, na którym nie występują ograniczenia. Natomiast w następujących jednostkach zostały zidentyfikowane pojedyncze obszary zakwalifikowane jako obszary ONW:

- Gmina Pruszcz Gdański,
- Miasto Krynica Morska,
- Gmina Nowy Dwór Gdański,
- Gmina Sztutowo.

7. Finanse samorządowe

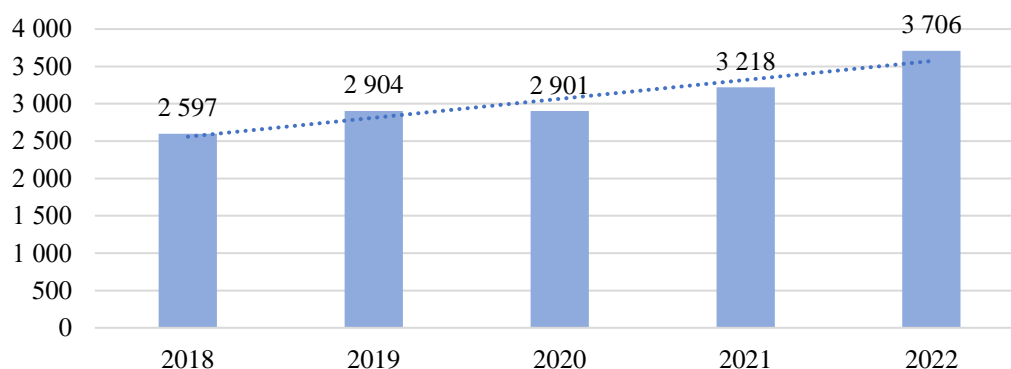
Sytuację finansową samorządów z obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei obrazują wskaźniki dochodów ogółem, dochodów własnych gmin oraz wydatków ogółem, majątkowych i bieżących w przeliczeniu na 1 mieszkańca (tabele 11–12, wykresy 17–20).

Tabela 11 Dochody ogółem i dochody własne na 1 mieszkańca (zł) w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022

Jednostka terytorialna	Dochody ogółem na 1 mieszkańca (zł)					Dochody własne na 1 mieszkańca (zł)				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Pruszcz Gdański	5 090	6 166	5 880	6 299	6 305	2682,2	3063,8	2899	3 171	3 512
Gmina Cedry Wielkie	6 490	7 041	7 272	8 301	8 737	2 528	2 938	3 872	4 012	4 180
Miasto Krynica Morska	13 530	23 346	13 478	15 888	24 358	10 233	19 056	11 227	12 573	15 800
Gmina Nowy Dwór Gdański	4 638	4 899	5 267	5 648	6 332	1 813	1 784	1 993	2 222	2 641
Gmina Ostaszewo	4 290	4 533	5 229	7 388	8 197	1 852	1 779	2 099	2 319	3 680
Gmina Stegna	6 214	5 398	5 936	6 897	8 464	3 060	2 599	2 915	3 090	4 338
Gmina Sztutowo	5 720	5 793	6 309	8 026	8 272	2 529	3 019	3 334	4 986	4 333
LGR Rybacka Brać Mierzei	5 411	6 053	5 983	6 668	7 210	2 597	2 904	2 901	3 218	3 706
województwo pomorskie	5 808	6 385	6 961	7 500	7 707	2 985	3 177	3 448	3 684	4 094
Polska	5 387	5 968	6 548	7 242	7 467	2 732	2 958	3 195	3 487	3 861

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 17 Dochody własne na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w latach 2018–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 18 Dochody własne na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.

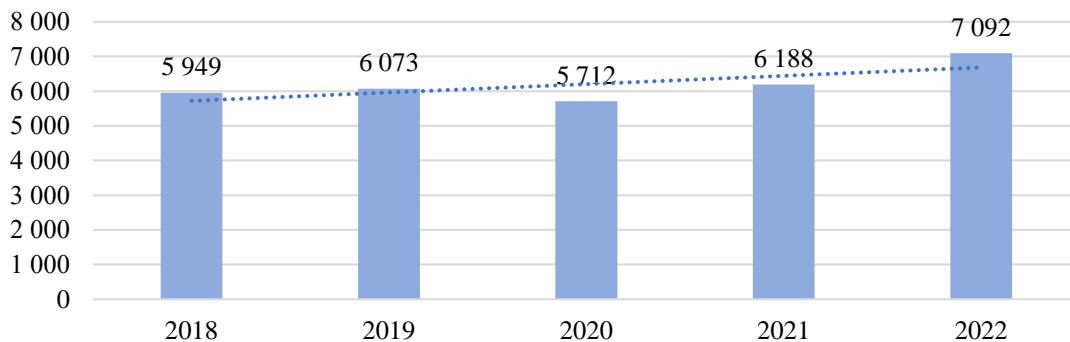

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Źródłami dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego (JST) są m.in.: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy, dochodami własnymi JST są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)⁶.

Wydatki z budżetu ogółem to wszelkie środki publiczne przekazywane z budżetu na realizację zadań. Wyróżnia się wydatki bieżące, związane z bieżącym funkcjonowaniem jednostek organizacyjnych oraz wydatki majątkowe, które obejmują wydatki inwestycyjne (w tym zakupy inwestycyjne) jednostek budżetowych i dotacje celowe przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji konkretnych inwestycji, a także wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

Wykres 19 Wydatki ogółem na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w latach 2018–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁶ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2267 z późn. zm.).

Wykres 20 Wydatki ogółem na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

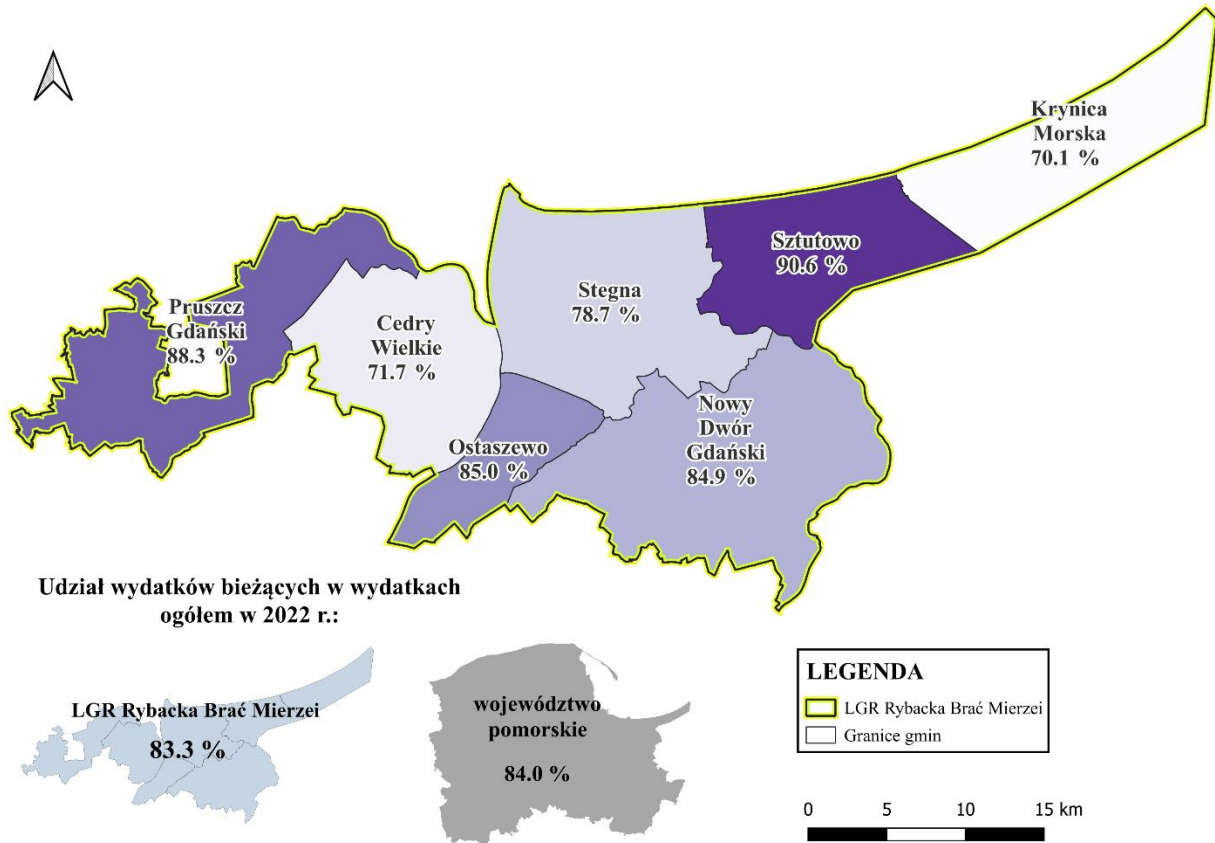
Tabela 12 Wydatki majątkowe i wydatki bieżące na 1 mieszkańca (zł) w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022

Jednostka terytorialna	Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca (zł)					Wydatki bieżące na 1 mieszkańca (zł)				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Pruszcz Gdański	1 794	1 342	614	609	686	3 902	4 655	4 878	5 159	5 194
Gmina Cedry Wielkie	3 324	3 363	1 847	1 779	2 759	4 697	5 219	5 621	5 898	6 994
Miasto Krynica Morska	8 779	5 715	1 829	2 777	7 914	9 837	10 141	11 582	13 160	18 532
Gmina Nowy Dwór Gdański	1 053	938	756	549	961	3 879	4 140	4 457	4 805	5 392
Gmina Ostaszewo	931	978	318	1 363	1 132	3 800	3 910	4 490	4 918	6 426
Gmina Stegna	1 407	1 027	625	1 565	1 780	4 385	4 579	4 928	5 413	6 562
Gmina Sztutowo	2 056	1 188	645	1 026	773	3 966	4 415	5 001	5 290	7 489
LGR Rybacka Brać Mierzei	1 807	1 447	763	893	1 187	4 142	4 626	4 948	5 295	5 905
województwo pomorskie	1 234	1 167	1 020	1 063	1 255	4 794	5 341	5 803	6 147	6 603
Polska	1 066	1 011	958	1 026	1 303	4 509	5 039	5 533	5 859	6 377

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na mapie 8 przedstawiono wskaźnik *udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem* w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.

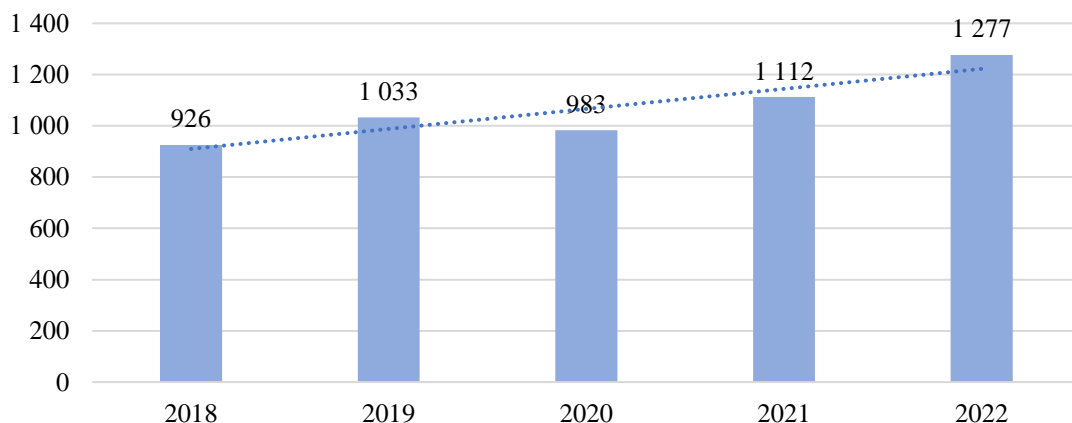
Mapa 8 Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne

Jednym z elementów dochodów własnych samorządu jest udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa w postaci wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na terenie danej gminy. Na wykresach 21–22 oraz na mapie 9 przedstawiono wpływy z podatków od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Natomiast na wykresach 23–24 oraz na mapie 10 zobrazowano wpływy z podatków od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Wykres 21 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w latach 2018–2022

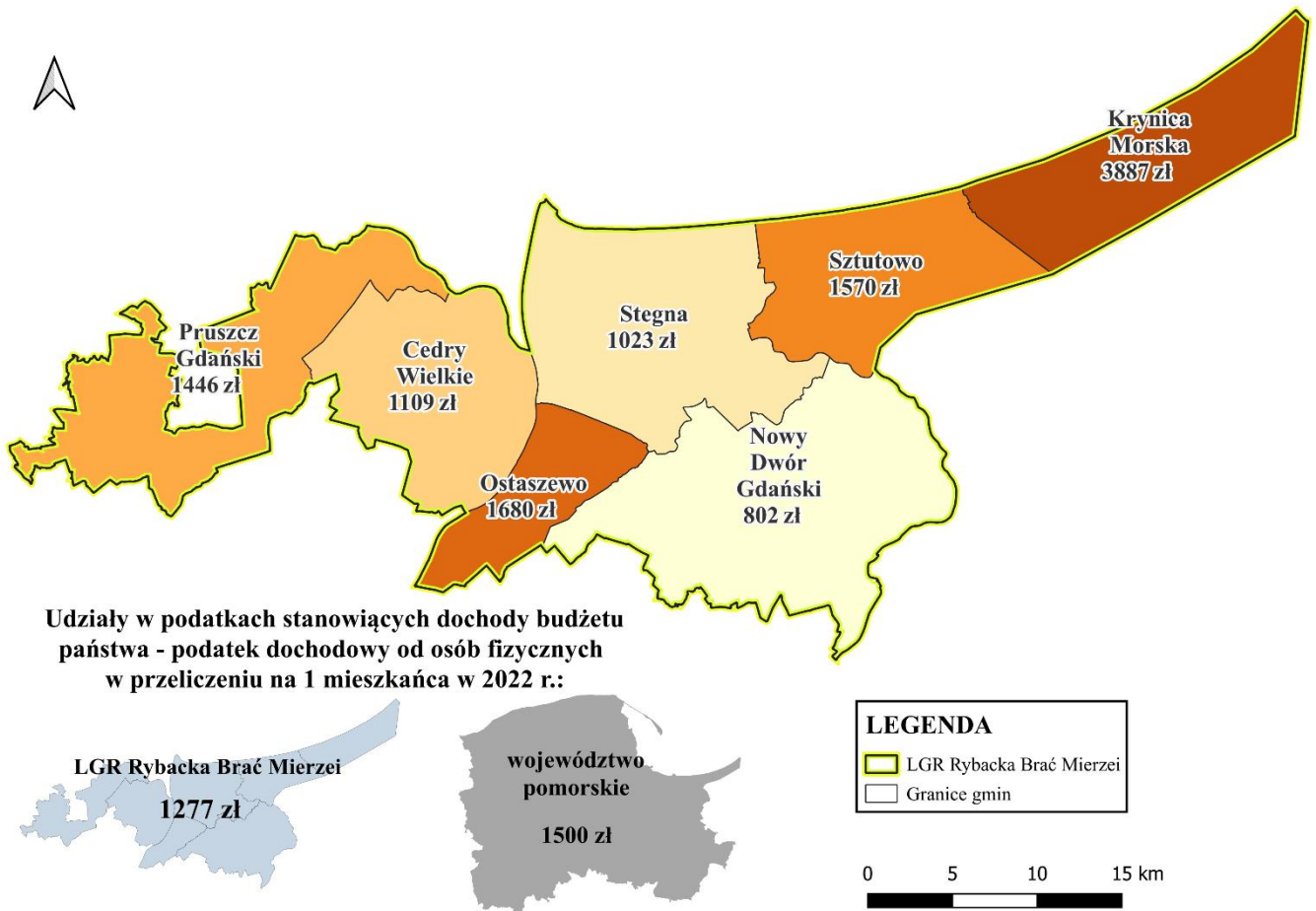
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 22 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

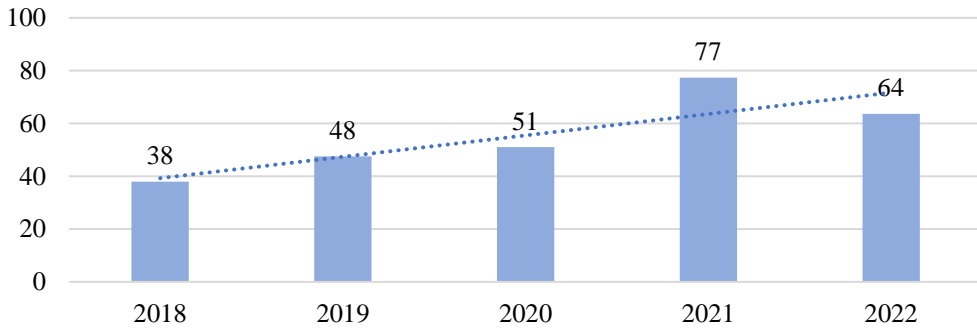
Mapa 9 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.

Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa - podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r.:

Źródło: opracowanie własne

Wykres 23 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w latach 2018–2022

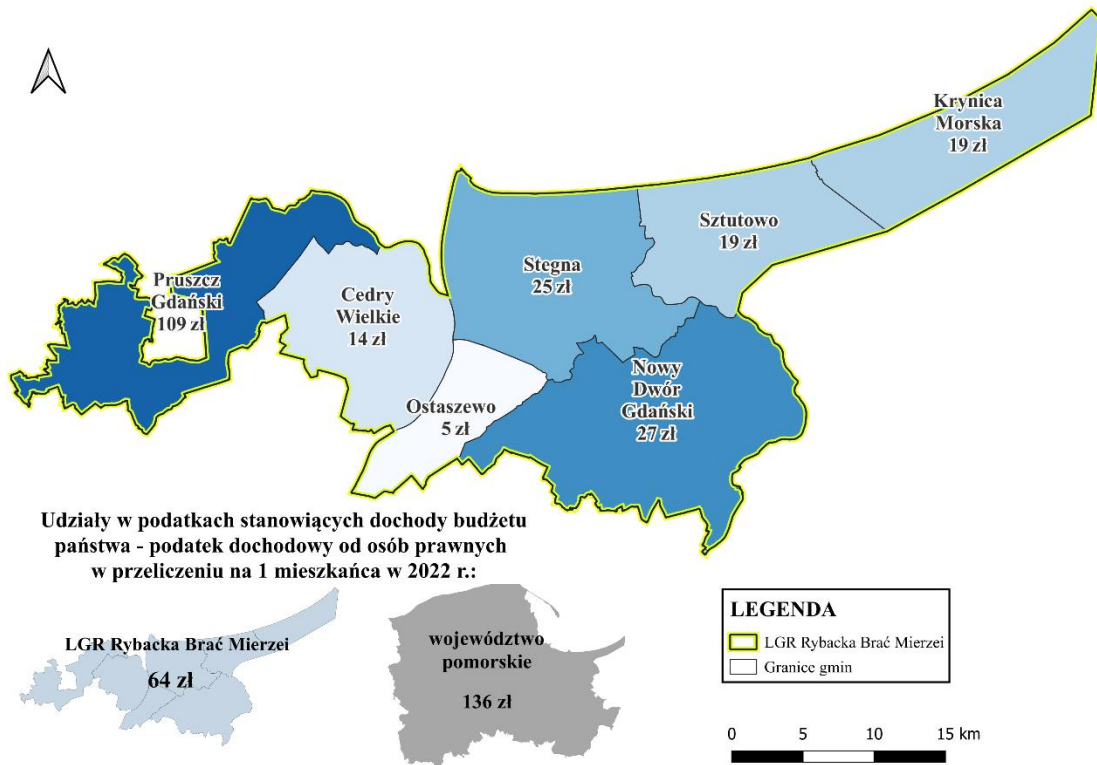
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 24 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mapa 10 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne

W kontekście analizy stanu finansów publicznych ważny jest także tzw. wskaźnik G, czyli wskaźnik dochodów podatkowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla poszczególnych gmin. Wskaźnik ten stanowi podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat na dany rok. W poniższej tabeli przedstawiono wartość wskaźnika G dla każdej z gmin LGR Rybacka Brać Mierzei i średnio dla LGR w latach 2020–2022.

Tabela 13 Wskaźnik G dla poszczególnych gmin LGR oraz średnia wartość obszaru LGR w latach 2020–2022

Jednostka terytorialna	2020	2021	2022
Gmina Pruszcz Gdański	2 561,54	2 786,21	2 823,78
Gmina Cedry Wielkie	3 444,97	3 804,32	3 941,70
Miasto Krynica Morska	4 690,61	4 993,76	4 922,84
Gmina Nowy Dwór Gdański	1 418,55	1 435,45	1 429,54
Gmina Ostaszewo	1 486,46	1 316,26	1 336,21
Gmina Stegna	1 979,91	1 956,82	2 070,65
Gmina Sztutowo	1 721,24	1 965,05	1 997,51
LGR Rybacka Brać Mierzei	2 471,90	2 608,27	2 646,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów

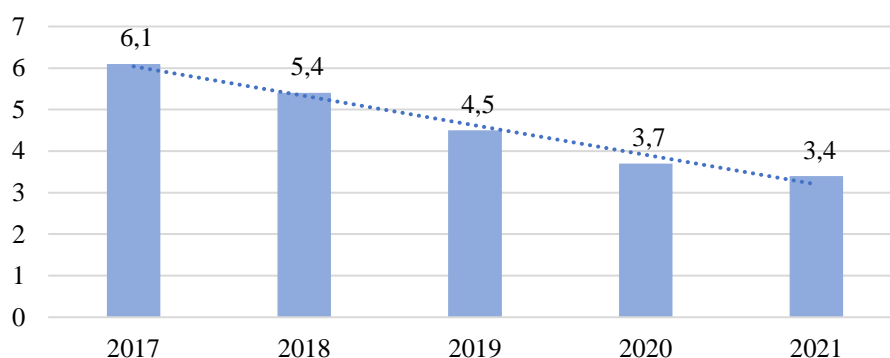
8. Opieka społeczna

Pomoc społeczna polega na działaniu zmierzającym do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Obowiązek wykonywania zadań pomocy społecznej z mocy ustawy spoczywa na gminie oraz na administracji rządowej. Z tego obowiązku wynika podział na zadania zlecone finansowane z budżetu centralnego i zadania własne, na które środki pochodzą z budżetu gminy.

Sytuację panującą na obszarze LGR Rybacka Brać Mierzei w zakresie polityki społecznej obrazują następujące wskaźniki: *udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem, gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego na 10 tys. mieszkańców, rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, udział % dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku.*

Wartość wskaźnika *udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem* przedstawiono na wykresach 25 i 26 oraz na mapie 11.

Wykres 25 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem na obszarze LGR w latach 2017–2021

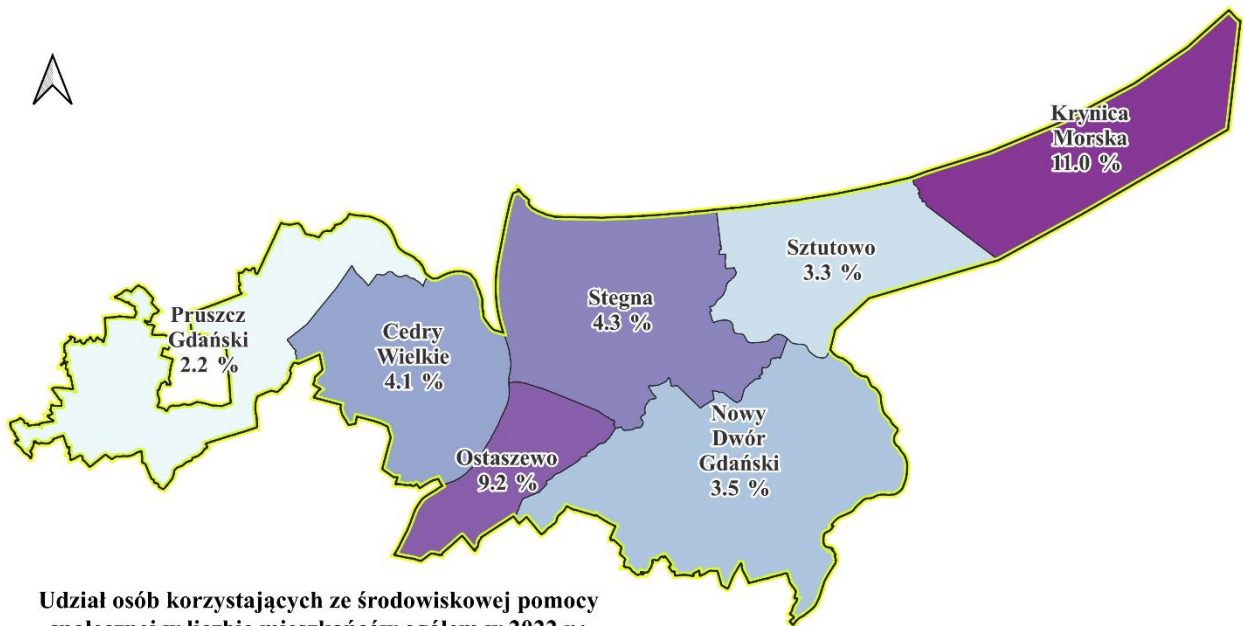
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 26 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mapa 11 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem w poszczególnych gminach LGR w 2021 r.

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem w 2022 r.:

Źródło: opracowanie własne

W tabeli 14 przedstawiono wartości wskaźnika *gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego ogółem na 10 tys. mieszkańców*.

Tabela 14 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego ogółem na 10 tys. mieszkańców w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2017–2021

Jednostka terytorialna	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Pruszcz Gdański	156	139	128	104	101
Gmina Cedry Wielkie	248	233	215	210	204
Miasto Krynica Morska	684	706	684	729	719
Gmina Nowy Dwór Gdański	310	296	242	210	182
Gmina Ostaszewo	464	442	423	382	390
Gmina Stegna	379	349	291	257	240
Gmina Sztutowo	246	207	168	155	144
LGR Rybacka Brać Mierzei	262	241	210	178	167
województwo pomorskie	249	230	214	198	184
Polska	249	233	215	200	186

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

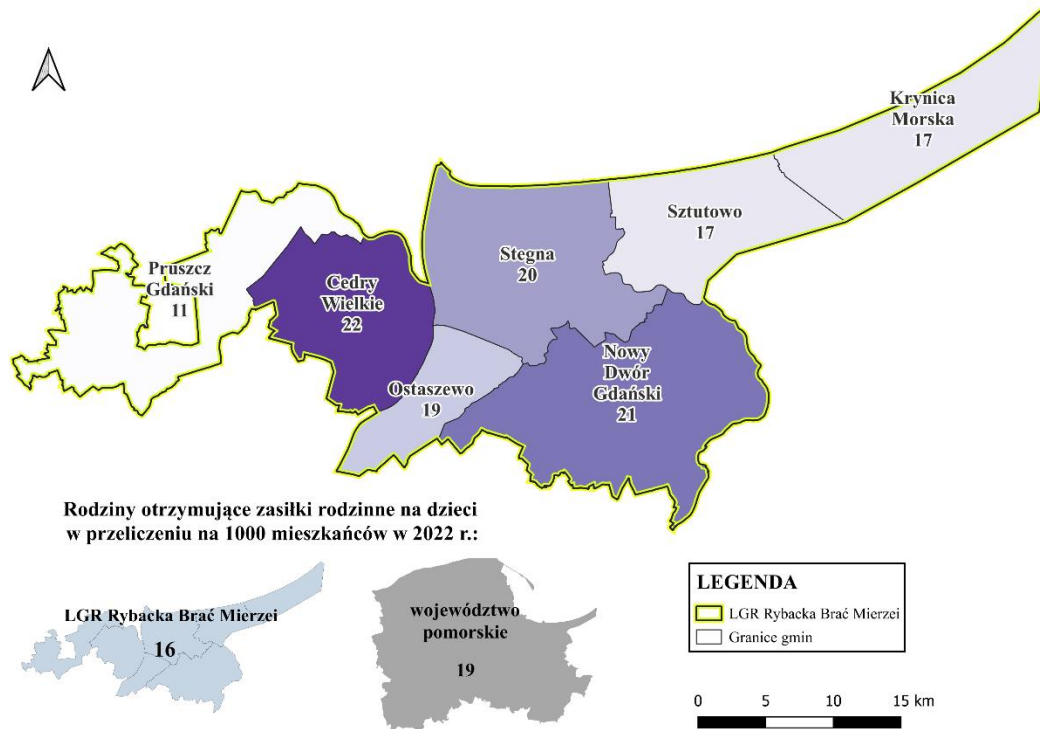
W tabeli 15 przedstawiono wartości wskaźników: *rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców* (mapa 12) oraz *udział % dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku*.

Tabela 15 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców oraz udział % dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2017–2021

Jednostka terytorialna	Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców					Udział % dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Pruszcz Gdański	18	20	20	14	10	14,5	15,7	15,8	10,6	8,7
Gmina Cedry Wielkie	39	38	33	27	22	32,5	32,6	30,4	23,9	21,2
Miasto Krynica Morska	38	34	28	22	17	36,1	34,4	32,0	26,9	20,9
Gmina Nowy Dwór Gdański	40	40	35	28	21	36,4	39,2	35,3	27,8	22,3
Gmina Ostaszewo	32	34	32	24	19	29,8	30,2	28,3	23,3	23,1
Gmina Stegna	33	35	31	25	20	33,1	34,9	32,4	25,6	21,5
Gmina Sztutowo	31	30	25	19	17	31,2	28,8	25,8	21,1	20,4
LGR Rybacka Brać Mierzei	29	30	27	20	16	17,3	18,0	16,7	12,7	10,6
województwo pomorskie	29	30	28	23	19	28,7	29,3	27,5	23,4	20,4
Polska	29	29	26	22	18	29,3	29,4	27,0	22,6	19,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mapa 12 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w poszczególnych gminach LGR w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne

9. Dostęp do infrastruktury i usług publicznych

O polityce społecznej oraz dostępie do wysokiej jakości usług publicznych może świadczyć odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach. Na terenie obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei w 2022 roku zlokalizowanych było 18 podmiotów (w tym 13 żłobków i 5 klubów dziecięcych), które świadczyły usługi opieki nad dziećmi do lat 3 – większość na terenie Gminy Pruszcz Gdański (11 żłobków i 3 kluby dziecięce). Na obszarze Gminy Nowy Dwór Gdański funkcjonował w 2022 r. jeden żłobek oraz klub dziecięcy. Na terenie każdej z gmin Stegna i Sztutowo funkcjonował jeden podmiot świadczący tego typu usługi, natomiast w pozostałych gminach nie działał żaden podmiot, który oferował usługi opieki nad dziećmi do lat 3. W 2018 roku na całym obszarze LGR prowadziło działalność łącznie 9 żłobków i 2 kluby dziecięce, więc sytuacja w tym zakresie na przestrzeni analizowanych lat poprawiła się, natomiast nadal widoczne są braki w tym zakresie.

O wysokiej jakości usług publicznych świadczy również dostępność do wychowania przedszkolnego na obszarze danej gminy. Celem wychowania przedszkolnego jest wspieranie całościowego rozwoju dziecka, które powinno być realizowane przez proces opieki, wychowania i nauczania. Dostępność wysokiej jakości opieki przedszkolnej na danym terenie jest jednym z czynników umożliwiających aktywność zawodową rodzicom, dlatego ważne jest nie tylko, aby przedszkola istniały, ale żeby funkcjonowały co najmniej przez 8 godzin dziennie. W tabeli 16 przedstawiono wartości wskaźników *udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3–5 lat* oraz *liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w latach 2017–2021*.

Tabela 16 Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3–5 lat oraz liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2017–2021

Jednostka terytorialna	Udział % dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3–5 lat					Liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę wychowania przedszkolnego				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Pruszcz Gdański	107,3	106,6	107,9	84,5	90,1	56	57	59	71	73
Gmina Cedry Wielkie	56,6	63,9	64,9	42,8	52,2	110	108	113	132	125
Miasto Krynica Morska	55,6	52,6	65,2	87,5	84,0	brak danych				
Gmina Nowy Dwór Gdański	78,6	79,9	83,7	84,5	85,7	77	77	76	76	65
Gmina Ostaszewo	54,8	54,4	50,0	52,5	62,1	104	103	112	120	103
Gmina Stegna	72,3	80,9	82,4	76,6	81,9	141	121	120	146	136
Gmina Sztutowo	63,2	63,7	66,7	72,4	75,8	114	124	123	105	91
LGR Rybacka Brać Mierzei	88,5	90,4	92,5	78,6	84,2	86	84	86	93	85
województwo pomorskie	80,5	83,5	84,9	81,7	84,9	84	80	81	84	83
Polska	84,7	87,3	88,5	85,2	88,3	83	80	80	83	82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejnym etapem nauki jest szkolnictwo podstawowe. Na obszarze LGR Rybacka Brać Mierzei zlokalizowane są następujące publiczne placówki oświatowe⁷:

- Gmina Pruszcz Gdański: osiem publicznych placówek oświatowych: 2 w Wiślinie, po jednej w Rotmance, Wojanowie, Przejazdowie, Łęgowie, Straszynie i Borkowie;
- Gmina Cedry Wielkie: trzy publiczne placówki oświatowe: po jednej w Wocławach, Cedrach Wielkich i Cedrach Małych;
- Miasto Krynica Morska: jedna publiczna placówka oświatowa;
- Gmina Nowy Dwór Gdański: sześć publicznych placówek oświatowych: 3 w Nowym Dworze Gdańskim oraz po jednej w: Kmiecinnie, Lubieszewie i Marzęcinie;
- Gmina Ostaszewo: jedna publiczna placówka oświatowa w Ostaszewie;
- Gmina Stegna: pięć publicznych placówek oświatowych: po jednej w Jantarze, Mikoszewie, Tujsku, Drewnicy i Stegna;
- Gmina Sztutowo: jedna publiczna placówka oświatowa w Sztutowie.

W tabeli 17 przedstawiony został *współczynnik skolaryzacji brutto* oraz *liczba uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców*. Współczynnik skolaryzacji jest miarą powszechności nauczania, tj. służy do oceny aktywności edukacyjnej ludności.

⁷ Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych, System Informacji Oświatowej, strona internetowa Ministerstwa Edukacji i Nauki, rspo.gov.pl

Tabela 17 Współczynnik skolaryzacji brutto oraz liczba uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2017–2021

Jednostka terytorialna	Współczynnik skolaryzacji brutto					Liczba uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Pruszcz Gdański	88,5	82,3	81,3	81,7	71,6	86	91	92	84	88
Gmina Cedry Wielkie	84,2	82,2	84,6	84,8	82,8	72	80	83	85	85
Miasto Krynica Morska	66,3	72,3	74,4	71,6	90,5	42	52	52	53	48
Gmina Nowy Dwór Gdański	89,9	90,9	90,5	91,0	93,3	70	80	80	82	83
Gmina Ostaszewo	75,0	70,9	66,6	68,4	79,8	56	62	59	65	70
Gmina Stegna	91,5	90,2	88,1	88,2	88,3	71	80	78	82	80
Gmina Sztutowo	87,0	91,3	87,3	85,8	87,2	70	83	79	82	82
LGR Rybacka Brać Mierzei	83,2	82,9	81,8	81,7	84,8	76	84	84	82	84
województwo pomorskie	94,8	95,0	94,5	95,2	95,9	75	85	86	86	88
Polska	95,2	95,5	95,1	96,0	95,7	69	79	80	81	82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ze względu na to, że w Polsce nauka w szkołach podstawowych jest obowiązkowa, współczynnik skolaryzacji osiąga dość wysokie wartości, ponieważ wszystkie dzieci w wieku szkolnym powinny być objęte nauką. Wartość wskaźnika poniżej 100% nie oznacza, że dzieci nie uczęszczają do szkół w ogóle, ale może wynikać z faktu, że kształcą się w szkołach zlokalizowanych na obszarze innych jednostek terytorialnych lub też kształcą się za granicą. W drugą stronę – współczynnik powyżej 100% oznacza, że do szkół na terenie gminy uczęszczają osoby zameldowane poza nią (najczęściej z gmin sąsiednich) i jest to charakterystyczne dla miast, ale może też oznaczać, że w tych szkołach uczą się osoby, które przekroczyły wiek nominalnie przypisany temu poziomowi edukacji. Im niższy współczynnik skolaryzacji, tym mniej dzieci, które w danej gminie powinny realizować obowiązek szkolny. Można założyć, że jeśli dzieci z danej gminy nie uczęszczają w niej do szkoły, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że w ogóle fizycznie ich tam nie ma, a co za tym idzie – nie ma też rodziców (wyjazd za granicę, praca i nauka w większych ośrodkach miejskich).

Jakość szkolnictwa w gminach obszaru LGR obrazują średnie wyniki z egzaminów w klasie 8 szkoły podstawowej, które są zakończeniem tego etapu nauczania. Po reformie szkolnictwa, w wyniku której zlikwidowano gimnazja, pierwszy egzamin ósmoklasisty odbył się w 2019 r.

Według najbardziej aktualnych danych, najlepsze wyniki z egzaminu w roku 2022 osiągnęli uczniowie z Gminy Pruszcz Gdański w zakresie języka polskiego (62,9%) i matematyki (62,7%), oraz w zakresie języka angielskiego (73,4%). W tabeli 18 przedstawiono średnie wyniki z egzaminów ósmoklasisty w gminach obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei w porównaniu do średniej wojewódzkiej i krajowej w latach 2019–2022 w ramach trzech podstawowych przedmiotów, tj. język polski, język angielski, matematyka (kolorem zielonym wpisano dwa najlepsze wyniki z danego przedmiotu w danym roku – wyjątek stanowi rok 2020 w zakresie matematyki – dwie gminy osiągnęły taki sam wyniki). We wszystkich latach oraz zakresach zdecydowanie wyróżniali się uczniowie z Gminy Pruszcz Gdański, którzy osiągnęli nie tylko wyższe wyniki w porównaniu z uczniami z pozostałych gmin, ale także niejednokrotnie korzystniejsze niż średnia uczniów w województwie pomorskim oraz w Polsce.

Tabela 18 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2019–2022

Jednostka terytorialna	Język polski				Matematyka				Język angielski			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Gmina Pruszcz Gdański	65,8	60,2	61,4	62,9	50,0	52,0	54,4	62,7	62,8	56,9	72,3	73,4
Gmina Cedry Wielkie	52,1	55,3	52,3	51,5	31,9	37,4	41,1	46,5	42,2	40,6	54,8	57,3
Miasto Krynica Morska	53,8	63,0	brak danych	60,9	37,3	44,7	brak danych	47,0	62,4	66,2	brak danych	70,5
Gmina Nowy Dwór Gdański	50,2	50,5	54,7	56,3	30,5	33,1	38,6	44,9	45,4	48,6	57,1	60,9
Gmina Ostaszewo	51,8	56,6	49,2	53,0	27,7	37,1	24,6	48,5	49,3	47,5	42,1	62,9
Gmina Stegna	60,4	52,8	60,9	59,6	36,8	40,1	45,5	50,8	50,3	43,1	60,3	58,7
Gmina Sztutowo	51,7	62,0	55,2	59,6	37,3	40,6	30,8	53,5	56,3	58,5	57,0	62,9
LGR Rybacka Brać Mierzei	55,1	57,2	47,7	57,7	35,9	40,7	33,6	50,6	52,7	51,6	49,1	63,8
województwo pomorskie	61,6	57,8	58,3	59,2	44,2	45,5	46,1	56,2	58,3	53,8	65,1	66,8
Polska	63,0	59,0	60,0	60,0	45,0	46,0	47,0	57,0	59,0	54,0	66,0	67,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poza nauką na poziomie podstawowym, na obszarze LGR Rybacka Brać Mierzei mieszkańcy mają dostęp do kształcenia na szczeblu średnim, tj. w liceum, technikum oraz szkołach zawodowych. Na terenie obszaru LGR funkcjonują następujące szkoły ponadpodstawowe⁸:

- Gmina Pruszcz Gdański: Zespół Szkół Technicznych Centrum Kształcenia Zawodowego im. Macieja Rataja w Rusocinie (w skład którego wchodzi: branżowa szkoła I stopnia, technikum, branżowa szkoła I stopnia specjalna, centrum kształcenia zawodowego, branżowa szkoła II stopnia, internat);
- Gmina Nowy Dwór Gdański: Zespół Szkół w Nowym Dworze Gdańskim (technikum i szkoła branżowa I stopnia), Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Ireny Sendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim (szkoła przysposabiająca do pracy oraz szkoła branżowa I stopnia), Liceum Ogólnokształcące im. Ziemi Żuławskiej w Nowym Dworze Gdańskim.

Analizując dostęp do infrastruktury i usług publicznych, nie sposób pominąć kwestię oferty usług związanych z kulturą, sportem i rekreacją. Mieszkańcy obszaru wchodzącego w skład LGR Rybacka Brać Mierzei mają dostęp do 19 bibliotek i filii, które znajdują się w każdej z gmin członkowskich. Najwięcej z nich znajduje się w gminach: Nowy Dwór Gdański – 6 podmiotów, Stegna – 5 podmiotów, Pruszcz Gdański – 3 podmioty, Sztutowo – 2 podmioty, natomiast po jednym podmiocie w gminach Ostaszewo, Cedry Wielkie i w Mieście Krynica Morska. Ponadto na obszarze LGR funkcjonują 3 kina – po jednym w gminach Stegna, Nowy Dwór Gdański, Pruszcz Gdański.

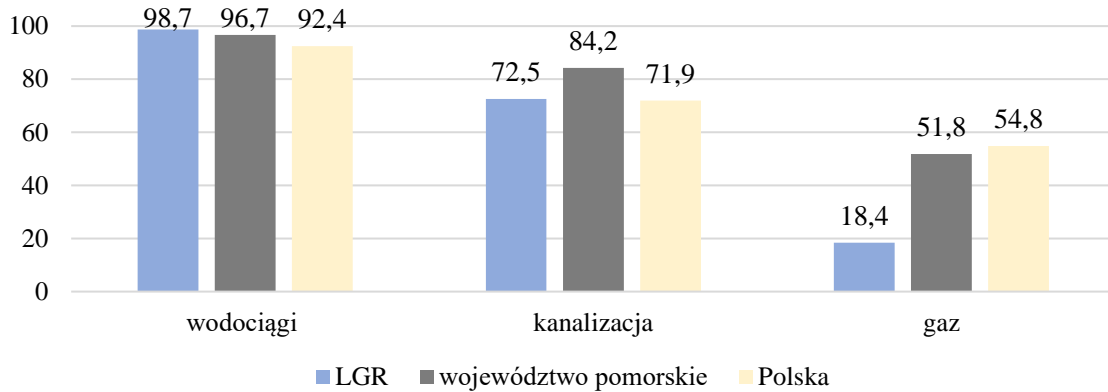
Średni udział wydatków z budżetu gmin z obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach ogółem w 2022 r. wyniósł 2,4% i osiągnął wartość niższą niż średnia dla województwa (3,0%) oraz średnia dla kraju (3,1%). Biorąc pod uwagę średnią sumę tego wskaźnika w latach 2018–2022, najwyższy udział wydatków na kulturę i dziedzictwo narodowe charakteryzuje Gminę Ostaszewo (4,4%), natomiast najniższy Gminę Pruszcz Gdański – 1,8%.

Jakość i dostęp do infrastruktury to również elementy podstawowe takie jak infrastruktura techniczna – wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa itp. Na wykresie 27 zobrazowano graficznie udział % korzystających

⁸ Rejestr Szkół i Palcówek Oświatowych, System Informacji Oświatowej, strona internetowa Ministerstwa Edukacji i Nauki, rspo.gov.pl

z instalacji w ogólnej ludności średnio na obszarze LGR, w województwie pomorskim oraz w Polsce w 2021 r. W tabeli 19 przedstawiono ten sam wskaźnik na przestrzeni lat 2017–2021.

Wykres 27 Udział % korzystających z instalacji w ogólnej ludności na obszarze LGR, w województwie i kraju w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tam, gdzie nie istnieje sieć kanalizacyjna, funkcjonują bezodpływowe szamba lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Te drugie są tańsze w eksploatacji i przede wszystkim zdecydowanie bardziej przyjazne środowisku. Na obszarze LGR w 2022 r. użytkowano łącznie 474 sztuki przydomowych oczyszczalni ścieków, najwięcej z nich – 120 sztuk – funkcjonowało na terenie Gminy Pruszcz Gdański, natomiast 112 sztuk w Gminie Stegna, 94 sztuki w Gminie Nowy Dwór Gdański, 72 sztuki w Gminie Ostaszewo, 54 sztuki w Gminie Sztutowo, zaś 22 sztuki w Gminie Cedry Wielkie⁹.

⁹ Dane GUS, stan na dzień 31 grudnia 2022 r.

Tabela 19 Udział % korzystających z instalacji w ogóle ludności w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej LGR do województwa i kraju w latach 2017–2021

Jednostka terytorialna	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności														
	wodociągi					kanalizacja					gaz				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Pruszcz Gdański	99,5	99,5	99,5	99,5	99,5	89,5	89,6	89,8	89,8	90,4	46,9	64,0	68,5	79,6	84,2
Gmina Cedry Wielkie	98,3	98,3	98,3	98,4	98,4	55,1	55,4	56,5	58,3	59,2	2,2	2,3	6,7	8,0	10,0
Miasto Krynica Morska	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Nowy Dwór Gdański	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	66,0	66,1	66,5	66,7	66,7	29,9	31,2	31,7	32,5	32,8
Gmina Ostaszewo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Gmina Stegna	93,2	96,1	96,2	96,2	96,4	87,1	86,4	86,5	87,8	88,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Sztutowo	94,3	96,5	96,6	96,6	96,7	96,1	96,0	96,0	96,4	96,4	0,4	0,4	2,2	2,2	2,0
LGR Rybacka Brać Mierzei	97,9	98,6	98,6	98,7	98,7	71,6	71,5	71,8	72,3	72,5	11,3	14,0	15,6	17,5	18,4
województwo pomorskie	96,3	96,4	96,5	96,6	96,7	83,1	83,1	83,7	83,9	84,2	49,2	49,0	50,3	51,5	51,8
Polska	92,0	92,0	92,2	92,2	92,4	70,5	70,8	71,2	71,5	71,9	52,1	52,3	52,9	54,2	54,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średni udział wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład LGR w latach 2018–2022 wyniósł 7,2%. Wynik ten był niższy od średniej dla Polski (8,6%) oraz średniej dla województwa pomorskiego (8,7%). Wewnątrz obszaru najwyższy udział wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wydatkach ogółem występuje w Mieście Krynica Morska – 16,0%, natomiast najniższy w Gminie Nowy Dwór Gdański – 5,7%¹⁰.

Dostępność usług publicznych należy rozważyć także w kontekście ochrony zdrowia. Nie w każdej gminie obszaru LGR funkcjonują podmioty podstawowej opieki zdrowotnej podległe samorządowi. Na terenie gmin obszaru występują placówki prywatne, które mają podpisane umowy z NFZ, dlatego też ubezpieczeni mieszkańcy gminy mogą korzystać bezpłatnie z ich usług. Wskaźnik *porady lekarskie na 100 mieszkańców* określa poziom dostępności usług medycznych. Średnio na obszarze LGR w 2022 r. wskaźnik wyniósł 272 porady, co stanowiło wartość niższą od średniej dla województwa (448) i niższą od średniej wartości dla Polski (466). Najwyższą wartością na obszarze charakteryzowało się Miasto Krynica Morska (684).

¹⁰ Dane GUS za lata 2018–2022.

10. Dziedzictwo kulturowe, tożsamość lokalna, potencjał turystyczny

Obszar LGR położony jest na terenie makroregionu Pobrzeża Gdańskiego, w dwóch mezoregionach – Mierzei Wiślanej i Żuław Wiślanych, co determinuje warunki naturalne wszystkich gmin obszaru. Losy historyczne poszczególnych gmin są bardzo podobne, przy czym podobieństwo to znajduje uzasadnienie w najstarszych świadectwach żyjących na tym obszarze kultur.

Najwcześniejsze ślady osadnictwa na terenie Żuław sięgają 2500–1700 r. p.n.e. i wiążą się z osadnictwem o charakterze okresowym. W naturalny proces powstawania stałego ładu mocno interweniowali ludzie poprzez tworzenie wałów jako głównych i bocznych ramion ujściowych Wisły. Innowacyjność regionu to efekt długookresowego i nieustannego nawarstwiania się różnorodnych kultur, zabytków.

Istotnym momentem w dziejach obszaru było zjednoczenie całych Żuław w jednym ustroju politycznym jakim było Państwo Zakonu Krzyżackiego. Na XIV w. przypadł okres konsekwentnej akcji osiedleńczej, w trakcie której kolejni Wielcy Mistrzowie wydawali akty założycielskie wielu wsiom. W sposób cykliczny rozpoczęto prace melioracyjne. W 1407 r. wydano „Die gemeine Landtafel” – metrykę zrzeczającą mieszkańców Żuław w samorząd, którego zadaniem było dbanie o stan urządzeń wodnych i osuszanie nowych terenów. Sojusz ten przetrwał właściwie do czasów współczesnych. Zawarty w dniu 19 października 1466 roku Pokój Toruński po wojnie trzynastoletniej spowodował powrót Żuław Wiślanych pod panowanie polskie. Równocześnie część obszaru Żuław Wielkich stała się bezpośrednią własnością polskich królów. Zastana sytuacja po wojnie trzynastoletniej nie była prosta do szybkiego reaktywowania i odbudowy, w tej sytuacji żuławskie wsie stały się „osadami wymiennymi” za pożyczki udzielane polskim królom przez gdańskich mieszczan.

Na przełomie XVI i XVII w. rolna gospodarka Żuław zaspokajała potrzeby chłonnych rynków Elbląga i Gdańska, jednocześnie dużą część produkcji eksportowano do Europy Zachodniej. Żuławy były najbardziej zmechanizowanym regionem rolniczym Rzeczypospolitej. Na stan uprawianej wówczas pszenicy polskiej i żuławskiej miały wpływ urodzajne gleby, technika upraw oraz perfekcyjna organizacja zbytu.

Kolejnym ważnym w historii regionu wydarzeniem był najazd szwedzki w 1662 r., który przyniósł ogromne straty dla mieszkańców Deltę Wisły. Tragiczne skutki miały także wielkie i liczne powodzie, które przeszły przez teren Żuław pod koniec XVII w. Od 1717 r. w Prusach Królewskich nastał spokój oraz czas na odbudowę gospodarczą i ekonomiczną. W latach 1756–1763 przez terytorium Żuław, będących częścią neutralnej Polski, odbywały przemarsze armii rosyjskiej i pruskiej. W tym czasie Rzeczpospolita chyliła się ku upadkowi. 5 sierpnia 1772 roku został podpisany Traktat rozbiorowy, a 13 września 1772 r. wojska pruskie wkroczyły do Prus Królewskich, gdzie osada Tiegenhof znalazła się pod panowaniem króla pruskiego Friedricha II. Ponieważ Gdańsk i jego posiadłości pozostały polskimi enklawami (do 1793 roku), niedaleko wsi Żelichowo/Cyganek i Tujsk została ustanowiona dokładnie strzeżona granica celna. W grudniu 1807 r. utworzono Wolne Miasto Gdańsk, w skład którego wszedł Pruszcz, ale już w 1814 r. powiat gdański ponownie stał się własnością Prus. W 1818 r. przeprowadzono nowy podział administracyjny Państwa Pruskiego, w wyniku którego powiat gdański z siedzibą starostwa w Rusocinie pozostał na terenie regencji gdańskiej. Na początku XIX wieku, dzięki zbudowanej drodze i linii kolejowej relacji Gdańsk–Tczew oraz dużym inwestycjom w melioracji Żuław, Pruszcz przekształcił się z osady rolniczej w ośrodek komunikacyjny i przemysłowo-rolniczy.

24 stycznia 1859 roku obecne miasto Nowy Dwór Gdański uzyskało status osady targowej. W tamtych latach miasto odznaczało się dużym rozwojem. Wielkim dniem w historii miejscowości był dzień 6 września 1880 roku, kiedy to cesarz niemiecki Wilhelm I nadał miastu prawa miejskie. 10 stycznia 1920 r., na mocy Traktatu wersalskiego Nowy Dwór Gdański został włączony do Wolnego Miasta Gdańska. Miasto stało się główną siedzibą administracji. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. Pruszcz nie powrócił do Polski. Utworzone Wolne Miasto Gdańsk objęło swym zasięgiem ziemie powiatu gdańskiego. Granica Wolnego Miasta przebiegała przez Pszczółki, gdzie funkcjonował Urząd Celny. W 1942 r. Pruszcz uzyskał prawa miejskie. 23 marca 1945 roku został wyzwolony i 30

marca tego samego roku stał się ekspozyturą starostwa powiatu gdańskiego. Ostatni rok II wojny światowej to okres największej w historii regionu katastrofy. Wycofujące się wojska niemieckie chcąc opóźnić zwycięski marsz oddziałów sowieckich, wysadziły w powietrze w 16 miejscach wały ochronne, odgradzające rzekę Wisłę, zatapiając wielki obszar Żuław, w tym także sporą część miasteczka Nowy Dwór. Społeczeństwo bardzo ucierpiało także podczas ucieczki przed napierającym frontem. Wielu mieszkańców zatono na storpedowanym 30 stycznia 1945 roku przez Rosjan statku Wilhelm Gustloff, wiozącym uciekinierów z terenów Prus i Gdańska. 11 marca 1945 roku do Nowego Dworu nastąpiło wkroczenie wojsk II Frontu Białoruskiego, natomiast 30 marca rząd polski wydał dekret o utworzeniu województwa gdańskiego, na którego obszarze znalazł się Nowy Dwór Gdański. Pozostałych jeszcze na terenie miasta obywateli narodowości niemieckiej wysiedlono w następnych latach.

Miasto Nowy Dwór w okresie II wojny światowej został znacznie zniszczony. W gruzach legło wiele budynków mieszkalnych i większość zabudowań gospodarczych fabryki Stobbe. Część wyposażenia zakładów przemysłowych została zniszczona, wywieziona jako łup wojenny lub po prostu rozszabrowana przez lokalnych przestępców. Dopiero od 1953 roku wegetujące początkowo miasteczko zaczęło odżywać i naprawiać zaistniałe szkody. W 1954 roku został utworzony Powiat Nowodworski. Miasto na powrót stało się siedzibą powiatu i otrzymało nazwę Nowy Dwór Gdański. W 1961 roku liczba mieszkańców wynosiła 5 280 osób. W połowie lat sześćdziesiątych XX wieku definitywnie rozwiązano problem zaopatrzenia mieszkańców Żuław i Nowego Dworu w wodę pitną, budując Centralny Wodociąg Żuławski.

Historia regionu wynikająca z przeszłych wydarzeń powoduje, że obszar charakteryzuje się wyjątkową spójnością, także kulturową. Spójność kulturowa, mająca swoje korzenie w historii obszaru, znajduje wyraz w istniejących obiektach kultury materialnej. W rejestrze zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa¹¹ znajduje się wiele cennych zabytków, w tym:

- Gmina Pruszcz Gdański: drewniany dom w Bogatce (1819), drewniano-murowany dom (1829) w miejscowości Dziewięć Włók, zespół folwarczny (XIX/XX w.) w Goszynie (dwór, spichlerzyk, budynek gospodarczy, stajnia, brama, park), kościół parafialny pw. św. Mikołaja (1419) w Łęgowie, zespół dworski i folwarczny (XVIII–XX w.) w Rusocinie, drewniana brama-dzwonnica (1792) w Wiślinie, drewniany dom (1830) w Wiślinie, zespół dworski (XVII–XIX w.) w miejscowości Żuława;
- Gmina Cedry Wielkie: kościół parafialny pw. Aniołów Stróżów (2 poł. XIV w.) w Cedrach Wielkich, kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela (1840–1841) z cmentarzem grzebalnym w Giemlicach, kościół ewangelicki (obecnie rzym.-kat.) pw. MB Częstochowskiej (XVIII w.) z cmentarzem grzebalnym w Kiezmarkach, drewniana strażnica wałowa (2 poł. XIX w.) z ogrodem w Kiezmarkach, dom podcieniowy (1792) w Koszwałach, kościół filialny pw. św. Brata Alberta (XIV/XV w., XVI w., 2 poł. XIX w., 1970–1980) z cmentarzem w Leszkowach, dworek (1800) w Miłocinie, dom podcieniowy (1730) w Miłocinie, kościół parafialny pw. św. św. Piotra i Pawła (XIV w.) z cmentarzem i plebanią w Trutnowach, dom podcieniowy (1720) w Trutnowach, ruina kościoła pw. św. św. Piotra i Pawła (XIV w.) w Wocławach;
- Miasto Krynica Morska: układ ruralistyczny z XIX–XX w., domy, wille i domy letniskowe z końca XIX w. i początku XX w.;
- Gmina Nowy Dwór Gdański: kościół pw. św. Mikołaja (XIV w.) w miejscowości Cyganek/Żelichowo, drewniany dom z otoczeniem ogrodowo-parkowym (1887) w miejscowości Jazowa, kościół parafialny (XIV w.) (obecnie punkt muzealny) oraz wieża drewniana (1679) w Kmiecinie, kościół parafialny pw. św. Elżbiety (2 poł. XIV w., XVI–XIX w.) w Lubieszewie, dom podcieniowy nr 50 (1747) oraz dom podcieniowy nr 29 (poł. XIX w.) w Lubieszewie, kościół parafialny pw. św. Anny (poł. XIV w.) z drewnianą wieżą (1619) oraz cmentarz przykościelny w miejscowości Marynowy, 3 domy podcieniowe (1803–1830) w miejscowości Marynowy, dom podcieniowy (1793) w miejscowości Myszewko, kościół ewangelicki, obecnie rzym.-kat. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP (1 poł. XIX w.) w miejscowości Marzęcino, kościół pw. św. Barbary

¹¹ Narodowy Instytut Dziedzictwa, nid.pl/zasoby/rejestr-zabytkow-zasoby, stan na dzień 30 czerwca 2023 r.

(poł. XIV w.) w Orłowie, 3 domy podcieniowe (1802–1847) oraz stodoła drewniana (XIX w.) w Orłowie, cmentarz mennonicki w Różewie, zagroda (XIX–XX w.) w miejscowości Rychnowo Żuławskie, cmentarz mennonicki w miejscowości Stawiec, dom „olęderski” (1888) w miejscowości Stobna, kościół pw. św. Jakuba (XIV w., 1894) w miejscowości Tuja, natomiast w Nowym Dworze Gdańskim: kościół parafialny pw. Przemienienia Pańskiego (poł. XIX w.), zespół dawnej fabryki i browaru (1880), magazyn (1902), 2 budynki administracyjne (1935–1936), dawna organistówka (poł. XIX w.), obecnie budynek mieszkalny, dom podcieniowy (koniec XVIII w.), 7 domów z XIX/XX w., wieża ciśnień (1909), most drogowy zwodzony na rzece Tudze, wiatrak żuławski (XVIII w.);

- Gmina Ostaszewo: drewniany dom (1796) w miejscowości Grobla, dom podcieniowy (1 poł. XIX w.) w miejscowości Gniazdowo, kościół pw. św. Jerzego w miejscowości Jeziernik, kościół par. pw. św. Marcina oraz cmentarz, a także dom podcieniowy (1820) i zagroda (1839) w Nowej Cerkwi, 2 domy podcieniowe (XVIII, XX w.) w Nowej Kościelnicy, kościół ewangelicki, obecnie rzym.-kat. pw. św. Jana Chrzciciela (1873–1847) w Ostaszewie, ruina kościoła pw. św. Jana Chrzciciela (XIV, XIX w.) w Ostaszewie, drewniany kościół ewangelicki, obecnie rzym.-kat. pw. MB Częstochowskiej (1712, 1896) w Palczewie, murowano-drewniany wiatrak holender (XIX w.) w Palczewie;
- Gmina Stegna: drewniany dom holenderski (2 poł. XIX w.) w Drewnicy, drewniany wiatrak holenderski (poł. XIX w.) i wiatrak koźlak (1718, 1892) w Drewnicy, stodoła (1734) w miejscowości Izbiska, drewniana chata rybacka (1839) w miejscowości Jantar, cmentarz ewangelicki, obecnie rzym.-kat. (XVIII w, 1910 r.) z drewnianą dzwonnica (XIX w.) w miejscowości Mikoszewo, 2 domy drewniane (XVIII/XIX w.) oraz dom podcieniowy (XIX w.) w miejscowości Mikoszewo, 2 domy drewniane i dom podcieniowy w miejscowości Przemysław, kościół filialny pw. św. Jakuba (poł. XIV w., XIX w.) w Niedźwiedzicy, dom drewniany (1830) w Rybinie, most drogowy zwodzony I na rzece Szkarpace (1933) oraz most drogowy zwodzony II na Wiśle Królewieckiej (1933), a także most kolejowy obrotowy wąskotorowy nad rzeką Szkarpace (1935) w Rybinie, budynek przepompowni wraz z urządzeniami technicznymi (1929–1930) nad kanałem Linawy w miejscowości Rybina-Chłodniewo, kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Jezusa (1681–1683) w Stegnie, plebania (1 poł. XIX w.), dom drewniany (2 poł. XIX w.) oraz zagroda drewniana (1801) w Stegnie, most drogowy zwodzony na rzece Tudze (1934) w miejscowości Stobiec, kościół pw. Narodzenia NMP (1840) w Żuławkach z cmentarzem i ogrodzeniem, cmentarz ewangelicki (1890) w Żuławkach, 6 domów z XVIII–XIX w.;
- Gmina Sztutowo: Miejsce Pamięci Narodowej – teren obozu „Stutthof” w Sztutowie, szkoła z magazynem (1864–1867) w Sztutowie, dom (1901) z drewnianym budynkiem gospodarczym w Sztutowie, most drogowy zwodzony na Wiśle Królewieckiej (1934) w Sztutowie.

Ze względu na położenie, na obszarze LGR możliwe jest również aktywne spędzanie czasu i uprawianie sportów, głównie wodnych oraz turystyki aktywnej: trasy rowerowe, trasy nordic walking, trasy piesze.

Teren obszaru LGR obejmuje Pętla Żuławska – sieć szlaków wodnych, które znacznie różnią się od siebie – Wisła z wartkim nurtem, meandrujący Nogat i Szkarpace, a także mniejsze, ukryte w zaroślach rzeczki i kanały, które mogą zostać eksplorowane przez kajakarzy, jak również Zalew Wiślany, czyli przedśonek Bałtyku. Dzięki temu droga wodna Pętli jest ciekawa zarówno dla miłośników kajakarstwa, jak i dla mniej lub bardziej doświadczonych motorowodniaków. Mogą po niej pływać łodzie wiosłowe, jachty, barki turystyczne, tramwaje wodne, a także większe statki żeglugi handlowej i pasażerskiej.

Oprócz walorów środowiskowych, jednym z najbardziej znanych i istotnych dla dziejów historycznych regionu zabytkiem jest były Obóz Koncentracyjny Stutthof, który został utworzony przez Niemców w 1939 r. na odosobnionym terenie, w pobliżu portu bałtyckiego w Gdańsku. Był to pierwszy nazistowski obóz koncentracyjny założony poza granicami Niemiec oraz ostatni wyzwolony przez aliantów w 1945 r.

Prócz zabytków wymienionych w rejestrze zabytków, na terenie znajdują się również liczne domy podcieniowe, czyli budynki charakterystyczne dla architektury holenderskiej – z potężnymi werandami, podpartymi drewnianymi kolumnami. Budynki tego typu znajdują się na terenie gmin obszaru LGR i są pozostałością po osadnictwie niderlandzkim.

11. Przestrzeń, przyroda, ochrona środowiska

Pod względem fizycznogeograficznym analizowany obszar położony jest w megaregionie Pozaalpejska Europa Środkowa, prowincji Niż Środkowoeuropejski, podprowincji Podbrzeża Południowobałtyckie, w makroregionach Podbrzeże Gdańskie, w mezoregionach Mierzeja Wiślana i Żuławy Wiślane¹². Obszar odznacza się dużą spójnością przyrodniczą, która wynika ze zbliżonych bądź tożsamyh uwarunkowań poszczególnych elementów środowiska.

Obszar LGR charakteryzuje się dużą wilgotnością powietrza i gruntu, która wynika z dość płytkiego zalegania wód gruntowych, bardzo dużej ilości kanałów oraz rowów melioracyjnych, a także wpływa na to bliskość morza. Specyficzny mikroklimat charakteryzuje się największą na polskim wybrzeżu ilością słonecznych dni i wyższą niż na wielu innych nadmorskich plażach temperaturą wody Bałtyku oraz obecnością zwartych kompleksów leśnych. W delcie Wisły występuje mniejsza ilość opadów – spowodowane jest to zatrzymywaniem wiatrów przez wysoczyzny wschodnie i zachodnie.

Żuławy Wiślane to teren o całkowicie równinnej formie ukształtowania. Nieliczne i naturalne wzniesienia terenu skupione są na południu, przy czym są one bardzo delikatne, dlatego też obszar sprawia wrażenie idealnie płaskiej równiny. Na tym tle wyróżnia się Mierzeja Wiślana, czyli wąskie pasmo wydm porośniętych lasem sosnowym, zabezpieczającym ziemię żuławską od strony wód Zatoki Gdańskiej.

System wodny na terenie obszaru jest mocno urozmaicony i skomplikowany. Wśród naturalnych form można wymienić dwie główne rzeki: Wisłę i Nogat. Ponadto cały teren pocięty jest siecią kanałów odwadniająco-nawadniających z dużą ilością rowów melioracyjnych. Większym kanałom zbiorczym towarzyszą strażnice wodne, stacje pomp, a także urządzenia techniczne tj. śluzy, jazy, przepusty, wrota przeciwsztormowe oraz mosty zwodzone.

Zalew Wiślany to duży akwen wodny, zaliczany do morskich wód wewnętrznych. Oznacza to konieczność zapoznania się ze znakami nawigacji morskiej i portowej. Dodatkowym utrudnieniem są występujące często silne wiatry i wysokie fale.

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, na obszarze objętym LGR znajdują się następujące formy ochrony przyrody i krajobrazu¹³:

- Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana (Miasto Krynica Morska, Gmina Sztutowo),
- Środkowożuławski Obszar Chronionego Krajobrazu (gminy: Ostaszewo, Stegna),
- Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Nogat (Gmina Nowy Dwór Gdański),
- Obszar Chronionego Krajobrazu Rzek Szkarpany i Tugi (gminy: Nowy Dwór Gdański, Stegna, Sztutowo),
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wyspy Sobieszewskiej (Gmina Cedry Wielkie),
- Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich (gminy: Pruszcz Gdański, Cedry Wielkie),
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni (Gmina Pruszcz Gdański),
- Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły (gminy: Ostaszewo, Stegna, Cedry Wielkie),
- Obszar Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana (Miasto Krynica Morska, gminy: Nowy Dwór Gdański, Sztutowo),
- Obszar Natura 2000 Zalew Wiślany (Miasto Krynica Morska, gminy: Nowy Dwór Gdański, Sztutowo),

¹² Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2000.

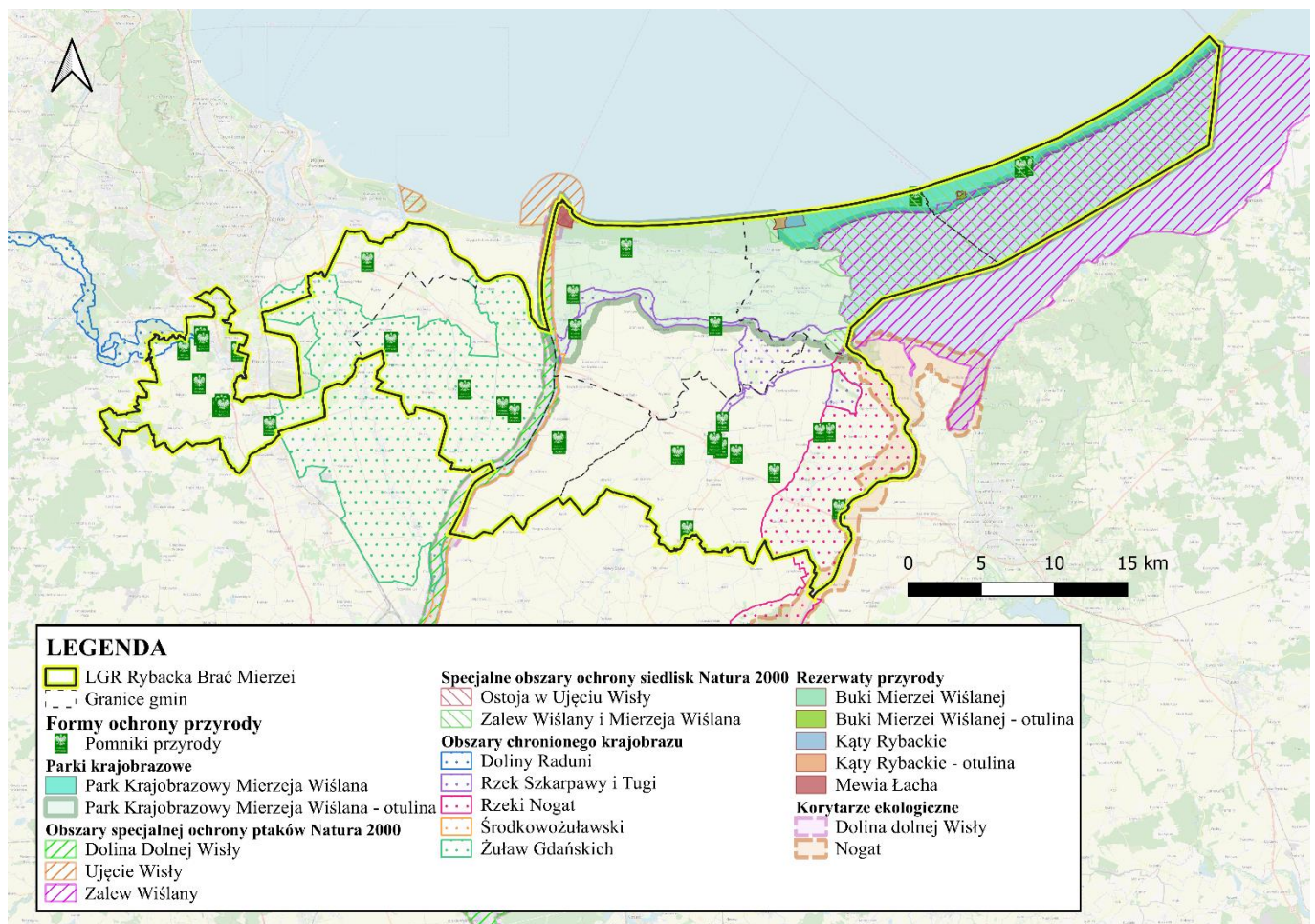
¹³ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, crfop.gdos.gov.pl

- Obszar Natura 2000 Ostoja w Ujściu Wisły (Gmina Stegna),
- Obszar Natura 2000 Ujście Wisły (Gminy Stegna),
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Park Podworski w Wojanowie (Gmina Pruszcz Gdański),
- rezerwat przyrody „Mewia Łacha” (Gmina Stegna),
- rezerwat przyrody „Kąty Rybackie” (Gmina Sztutowo),
- rezerwat przyrody „Buki Mierzei Wiślanej” (Miasto Krynica Morska),
- 1 użytek ekologiczny (Miasto Krynica Morska),
- 47 pomników przyrody (16 – Gmina Pruszcz Gdański, 13 – Gmina Nowy Dwór Gdański, 6 – Gmina Stegna, 5 – Gmina Cedry Wielkie, 4 – Gmina Ostaszewo, 2 – Miasto Krynica Morska, 1 – Gmina Sztutowo).

Przez teren LGR nie przebiegają żadne korytarze ekologiczne. Korytarze ekologiczne to obszary umożliwiające migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Korytarze te są ważnym elementem sieci Natura 2000, gdyż umożliwiają przemieszczanie się organizmów między siedliskami.

Lokalizację i przestrzenny rozkład na obszarze LGR poszczególnych obszarów chronionych przedstawiono na mapie 13. Poziom pokrycia obszaru LGR lasami to 6,3%, a więc znacznie mniej niż średnio w województwie, a także mniej niż w kraju¹⁴. Cały obszar LGR znajduje się na terenie zagrożonym powodzią. Ze względu na położenie w regionie dolnej Wisły oraz nad Morzem Bałtyckim, występuje duże ryzyko powodzi.

Mapa 13 Formy ochrony przyrody na obszarze gmin LGR

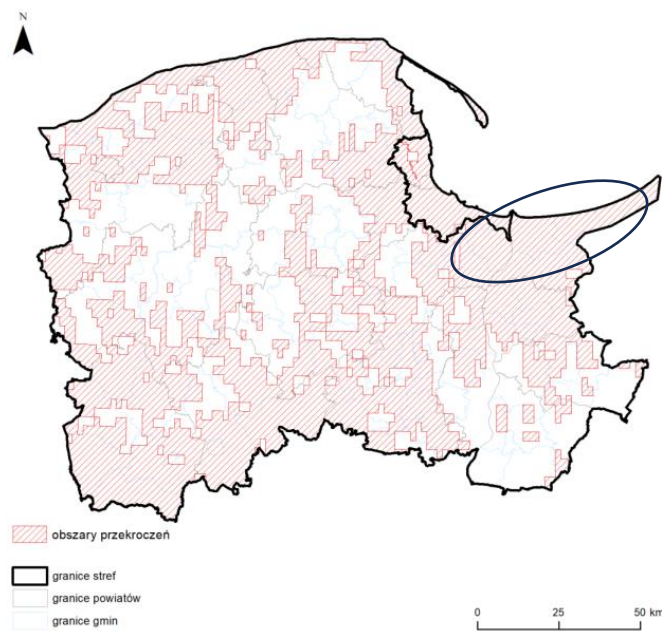
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl

¹⁴ Dane GUS za 2021 r.

Rozpatrując kwestię środowiska naturalnego, warto zwrócić uwagę na jakość powietrza. Diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie raportów corocznie opracowywanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Gdańsku, dotyczących oceny jakości powietrza w województwie pomorskim. W opracowaniu pn. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim – raport wojewódzki za rok 2022* oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. W województwie pomorskim wydzielono dwie strefy: aglomerację trójmiejską oraz strefę pomorską. Gminy obszaru LGR zaliczono do strefy pomorskiej.

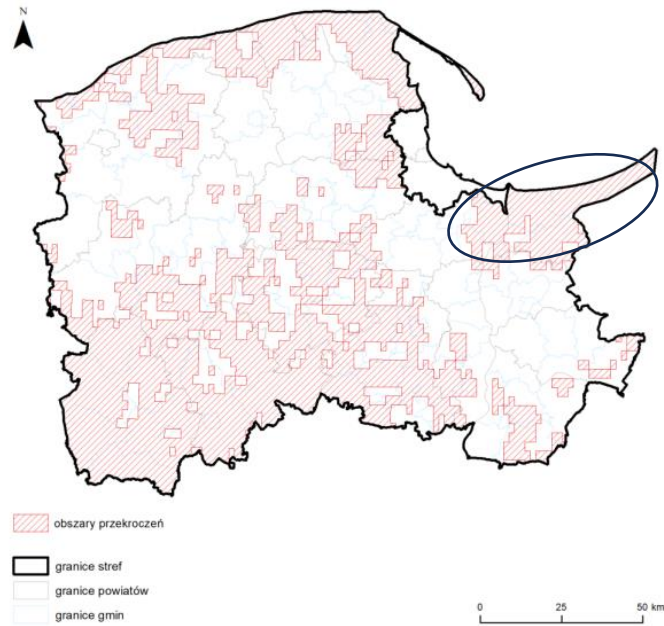
Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie pomorskim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora bytowo-komunalnego, z komunikacji oraz z działalności przemysłowej. Znaczącymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są kominy domów ogrzewanych indywidualnie oraz komunikacja samochodowa na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu. Przemysł zlokalizowany na pozostałym obszarze województwa (głównie Gdańsk, Starogard Gdański) powoduje znaczne zanieczyszczenie powietrza na terenie całego województwa. Na obszarze LGR wystąpiły: pod kątem ochrony zdrowia przekroczenie O_3 – we wszystkich gminach obszaru LGR (mapa 14), przekroczenie B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 w Gminie Pruszcz Gdański (mapa 16), a także O_3 pod kątem ochrony roślin w gminach: Nowy Dwór Gdański, Stegna, Sztutowo, Cedry Wielkie, Pruszcz Gdański oraz w Mieście Krynica Morska (mapa 15).

Mapa 14 Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego dla ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie pomorskim w 2022 r.

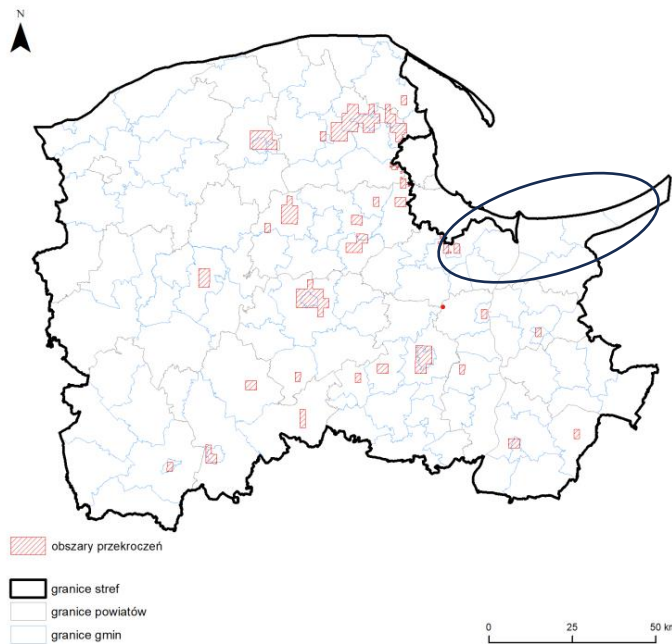
Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim, raport wojewódzki za rok 2022*, s. 59

Mapa 15 Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu ustanowionego ze względu na ochronę roślin w województwie pomorskim w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim, raport wojewódzki za rok 2022, s. 95*

Mapa 16 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie pomorskim w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim, raport wojewódzki za rok 2022, s. 82*

W kontekście przestrzeni istotny jest poziom wykorzystania instrumentów planowania przestrzeni. Bada się go m.in. poprzez wskaźnik *udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)*. Wysoki stopień pokrycia powierzchni gminy MPZP świadczy o świadomym podejściu lokalnych władz do planowania przestrzeni. Nie w każdej z gmin obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei występują tereny objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Gmina Ostaszewo i Miasto Krynica Morska wyróżniają się pod tym względem negatywnie, ponieważ udział powierzchni objętej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego w tych jednostkach wynosi odpowiednio 2,1% i 4,6%. Natomiast obszary gmin Cedry Wielkie i Nowy Dwór Gdański w całości zostały objęte planami zagospodarowania przestrzennego, równie dobrze kształtuje się sytuacja w Gminie Pruszcz Gdański – wskaźnik wyniósł tam 97,9%. Nieco gorzej sytuacja wygląda w Gminie Sztutowo – 46,4%, natomiast w porównaniu do średniej kraju (31,7%) oraz województwa (21,8%)¹⁵ jest to nadal dobry wynik. W Gminie Stegna wskaźnik wyniósł 15,6%, a więc mniej w porównaniu do średniej wojewódzkiej i krajowej.

12. Innowacyjność

Elementem bazowym oceniającym innowacyjność regionu jest ilość podjętych działań w kierunku rozwoju nowoczesnych technologii, infrastruktury, sfery badań i rozwoju (B+R) oraz społeczeństwa informacyjnego. Każde z wymienionych działań mogło być w ostatnich latach realizowane przy dofinansowaniu w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (POIR) na lata 2014–2020. W 2022 roku na terenie województwa pomorskiego podpisano umowy/wydano decyzje o dofinansowanie 1 222 projektów w ramach ww. programu. Na obszarze LGR podpisano 30 umów/wydano decyzji o dofinansowanie, z czego najwięcej w Gminie Pruszcz Gdański – 15. W pozostałych gminach sytuacja kształtowała się mniej korzystnie: w Gminie Stegna – 9, w Gminie Nowy Dwór Gdański – 3, po 1 w gminach Cedry Wielkie, Ostaszewo i Sztutowo. Jediną gminą, w której nie podpisano żadnej umowy/wydano decyzji o dofinansowanie było Miasto Krynica Morska. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w 2021 roku w województwie pomorskim wynosił 23,7% (wzrost w stosunku do 2017 r. o 8,2 pp.) – wynik ten był wyższy od średniej w Polsce: 20,9% (dane GUS).

Innowacyjność ma znaczący wpływ na rozwój gospodarki. Innowacyjna gospodarka jest istotnym instrumentem kształtowania wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacniania konkurencyjności regionu. W czerwcu 2021 r. Komisja Europejska opublikowała *Europejski Ranking Innowacyjności 2021*, który pokazuje, że wyniki Europy w zakresie innowacji poprawiają się w całej Unii Europejskiej. Od 2014 r. wyniki w zakresie innowacji wzrosły średnio o 12,5%. Zgodnie z ww. opracowaniem, najwyższą pozycję w kraju zajął region „Warszawski stołeczny” – 137. miejsce w rankingu 240 regionów Unii Europejskiej. Gminy znajdujące się na obszarze LGR terytorialnie zaklasyfikowane są do regionu województwa pomorskiego, które w rankingu uplasowało się na 191. pozycji. Najgorzej w Polsce prezentował się region „Mazowiecki Regionalny” – 228. pozycja.

Dla województwa pomorskiego opracowana została i przyjęta przez Zarząd Województwa Pomorskiego *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030*, w której opisano tzw. inteligentne specjalizacje. Specjalizacje te to konfiguracje branż gospodarczych, których synergia, biorąc pod uwagę predyspozycje gospodarki Pomorza, dają największe szanse na tworzenie konkurencyjnej oferty usług i produktów opartych na wiedzy oraz wynikających z inwestycji w badania i rozwój oraz komercjalizacji nowych technologii. Rezultatem wspierania zidentyfikowanych inteligentnych specjalizacji powinno być wzmocnienie potencjału eksportowego, tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Do zidentyfikowanych w województwie pomorskim inteligentnych specjalizacji należą: Technologie offshore i portowo-logistyczne, interaktywne w środowisku nasyconym informacyjnie, Technologie efektywne w produkcji, przesyłce, dystrybucji i zużyciu energii i paliw oraz w budownictwie, a także Technologie medyczne w zakresie chorób cywilizacyjnych i okresu starzenia. Inteligentne

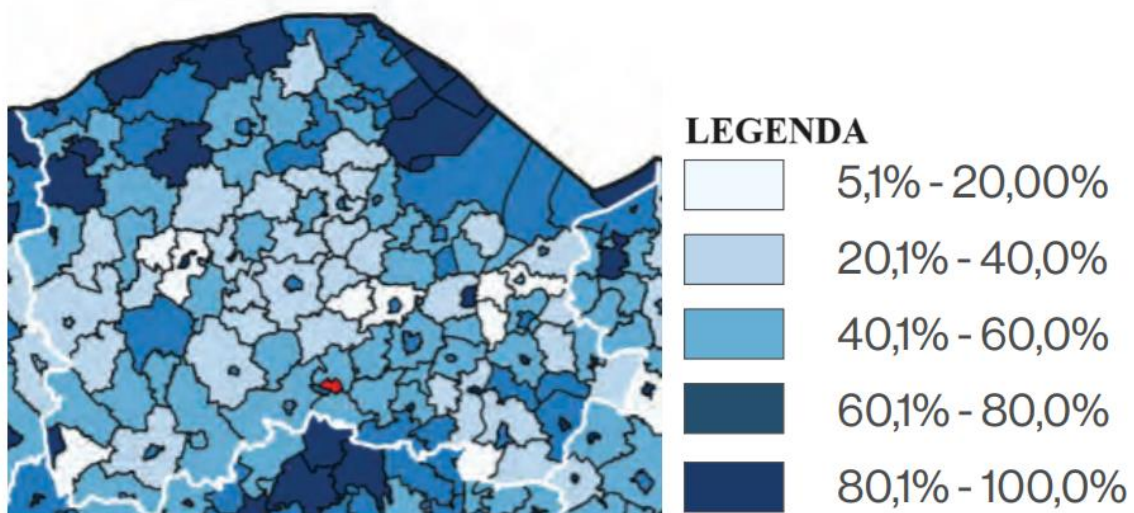
¹⁵ Dane GUS za 2021 r.

specjalizacje umożliwiają budowanie sieci współpracy w regionie i tworzenie innowacyjnych łańcuchów produkcji pomiędzy przedsiębiorstwami.

W kontekście innowacyjności i warunków do jej rozwoju warto przeanalizować kwestię cyfryzacji, w tym dostępu do wysokiej jakości Internetu. Zgodnie z danymi Urzędu Komunikacji Elektronicznej, aktualna¹⁶ penetracja lokalowa 100 Mb/s¹⁷ jest najwyższa w gminach Pruszcz Gdański oraz Nowy Dwór Gdański, gdzie wynosi po 60%. W gminach Cedry Wielkie, Ostaszewo, Stegna i Sztutowo wskaźnik wynosi odpowiednio 44%, 38%, 30% oraz 20%. Najgorzej w tym zakresie kształtuje się sytuacja w Mieście Krynica Morska, gdzie wskaźnik wynosi jedynie 9%. Jest to wartości niższa niż w przypadku pozostałych gmin, a także znacznie niższa niż średnia dla Polski¹⁸.

Biorąc pod uwagę penetrację budynkową zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości co najmniej 30 Mb/s, sytuacja w województwie pomorskim i na obszarze LGR kształtuje się mniej korzystnie niż w kraju. Najwyższe wartości w tym zakresie osiągają miasta: Krynica Morska, Nowy Dwór Gdański – mieszczą się w przedziale 60,1–80,1%. Gminy Sztutowo, Stegna, Ostaszewo, Pruszcz Gdański osiągają wartości mieszczące się w zakresie 40,1–60,0%, Natomiast najgorsze wyniki w tym zakresie występują w gminach Nowy Dwór Gdański oraz Cedry Wielkie i mieszczą się w przedziale 20,1–40,0% (mapa 17).

Mapa 17 Penetracja budynkowa zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości co najmniej 30 Mb/s – fragment mapy dla województwa pomorskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Raportu o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2022 roku, Urząd Komunikacji Elektronicznej, s. 100

¹⁶ Inf. z dn. 18.09.2023 r.

¹⁷ Penetracja lokalowa – stosunek liczby wszystkich lokali mieszkalnych w budynkach w zasięgu sieci min. 100 Mb/s (budynek, w którym operatorzy deklarują możliwość świadczenia danych usług) do ogólnej liczby lokali mieszkalnych na analizowanym obszarze. Należy wyjaśnić, że na potrzeby monitorowania postępów realizacji celów Europejskiej Agendy Cyfrowej gospodarstwo domowe utożsamiane jest z lokalem mieszkalnym.

¹⁸ Urząd Komunikacji Elektronicznej, Atlas szerokopasmowego dostępu do Internetu, mapbook.uke.gov.pl/areas

13. Wskaźniki rozwoju dla poszczególnych gmin LGR – Monitor Rozwoju Lokalnego

Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL)¹⁹ to narzędzie pozwalające na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w czasie i w relacji do innych gmin o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju. Nie jest to zatem ocena w kategoriach bezwzględnych – a zawsze w porównaniu z tym, co dzieje się w jednostkach samorządu terytorialnego, stanowiących grupę porównawczą. Ogólny wskaźnik rozwoju stanowi średnią arytmetyczną wartości ze wszystkich wskaźników diagnostycznych w 12 badanych obszarach (stan i zmiana wskaźnika w okresie 5 lat). MRL pozwala na analizę poszczególnych wskaźników zarówno syntetycznych, jak i indywidualnych – zawsze na tle grupy porównawczej. Grupę tę stanowią gminy o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju, a zatem o podobnych uwarunkowaniach rozwojowych.

Gminy Pruszcz Gdański i Cedry Wielkie zakwalifikowano do grupy *B4 – gminy wiejskie położone w strefie zewnętrznej obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich*, w skład której wchodzi 143 gminy wiejskie. Miasto Krynica Morska zostało zakwalifikowane do grupy *G2 – miasta o rozwiniętej funkcji pozarolniczej*, w skład której wchodzi 26 miast. Gminę Nowy Dwór Gdański zakwalifikowano do grupy *H3 – miasta i gminy miejsko-wiejskie o intensywnej funkcji rolniczej*, w skład której wchodzi 117 gmin miejsko-wiejskich. Gmina Ostaszewo została zakwalifikowana do grupy *I4 – gminy wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej*, w skład której wchodzi 477 gmin wiejskich. Gminy Stegna i Sztutowo zakwalifikowano do grupy *G4 – gminy wiejskie o rozwiniętych funkcjach pozarolniczych*, w skład której wchodzi 130 gmin wiejskich.

13.1. Ogólny wskaźnik rozwoju

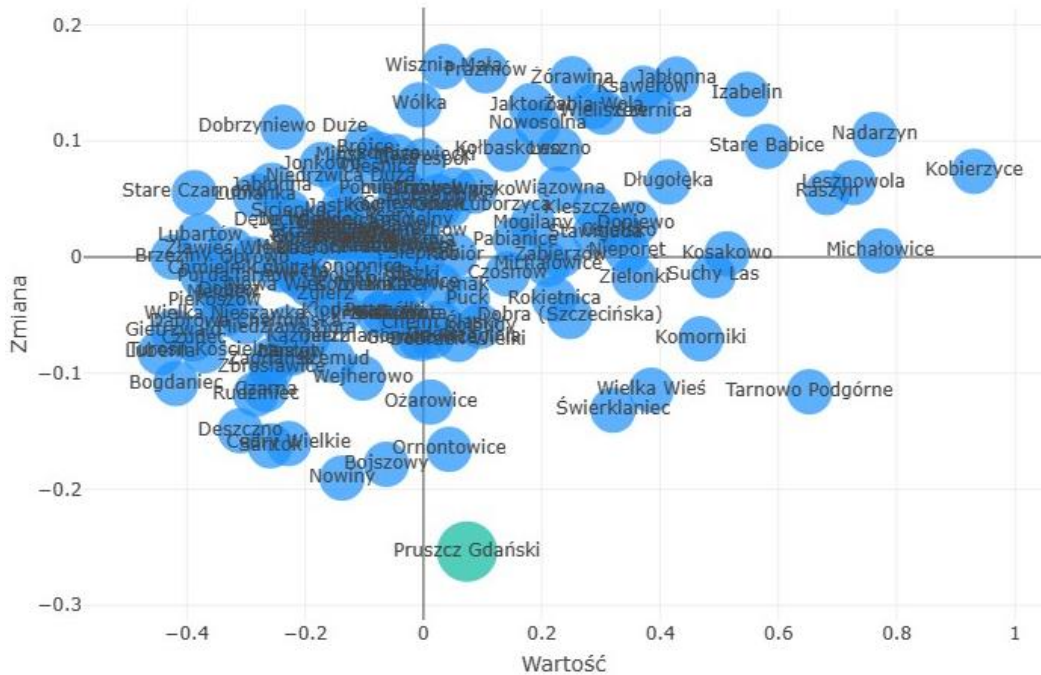
Ogólny wskaźnik rozwoju gminy stanowi średnią arytmetyczną wartości z wszystkich wskaźników diagnostycznych w 12 badanych obszarach. Stan i zmiana wskaźnika w okresie 5 lat. Na rysunkach 1–16 przedstawiono pozycję poszczególnych gmin LGR w swoich grupach porównawczych oraz ich wskaźniki rozwoju w latach 2017–2021 w poszczególnych obszarach. Na wskaźnik rozwoju składa się 12 obszarów badawczych:

1. potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki;
2. rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej;
3. sytuacja materialna mieszkańców;
4. stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju);
5. dostępność i jakość usług oraz infrastruktury;
6. dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie;
7. zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy;
8. poziom bezpieczeństwa;
9. sytuacja demograficzna;
10. dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna);
11. ład i struktura przestrzenna obszaru;
12. lokalne środowisko przyrodnicze.

Obszary 1–4 składają się na wymiar gospodarczy, obszary 5–9 na wymiar społeczny, natomiast obszary 10–12 na wymiar środowiskowy. Obszary podzielone są na podobszary (od 2 do 5) – jest ich łącznie 48. Podobszary charakteryzowane są przez wybrane wskaźniki. Łącznie w Monitorze Rozwoju Lokalnego poddano analizie 152 wskaźniki pochodzące ze statystyki publicznej.

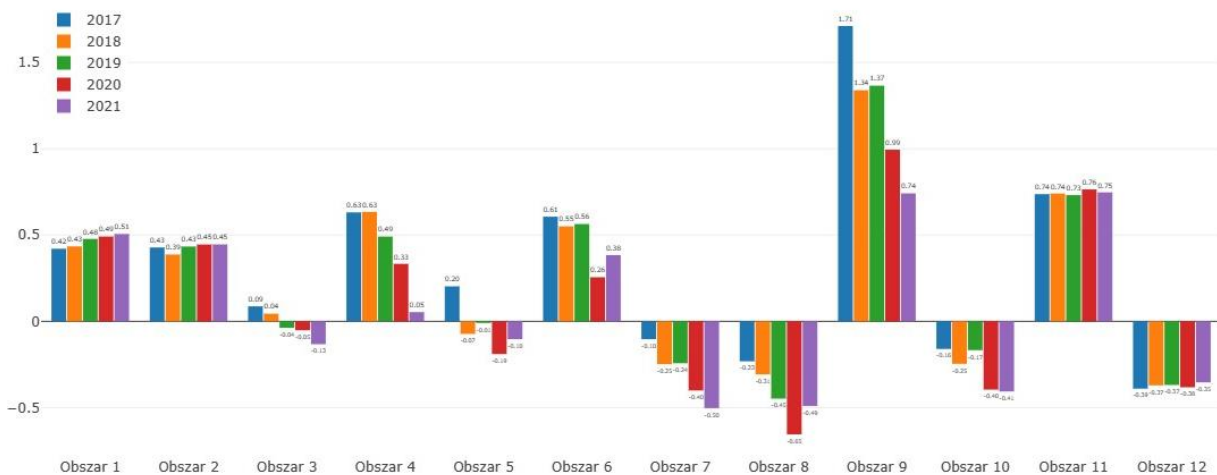
¹⁹ Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 1 Pozycja Gminy Pruszcz Gdański w grupie porównawczej (143 gminy wiejskie położone w strefie zewnętrznej obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

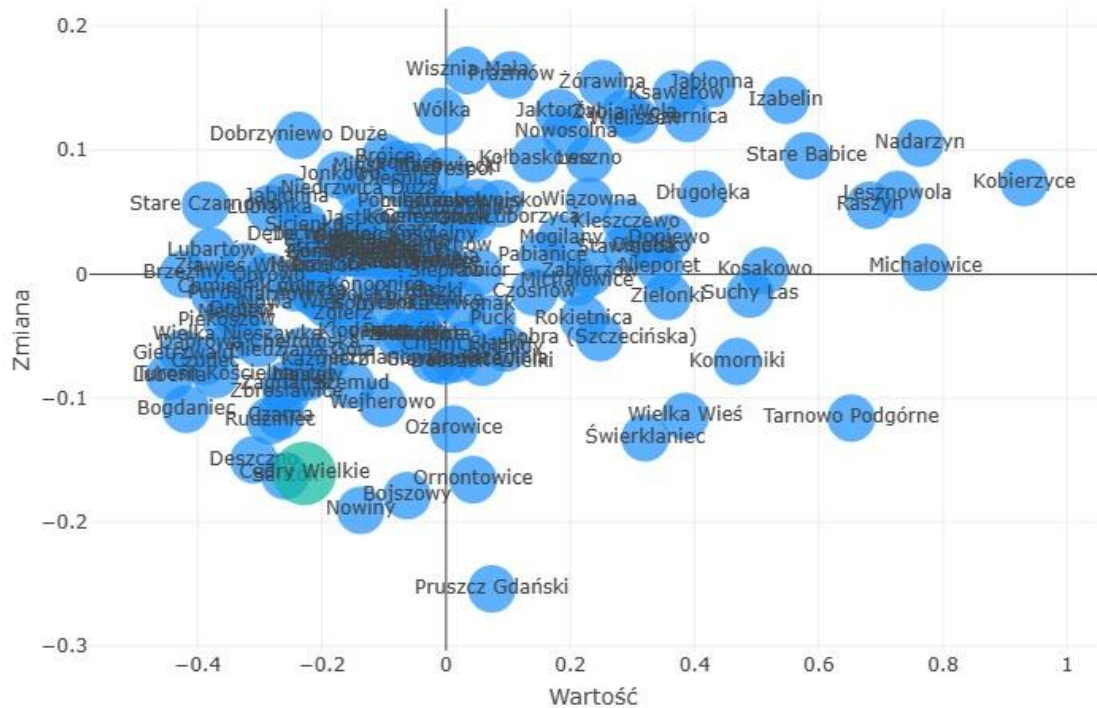
Rysunek 2 Wskaźnik rozwoju Gminy Pruszcz Gdański w latach 2017–2021 (obszary)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

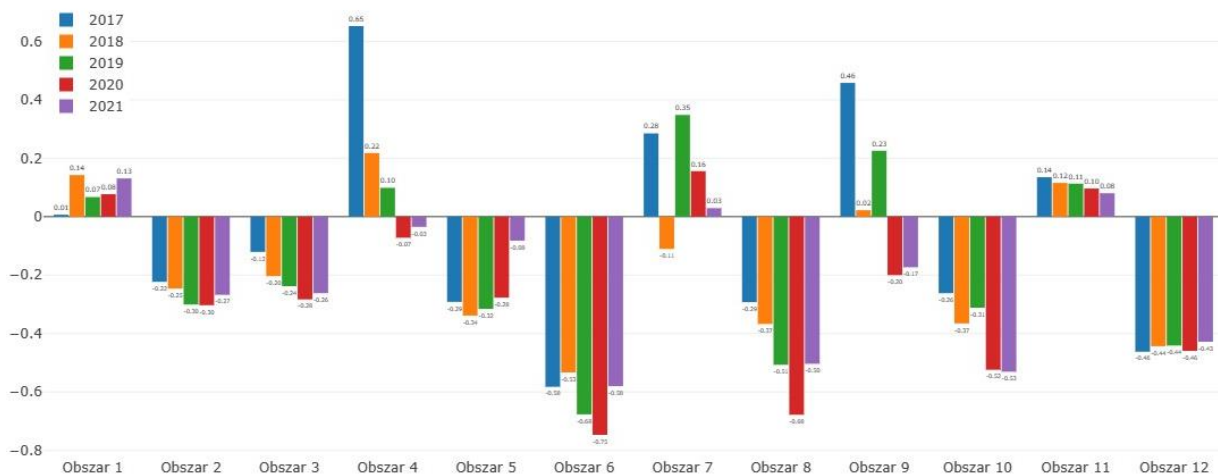
Gmina Pruszcz Gdański znajduje się w III ćwiartce (rysunek 1), co oznacza, że sytuacja gminy jest lepsza niż średnia w grupie porównawczej, przy czym następuje pogorszenie się sytuacji względem grupy. Negatywna zmiana sytuacji widoczna jest na rysunku 2, gdzie w 7 obszarach nastąpiło pogorszenie wartości wskaźnika w 2021 r. względem roku poprzedniego. Najbardziej niekorzystna sytuacja występuje w obszarach: 7 „zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy” oraz 8 „poziom bezpieczeństwa”. Natomiast najkorzystniejsze wartości występują w obszarach: 9 „sytuacja demograficzna” oraz 11 „ład i struktura przestrzenna obszaru”, przy czym w obu tych obszarach, mimo wysokich wartości na przestrzeni analizowanych lat, w ostatnim badanym roku nastąpił spadek wartości.

Rysunek 3 Pozycja Gminy Cedry Wielkie w grupie porównawczej (143 gminy wiejskie położone w strefie zewnętrznej obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

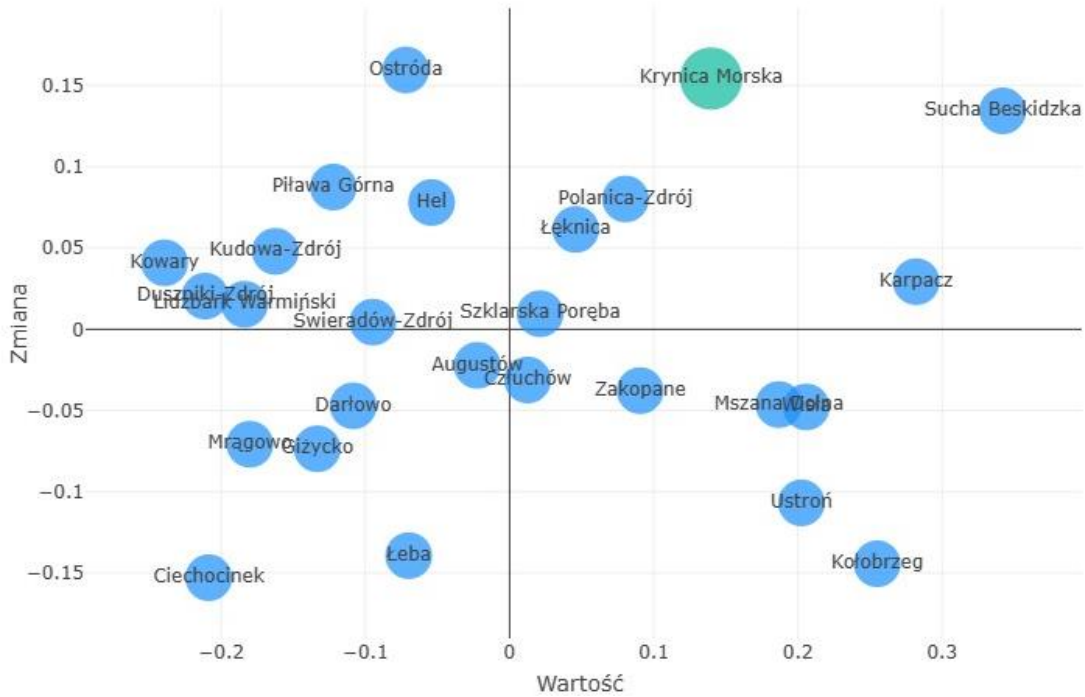
Rysunek 4 Wskaźnik rozwoju Gminy Cedry Wielkie w latach 2017–2021 (obszary)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

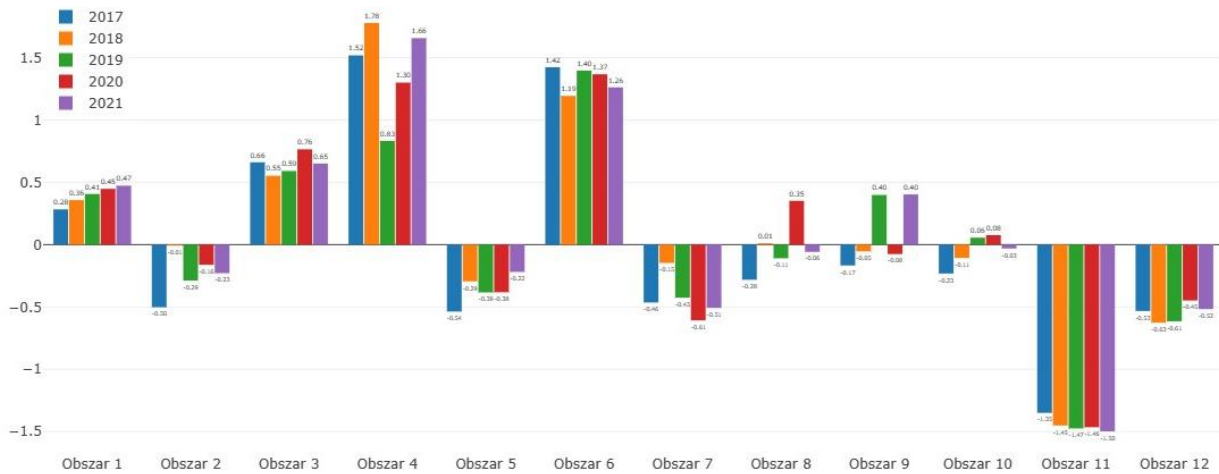
Pozycja Gminy Cedry Wielkie znajduje się w IV ćwiartce (rysunek 3), co oznacza, że sytuacja gminy jest gorsza w porównaniu do średniej w grupie porównawczej, a negatywna tendencja pogłębia się. Sytuację w gminie obrazuje rysunek 4, gdzie widoczna jest niekorzystne położenie gminy, gdyż w większości obszarów wskaźniki w całym analizowanym okresie osiągają wartości ujemne. Jedynymi obszarami, w których gmina osiągała wartości dodatnie wskaźnika na przestrzeni lat 2017–2021, to obszary: 1 „potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki” oraz 11 „ład i struktura przestrzenna obszaru”. Natomiast najbardziej niekorzystne wartości występują w obszarach: 6 „dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie” oraz 10 „dostępność komunikacyjna”.

Rysunek 5 Pozycja Miasta Krynica Morska w grupie porównawczej (26 miast o rozwiniętej funkcji pozarolniczej) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

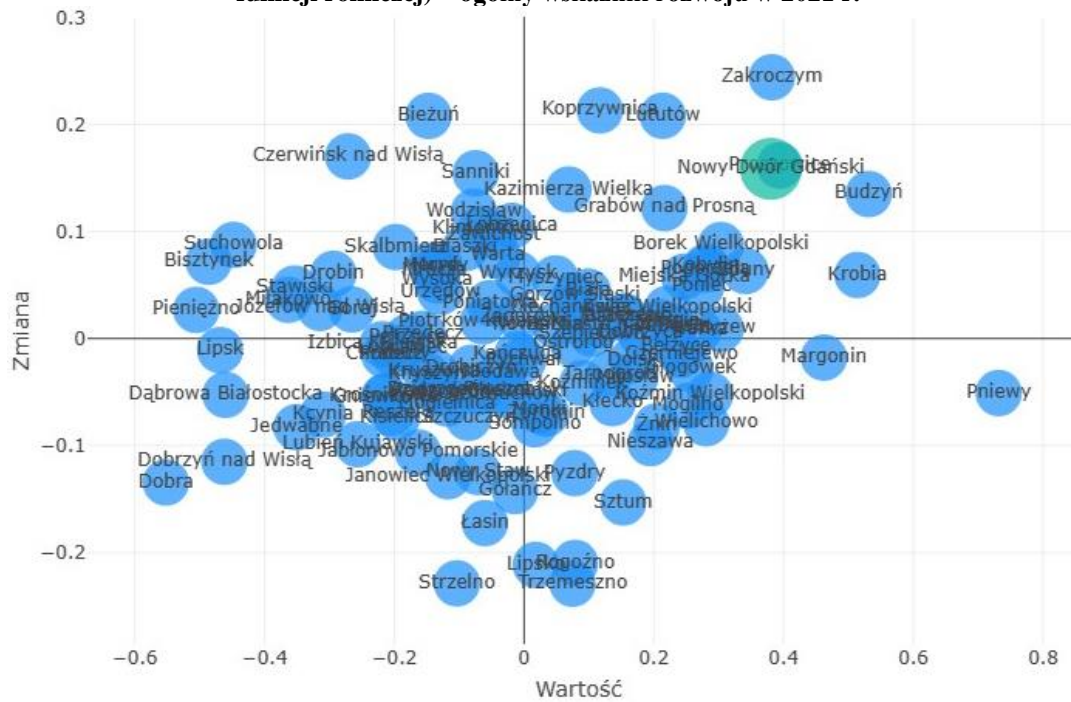
Rysunek 6 Wskaźnik rozwoju Miasta Krynica Morska w latach 2017–2021 (obszary)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

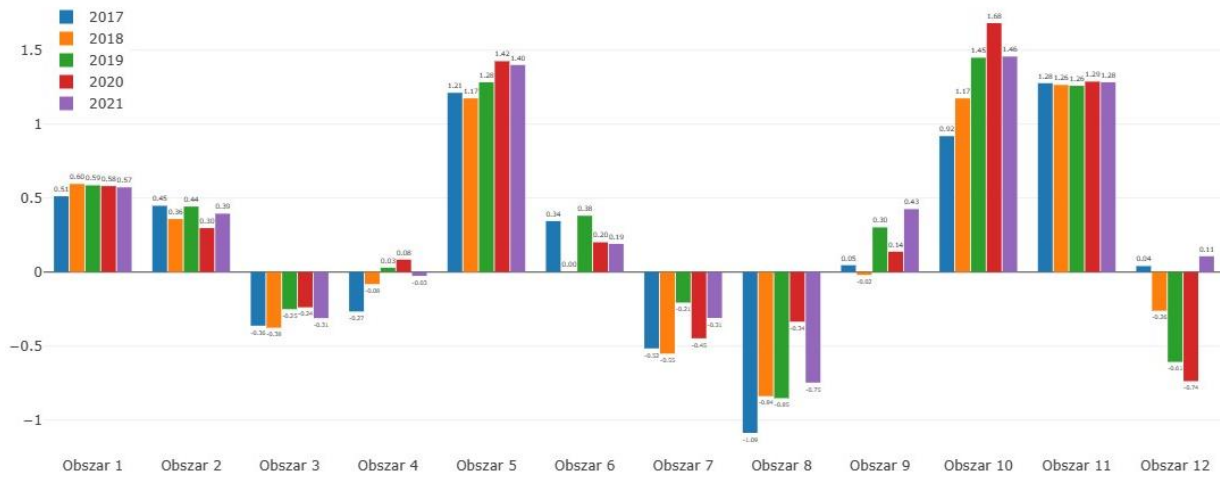
Miasto Krynica Morska znajduje się w ćwiartce I (rysunek 5), co oznacza, że jej sytuacja jest lepsza niż średnia w grupie porównawczej, a przewaga ta powiększa się. Najkorzystniejsze wartości występują w obszarach: 4 „stan finansów lokalnych” oraz 6 „dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie”. Najtrudniejsza sytuacja występuje w obszarze 11 „ład i struktura przestrzenna obszaru”, gdzie wartość wskaźnika jest ujemna w całym analizowanym okresie, a tendencja wskazuje na pogłębianie się tej sytuacji z roku na rok. Na ujemne wartości wskaźnika w tym obszarze wpływ ma m.in. niski udział powierzchni gminy objętej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Rysunek 7 Pozycja Gminy Nowy Dwór Gdański w grupie porównawczej (117 gmin miejsko-wiejskich o intensywnej funkcji rolniczej) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

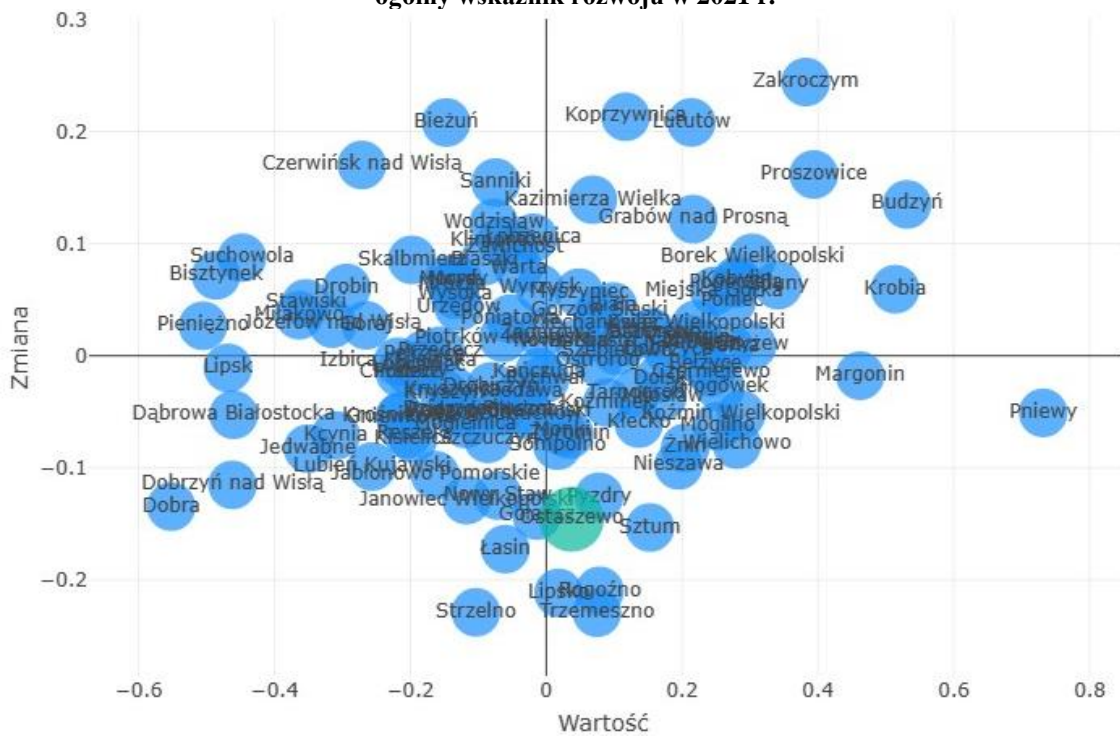
Rysunek 8 Wskaźnik rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański w latach 2017–2021 (obszary)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

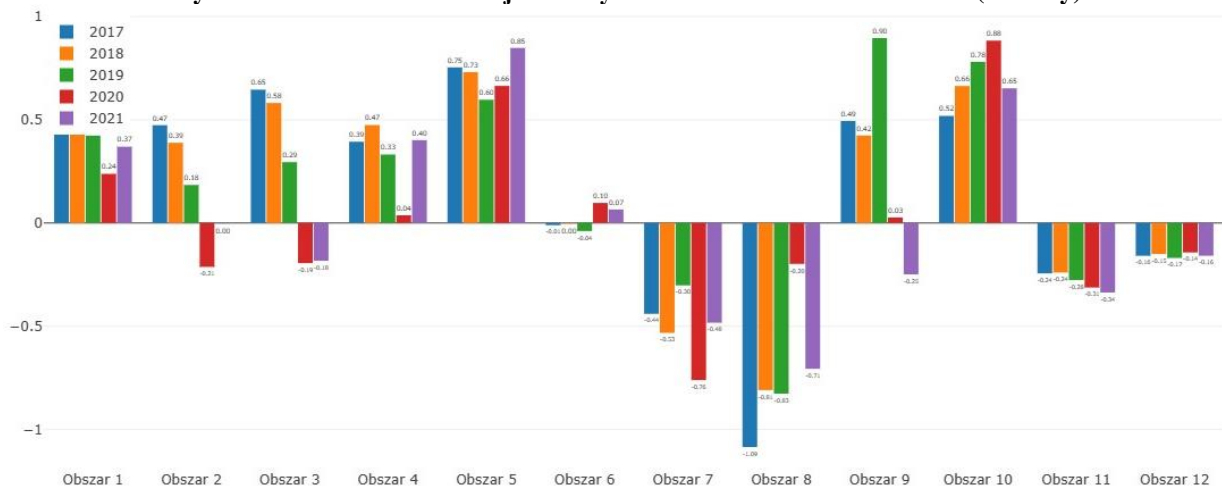
Gmina Nowy Dwór Gdański znajduje się w I ćwiartce (rysunek 7), co oznacza, że sytuacja gminy jest lepsza niż w grupie porównawczej, a przewaga powiększa się. Warto zwrócić uwagę, że jedynie trzy gminy z I ćwiartki znajdują się nad pozycją Gminy Nowy Dwór Gdański. Najlepsza sytuacja w gminie występuje w obszarach: 10 „dostępność komunikacyjna”, 5 „dostępność i jakość usług oraz infrastruktury” oraz 11 „ład i struktura przestrzenna obszaru”. Najniższa wartość wskaźnika występuje w obszarze 8 „poziom bezpieczeństwa” – w obszarze widoczne jest znaczne pogorszenie się sytuacji w 2021 roku względem roku poprzedniego.

Rysunek 9 Pozycja Gminy Ostaszewo w grupie porównawczej (477 gmin wiejskich o umiarkowanej funkcji rolniczej) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

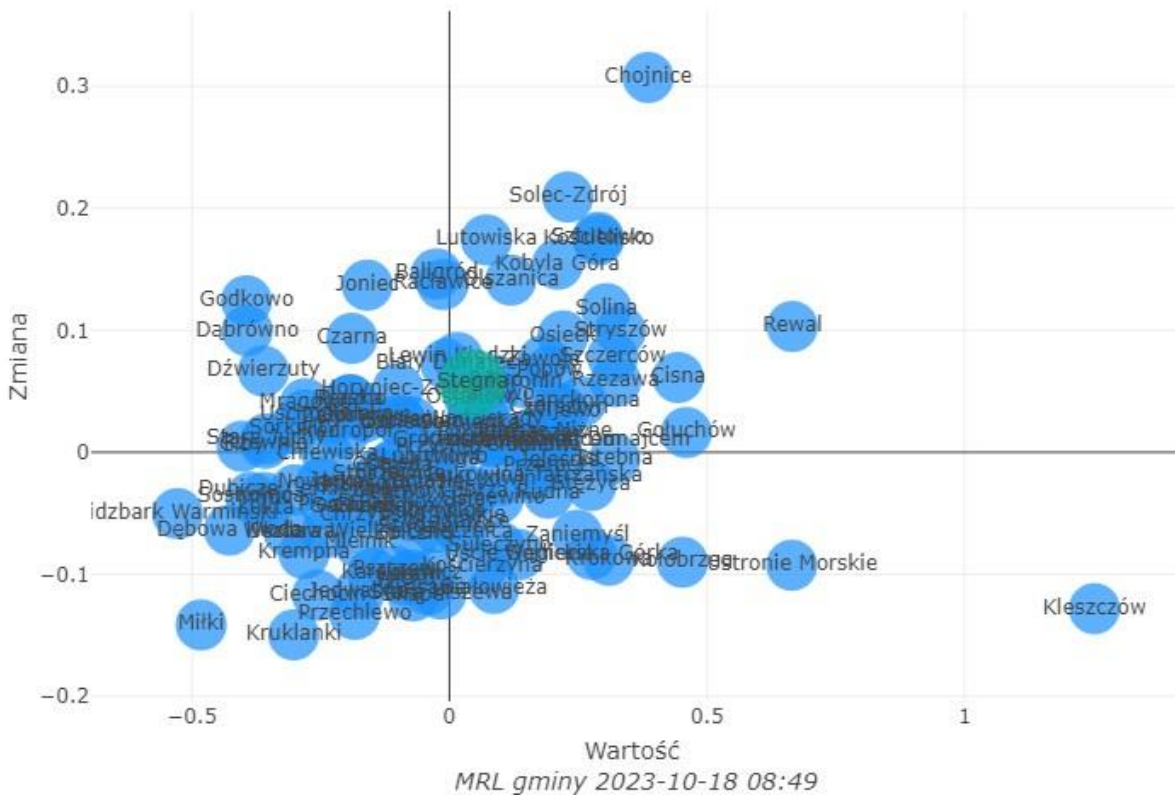
Rysunek 10 Wskaźnik rozwoju Gminy Ostaszewo w latach 2017–2021 (obszary)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

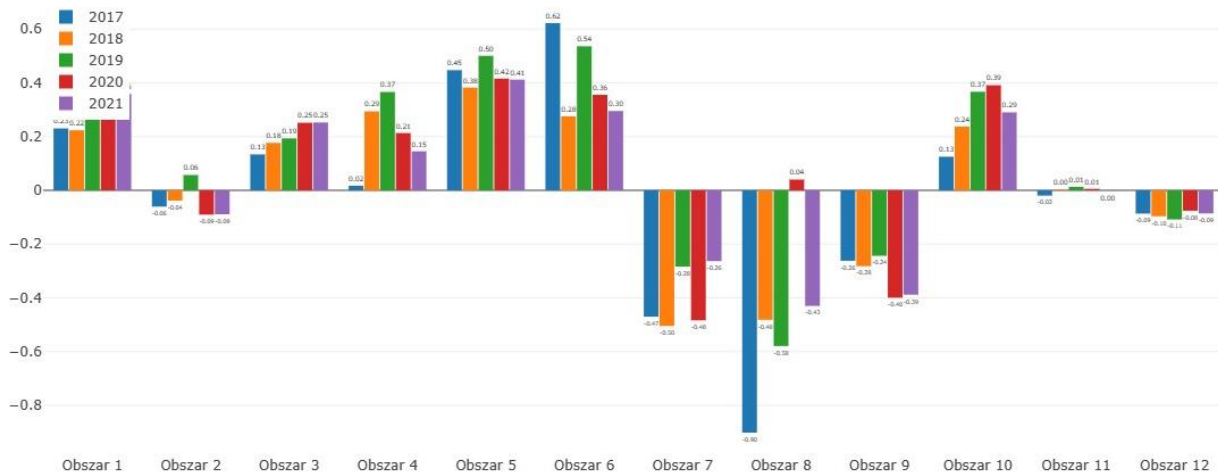
Gmina Ostaszewo znajduje się w ćwiartce III (rysunek 9), co oznacza, że jej sytuacja jest lepsza niż sytuacja gmin w grupie porównawczej, jednak następuje stopniowe pogorszenie względem sytuacji w grupie porównawczej. Najbardziej ujemna wartość występuje w obszarze 8 „poziom bezpieczeństwa”, a najbardziej korzystne i wykazujące tendencję rosnącą wartości występują w obszarze 5 „dostępność i jakość usług i infrastruktury”.

Rysunek 11 Pozycja Gminy Stegna w grupie porównawczej (130 gmin wiejskich o rozwiniętych funkcjach pozarolniczych) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

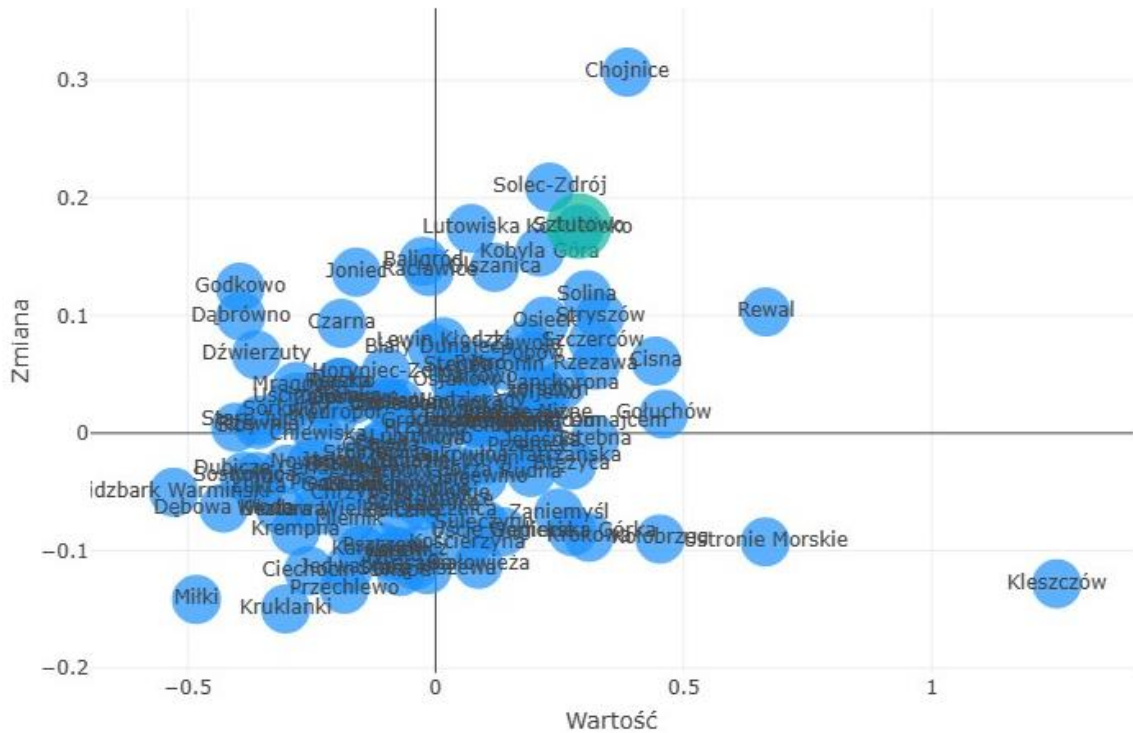
Rysunek 12 Wskaźnik rozwoju Gminy Stegna w latach 2017–2021 (obszary)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

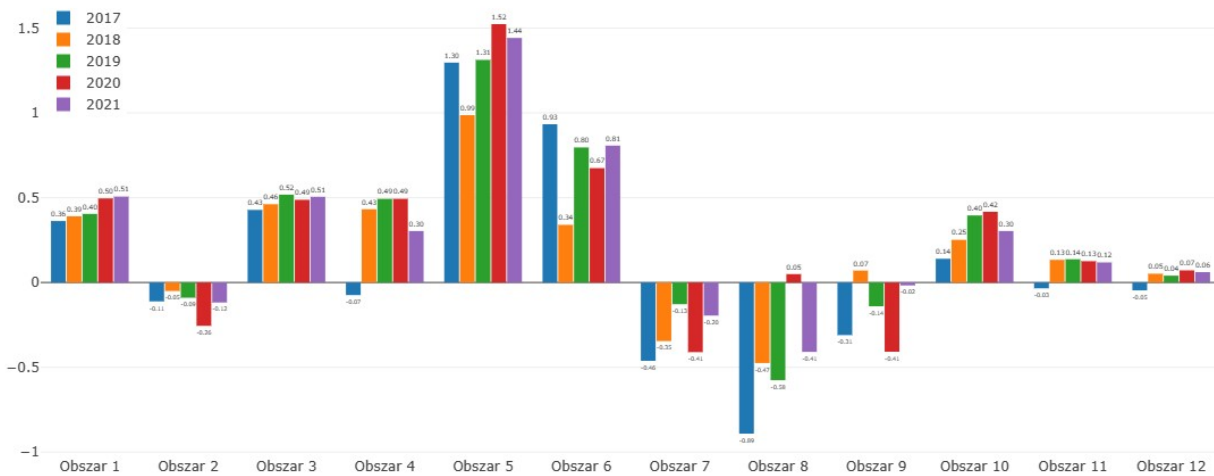
Gmina Stegna znajduje się w I ćwiartce (rysunek 11), co oznacza, że sytuacja gminy jest lepsza niż sytuacja gmin w grupie porównawczej, a jej przewaga rośnie, przy czym położenie blisko osi przecięcia z ćwiartką II wskazuje, że wartość wskaźnika rozwoju nie jest istotnie wysoka względem pozostałych gmin w grupie. Najlepsza sytuacja wskaźnika występuje w obszarze 5 „dostępność i jakość usług oraz infrastruktury”, natomiast najgorsza w obszarach: 8 „poziom bezpieczeństwa” i 9 „sytuacja demograficzna”. W obszarze 8 poziom wskaźnika w 2021 r. znacznie zmalał w stosunku do roku poprzedniego.

Rysunek 13 Pozycja Gminy Sztutowo w grupie porównawczej (130 gmin wiejskich o rozwiniętych funkcjach pozarolniczych) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

Rysunek 14 Wskaźnik rozwoju Gminy Sztutowo w latach 2017–2021 (obszary)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 12.09.2023 r.

Gmina Sztutowo znajduje się w I ćwiartce (rysunek 13), co oznacza, że sytuacja gminy jest lepsza niż sytuacja gmin w grupie porównawczej i przewaga powiększa się. Z rysunku 13 wynika, że niewiele gmin znajduje się w lepszej sytuacji niż Gmina Sztutowo, a więc gmina odnotowuje jedne z najwyższych wartości wśród gmin podobnych. W 2021 roku gmina osiągnęła dodatnie wartości w większości obszarów (rysunek 14), natomiast ujemnie odnotowała w obszarach: 2 „rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej”, 7 „zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy”, 8 „poziom bezpieczeństwa” oraz 9 „sytuacja demograficzna”. Natomiast najwyższe wartości występują w obszarze 5 „dostępność i jakość usług oraz infrastruktury”.

14. Wewnętrzna spójność obszaru

Administracyjnie wszystkie gminy LGR Rybacka Brać Mierzei należą do powiatu nowodworskiego oraz gdańskiego, które położone są w granicach województwa pomorskiego. Gminy obszaru charakteryzują się spójnością geograficzną pod względem położenia i ukształtowania terenu. Pod kątem fizycznogeograficznym analizowany obszar położony jest na terenie Mierzei Wiślanej i Żuław Wiślanych. Obszar odznacza się dużą spójnością przyrodniczą, która wynika ze zbliżonych bądź tożsamyh uwarunkowań poszczególnych elementów środowiska:

- region głównie nizinny z wyróżniającym się wąskim pasmem wydm porośniętych lasem sosnowym, zabezpieczającym ziemię żuławską od strony wód Zatoki Gdańskiej;
- zdecydowana większość obszaru znajduje się poza ONW;
- specyficzny mikroklimat charakteryzujący się większą niż w pozostałych miejscowościach nadmorskich liczbą słonecznych dni i wyższą temperaturą wody;
- tereny charakteryzujące się żyznymi glebami – głównie mady;
- równinne ukształtowanie powierzchni terenu, lekko nachylone w kierunku północnym i północno-wschodnim;
- mała lesistość sprzyjająca rozwojowi rolnictwa – zdecydowanie mniejsza niż w województwie i kraju;
- tereny do uprawiania aktywnej turystyki (szczególnie sportów wodnych).

Spójność obszaru LGR pod względem ekonomicznym obrazuje liczba gospodarstw rolnych o podobnej strukturze. Na obszarze charakterystyczna jest duża liczba wielkopowierzchniowych gospodarstw, co jest korzystniejsze dla rozwoju regionu, ze względu na możliwości specyfikacji i rozwoju określonych upraw.

Jak wynika z danych statystycznych klasyfikacji podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007, największa liczba, spośród wszystkich podmiotów gospodarczych na obszarze w 2022 r., była zarejestrowana w sekcjach: F „Budownictwo” – 1 870 podmiotów (16,4%), G „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle” – 1 781 podmiotów (16,5%) oraz C „Przetwórstwo przemysłowe” – 1 286 podmiotów (11,3%). Na obszarze nie są zarejestrowane żadne podmioty w sekcji U „Organizacje i zespoły eksterytorialne”, a najniższe i nikłe udziały podmiotów zarejestrowane są w sekcjach B „Górnictwo i wydobywanie”, D „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” i E „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Cały obszar charakteryzuje się bogactwem sieci hydrograficznej, którą tworzą rzeka Wisła i jej liczne ramiona rozlewowe oraz rozbudowany system różnych form drenażu i przepływu. Bliskość różnych akwenów wodnych oraz rozbudowana sieć wodna mają istotny wpływ na charakter obszaru, czyli rozwój branż związanych z rybołówstwem.

Spójność kulturowa, mająca korzenie w historii obszaru, znajduje wyraz w istniejących obiektach kultury materialnej, jak i niematerialnej. Na terenie każdej z gmin obszaru występują zabytki wpisane do rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Losy historyczne gmin obszaru LGR są bardzo podobne, przy czym podobieństwo to znajduje uzasadnienie w najstarszych świadectwach pozostałych na obszarze. Ślady po dawnych osadnikach są nadal zauważalne, np. w pozostałościach po specyficznych domach podcieniowych.

II. Podsumowanie

Zgodnie z danymi statystycznymi, obszar LGR Rybacka Brać Mierzei odnotowuje nieprzerwany od 2013 r. wzrost liczby ludności. W 2022 r. roku liczba ludności wynosiła 77 930 osób, co stanowiło wzrost w stosunku do roku 2018 o 6,4%. Podobna tendencja występowała w województwie pomorskim, przy czym poziom wzrostu był niższy – w 2022 r. nastąpił wzrost liczby ludności w stosunku do roku 2018 o 1,1%, natomiast w kraju trend był odwrotny – w 2022 r. nastąpił spadek liczby ludności o 1,7%. Na korzystną sytuację w zakresie liczby mieszkańców obszaru wpływ ma głównie Gmina Pruszcz Gdański – była to jedyna gmina obszaru w której nastąpił znaczny wzrost liczby ludności w analizowanych latach. W Gminie Pruszcz Gdański zanotowano w 2022 r. wzrost o 19% w stosunku do roku 2018. W pozostałych gminach obszaru LGR nastąpił spadek liczby ludności – największy spadek wystąpił w Mieście Krynica Morska (o 11,1%) oraz w Gminie Ostaszewo (o 9,6%).

Dane demograficzne wskazują jednak, że na obszarze LGR społeczeństwo stopniowo się starzeje. Udział najstarszych grup ludności wzrósł w badanym okresie, przy jednoczesnym spadku udziału ludności w wieku produkcyjnym i względnie niewielkim wzroście liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (przy czym wzrost ten był wyższy niż średnia dla województwa oraz średnia dla kraju). Struktura piramidy wieku i płci wskazuje na przewagę liczebności mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz stopniowe odwrócenie tej tendencji wśród mieszkańców powyżej 55 lat, kiedy to kobiety zaczynają stanowić dominującą liczebnie płć. Warto zwrócić uwagę na znaczną liczbę ludności w wieku przedemerytalnym, co oznacza, że w niedalekiej przyszłości udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym nadal będzie się zwiększał. Piramida wieku i płci nieznacznie zwęża się ku podstawie, co oznacza, że można przewidywać, że udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców będzie stopniowo malał, co w konsekwencji doprowadzi do wzrostu wskaźników obciążenia demograficznego.

Średnia wartość wskaźników obciążenia demograficznego dla LGR w każdym analizowanym roku była niższa niż średnia dla województwa i kraju, przy czym dynamika wzrostu wskaźników dla LGR Rybacka Brać Mierzei była wyższa w porównaniu do województwa pomorskiego oraz średniej krajowej. W 2022 roku w stosunku do 2018 roku nastąpił wzrost wskaźnika *ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym* o 10,9%, podczas gdy dla województwa o 5,6%, a dla Polski o 8,1%. Wzrost odnotowano także w przypadku wskaźnika *udział ludności w wieku nieprodukcyjnym w ludności ogółem* dla LGR o 6,6%, podczas gdy wzrost w województwie wyniósł 3,3%, a dla Polski – 4,8%. Wewnątrz obszaru najwyższy wzrost ww. wskaźników miał miejsce w Gminie Sztutowo – odpowiednio o: 22,5% i 13,0%.

Wysokość przyrostu naturalnego na obszarze LGR Rybacka Brać Mierzei w analizowanym okresie wahała się. W 2019 roku wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego, zaś w roku kolejnym (2020) spadła do poziomu 1,0. W latach 2021–2022 utrzymywała się na ujemnym poziomie: -0,6. Mimo stosunkowo niskiej wartości, wskaźnik dla LGR wykazuje korzystniejszy trend w porównaniu do wyników województwa i kraju, gdzie wartości przyrostu naturalnego od 2020 r. są mniej korzystne. Warto zwrócić uwagę, że znaczny spadek przyrostu naturalnego dla wszystkich badanych jednostek wystąpił w latach 2020–2021, które były szczególne pod względem zmian w sytuacji demograficznej, ponieważ w związku z pandemią COVID-19 wzrosła liczba zgonów, co w konsekwencji miało znaczący wpływ na kształtowanie się poziomu przyrostu naturalnego. Wśród gmin obszaru LGR najwyższą wartość przyrostu naturalnego w 2022 r. osiągnęła Gmina Pruszcz Gdański (3,4), osiągając tym samym korzystniejsze wyniki niż średnia dla województwa (-1,9) i kraju (-3,8). Najbardziej negatywna sytuacja występuje w Gminie Sztutowo, gdyż w 2022 r. poziom wskaźnika wyniósł: -7,9 – to zdecydowanie gorsza wartość niż średnia dla województwa i kraju.

Zjawiskiem, które ma wpływ na kształtowanie się liczby ludności jest również saldo migracji, które obrazuje wskaźnik salda migracji na 1 000 mieszkańców. W przypadku średniej dla gmin obszaru LGR, poziom tego wskaźnika w całym analizowanym okresie wahał się, natomiast w każdym roku osiągał wartość dodatnią oraz znacznie wyższą niż w przypadku średniej dla województwa i kraju. W 2022 r. wskaźnik salda migracji na obszarze

zmałał jednak w stosunku do roku poprzedniego, osiągając poziom 5,1, przy średniej dla Polski wynoszącej 0,1, natomiast dla województwa pomorskiego – 1,7. Największy wpływ na wysoką wartość salda migracji na obszarze LGR miała Gmina Pruszcz Gdański, gdzie wskaźnik salda migracji w 2022 r. wyniósł 11,2. Odmienne kształtowała się sytuacja w gminach Ostaszewo, Stegna i Sztutowo, w których w 2022 r. odnotowano ujemny wskaźnik salda migracji. Największy odpływ liczby mieszkańców wystąpił w Gminie Ostaszewo – wskaźnik salda migracji na 1 000 mieszkańców kształtował się na poziomie: -6,8.

Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców to wskaźnik, którego wysoka wartość oznacza, że ludzie chętnie inwestują w dany obszar jako miejsce zamieszkania – inwestują w nim swój majątek i chcą się osiedlić, a więc dostrzegają potencjał okolicy. W analizowanym okresie 2018–2022 wartość wskaźnika wzrosła, przy czym w latach 2018–2020 wartość wskaźnika utrzymywała się na takim samym poziomie. W 2021 roku nastąpił spadek wskaźnika o 6,4% w stosunku do roku poprzedniego, natomiast w roku 2022 wskaźnik ponownie wzrósł, osiągając wartość identyczną jak w latach 2019–2020, a więc na przestrzeni analizowanych lat poziom wskaźnika utrzymywał się na względnie stabilnym poziomie, z jednorazowym niewielkimi wahaniami. Należy jednak zauważyć, iż poziom wskaźnika był w całym okresie wyższy od średniej dla województwa i kraju, przy czym wzrost wskaźnika w 2022 r. w porównaniu do 2018 r. wyniósł dla obszaru LGR jedynie 3,0%, przy 11,1% wzroście w województwie i 4,5% wzroście dla kraju. Wśród gmin LGR najwyższa wartość wskaźnika w 2022 r. wystąpiła w gminach: Stegna – 80, Cedry Wielkie – 62, Pruszcz Gdański – 60. Najniższy wynik osiągnęła w 2022 r. Gmina Nowy Dwór Gdański – 15.

Gospodarkę i przedsiębiorczość obszaru LGR dobrze opisują wskaźniki *podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności* oraz *podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym*. Pierwszy ze wskaźników we wszystkich gminach obszaru w analizowanym okresie wykazywał tendencję rosnącą, dodatkowo osiągając również wartości korzystniejsze niż średnia dla województwa i kraju (wyjątek stanowił rok 2020, kiedy wynik dla obszaru LGR był mniej korzystny od średniej dla województwa pomorskiego). Należy jednak zwrócić uwagę na dynamikę zmian. Na podstawie zobrazowanych w niniejszej Diagnozie danych można stwierdzić, że pomimo corocznie wyższych wartości, tempo zmian wskaźnika jest niższe niż w przypadku średniej dla województwa i kraju, co jest negatywnym zjawiskiem, gdyż świadczy o stagnacji w rozwoju przedsiębiorczości regionu względem reszty kraju. Wzrost wskaźnika *podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności* w 2022 r. w stosunku do roku 2018 wyniósł 12,8%, podczas gdy dla województwa nastąpił wzrost o 14,9%, a dla kraju o 16,5%. Drugi ze wskaźników – *podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym* w całym analizowanym okresie wahał się, ostatecznie osiągając w 2022 r. wartość o 18,7% niższą w porównaniu do roku 2018, co jest negatywnym zjawiskiem, ponieważ w województwie spadek ten wyniósł jedynie 2,4%, natomiast w kraju wartość wskaźnika utrzymała się na takim samym poziomie jak w roku początkowym. Mimo negatywnej dynamiki zmian na obszarze LGR, wartość wskaźnika w całym okresie utrzymywała się na znacznie wyższym poziomie niż w województwie i kraju.

Do analizy kondycji lokalnych przedsiębiorców można wykorzystać dwa wskaźniki – *jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności* oraz *udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON*. Średnia dla LGR w przypadku pierwszego ze wskaźników w latach 2018–2020 malała, natomiast w 2021 roku nastąpił wzrost wskaźnika, który utrzymał się również w roku kolejnym. Taka sama tendencja wystąpiła dla średniej województwa i kraju, natomiast wartość wskaźnika dla średniej obszaru była wyższa i wynosiła w 2022 r. 78, przy średniej dla województwa – 69, a kraju – 59. Drugi ze wskaźników kształtował się podobnie – wartość na przestrzeni analizowanych lat wahała się, natomiast w roku 2021 wzrosła w stosunku do roku poprzedniego, w roku 2022 utrzymując wartość z roku poprzedniego. W ostatnim badanym roku – 2022, wskaźnik dla średniej obszaru (5,3) był wyższy niż wskaźnik dla Polski (4,4) oraz dla województwa pomorskiego (4,7).

Aktywność lokalnej społeczności i liczba efektywnie działających formalnych grup mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat utrzymywała się na podobnym poziomie, z minimalnymi wahaniami. Wskaźnik *liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców* w 2022 r. i każdym poprzednim był dla LGR

niższy niż średnia dla województwa pomorskiego i Polski. Wewnątrz obszaru najkorzystniejszy wynik w tym zakresie w latach 2018–2022 wystąpił w Mieście Krynica Morska (w 2022 r. – 68), natomiast najgorzej wypadła Gmina Pruszcz Gdański (w 2022 r. – 26).

Na obszarze LGR obserwuje się systematyczny spadek bezrobocia (wyjątek stanowił rok 2020, kiedy wystąpił nagły wzrost liczby bezrobotnych – wzrost wystąpił zarówno w województwie i kraju, a więc mógł być spowodowany restrykcjami związanymi z pandemią COVID-19). W 2022 r. wskaźnik *udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym* na obszarze LGR (3,7%) był wyższy niż średnia w województwie (3,0%) oraz identyczny jak średnia w kraju (3,7%). Jednak niepokojącym zjawiskiem jest fakt wzrostu poziomu bezrobocia długoterminowego – wartość wskaźnika *udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem* w latach 2018–2022 wahała się, przy czym ostatecznie w 2022 roku w stosunku do roku 2018 nastąpił wzrost wartości wskaźnika o 4,9 pp., podczas gdy w województwie wzrost wyniósł 2,1 pp., natomiast w kraju tendencja była odwrotna – nastąpił spadek bezrobocia długoterminowego o 0,7 pp. Wśród gmin obszaru najniższa i najbardziej korzystna wartość wskaźnika wystąpiła w Mieście Krynica Morska – 41,3%, natomiast najwyższa w Gminie Cedry Wielkie – 67,9%. Wśród osób bezrobotnych na terenie LGR zdecydowanie przeważają kobiety i jest to podobny trend jak w województwie i kraju. Wskaźnik *udział kobiet wśród bezrobotnych ogółem* wyniósł 63,7%, przy średniej dla województwa – 60,8% i średniej dla kraju – 53,7%.

Na obszarze LGR Rybacka Brać Mierzei charakterystyczna jest duża liczba wielkopowierzchniowych gospodarstw, co jest korzystniejsze dla rozwoju regionu, ze względu na możliwości specyfikacji i rozwoju określonych upraw.

Według danych GUS *dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca* na obszarze LGR w roku 2022 wynosiły 7 210 zł, co było wartością niższą niż średnia krajowa (7 467 zł) oraz średnia wojewódzka (7 707 zł). Tak samo sytuacja wyglądała w przypadku dochodów własnych samorządów. W analizowanym okresie średnia dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca była niższa dla obszaru niż średnia kraju i województwa. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż dochody własne na 1 mieszkańca znacznie różnią się w poszczególnych gminach wchodzących w skład LGR. Wewnątrz LGR niższymi dochodami własnymi corocznie w okresie od 2018 do 2022 roku charakteryzowała się Gmina Nowy Dwór Gdański, natomiast zdecydowanie najwyższe dochody własne na 1 mieszkańca w całym analizowanym okresie wykazywało Miasto Krynica Morska – były one również istotnie wyższe niż średnia dla województwa i kraju. W 2022 r. średnia wartość wydatków ogółem na obszarze LGR wyniosła 7 092 zł i była niższa niż średnia krajowa (7 681 zł) oraz średnia wojewódzka (7 857 zł). Średnie wydatki bieżące samorządów z obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei (5 905 zł) w przeliczeniu na 1 mieszkańca, mimo systematycznego wzrostu w badanym okresie, w ostatnim roku były niższe zarówno od średniej krajowej (6 377 zł), jak i średniej wojewódzkiej (6 603 zł). Wewnątrz LGR najwyższe wydatki bieżące na 1 mieszkańca, w każdym analizowanym roku, ponosiło Miasto Krynica Morska.

Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca na obszarze LGR Rybacka Brać Mierzei z roku na rok ulegały zwiększeniu (wyjątek stanowił rok 2020, kiedy to nastąpił spadek), jednak nawet w 2022 r., kiedy osiągnęły wartość najwyższą, były niższe od średniej dla województwa i kraju. Wewnątrz LGR najwyższą wartość osiągnęło Miasto Krynica Morska – 3 887 zł, przy wartości dla województwa: 1 500 zł, a dla kraju: 1 517 zł. Najniższe wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych wystąpiły w Gminie Nowy Dwór Gdański (802 zł). Wskaźnik *udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca* LGR w 2022 r. był także niższy niż średnio w województwie i kraju. Na obszarze LGR wyniósł 64 zł, podczas gdy w województwie – 136 zł, a w Polsce – 134 zł.

Wskaźnik *udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem* na obszarze LGR systematycznie maleje, w 2021 r. osiągnął najniższą wartość (3,4%), która była niższa od średniej dla województwa pomorskiego (3,9%) i Polski (3,7%). Wśród gmin obszaru LGR najwyższa i najbardziej negatywna

wartość wskaźnika wystąpiła w Mieście Krynica Morska – 11,0% oraz w Gminie Ostaszewo – 9,2%, natomiast najniższą wartość wskaźnika osiągnęła Gmina Pruszcz Gdański – 2,2%. Wartość wskaźnika *gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego ogółem na 10 tys. mieszkańców* dla LGR corocznie malała i od roku 2019 była niższa niż średnia dla województwa i Polski. Corocznie najmniej korzystne wartości występowały w Mieście Krynica Morska oraz w Gminie Ostaszewo. Wartości wskaźników *rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców* oraz *udział % dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku* były dla LGR Rybacka Brać Mierzei od 2019 roku niższe niż średnie wartości w województwie i kraju. Najgorsza sytuacja w tym zakresie miała miejsce w gminach Ostaszewo i Nowy Dwór Gdański.

Na terenie obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei w 2022 roku zlokalizowanych było 18 podmiotów (w tym 13 żłobków i 5 klubów dziecięcych), które świadczyły usługi opieki nad dziećmi do lat 3 – większość na terenie Gminy Pruszcz Gdański (11 żłobków i 3 kluby dziecięce). Na obszarze Gminy Nowy Dwór Gdański funkcjonował w 2022 r. jeden żłobek oraz klub dziecięcy. Na terenie gmin Stegna i Sztutowo prowadził działalność jeden podmiot świadczący tego typu usługi, natomiast w pozostałych gminach nie działał żaden podmiot, który oferował usługi opieki nad dziećmi do lat 3. W 2018 roku na całym obszarze LGR funkcjonowało łącznie 9 żłobków i 2 kluby dziecięce, więc sytuacja w tym zakresie na przestrzeni analizowanych lat poprawiła się.

Wskaźnik *udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3–5 lat* na obszarze LGR na przestrzeni analizowanych lat systematycznie wzrastał do roku 2020, kiedy to nastąpił spadek i ostatecznie w 2021 r. wskaźnik osiągnął wartość 84,2%, co stanowiło spadek w porównaniu do 2017 r. o 4,3 pp. Natomiast w przypadku województwa pomorskiego był to wzrost o 4,4 pp., a w Polsce o 3,6 pp., więc widoczna jest wolniejsza dynamika wzrostu na obszarze LGR w porównaniu z województwem i krajem. Natomiast w każdym z analizowanych lat wartości dla obszaru były wyższe od wartości dla województwa i kraju. Biorąc pod uwagę krajowe uwarunkowania związane z dużym zapotrzebowaniem na miejsca zapewniające opiekę dzieci w wieku przedszkolnym, rosnąca liczba dzieci objętych tą formą opieki jest pozytywnym zjawiskiem. Najwyższe wartości wskaźnika na obszarze LGR osiągnęła Gmina Pruszcz Gdański, odnotowując w 2021 r. wartość wskaźnika na poziomie 90,1%, przy średniej dla województwa – 84,9%, zaś kraju – 88,3%. Najmniej korzystna wartość wystąpiła w Gminie Cedry Wielkie – tylko 52,2% dzieci w wieku 3–5 lat z terenu gminy zostało objętych wychowaniem przedszkolnym. Wskaźnik określający liczbę dzieci przypadającą na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w 2021 roku dla LGR wynosił 85 i był wyższy niż średnia dla województwa (83) oraz średnia dla kraju (82).

Współczynnik skolaryzacji na obszarze LGR w 2021 r. (84,8) w porównaniu do 2020 r. (81,7) wzrósł, jednak w całym analizowanym okresie był niższy niż średnia dla województwa i kraju. Najwyższy współczynnik skolaryzacji występował w Gminie Nowy Dwór Gdański – w 2022 r. osiągnął poziom 93,3%, natomiast najniższy współczynnik skolaryzacji w 2022 r. odnotowano w Gminie Pruszcz Gdański – 71,6%. Średnie wyniki uczniów z egzaminów ósmoklasisty z obszaru LGR osiągnięte z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego były w latach 2019–2022 niższe niż średnie wyniki uczniów z województwa pomorskiego i Polski, co jest negatywną tendencją i budzi zaniepokojenie. Wewnątrz obszaru na wyróżnienie zasługują uczniowie z Gminy Pruszcz Gdański, ponieważ poza dwoma wyjątkami (wyniki w zakresie języka polskiego i języka angielskiego w 2020 r.) – we wszystkich latach oraz zakresach osiągnęli dwa najwyższe wyniki wśród gmin obszaru, a dodatkowo także korzystniejsze niż średnia uczniów województwa pomorskiego oraz Polski.

W 2021 r. z sieci wodociągowej korzystało 98,7% mieszkańców obszaru LGR. Była to wartość wyższa niż średnia dla kraju (92,4%) i województwa (96,7%), przy czym wewnątrz obszaru najniższy odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej występował w Gminie Stegna i wynosił 96,4%, a więc wartość minimalnie niższą niż średnia dla województwa pomorskiego, natomiast wyższą niż średnia dla Polski. Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2021 r. wyniósł na obszarze LGR 72,5% i był niższy niż średnia dla województwa (84,2%) oraz wyższy niż średnia dla kraju (71,9%). Najmniej korzystna sytuacja w tym zakresie

występowała w Gminie Ostaszewo, gdzie jedynie 7,2% mieszkańców korzystało z sieci kanalizacyjnej. W zakresie osób korzystających z sieci gazowej ich odsetek na obszarze LGR jest niższy niż średnio w województwie i kraju, w 2021 r. wyniósł 18,4%, przy 51,8% w województwie oraz 54,8% w kraju.

Obszar LGR ze względu na położenie geograficzne posiada potencjał turystyczny. Liczne zabytki oraz walory krajobrazowe i przyrodnicze, znajdujące się na terenie gmin wchodzących w skład obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei sprzyjają rozwojowi turystyki. Niewątpliwym atutem regionu jest środowisko przyrodnicze – ukształtowanie terenu, liczna i bogata fauna i flora, a także różnorodność akwenów wodnych. Na obszarze LGR turyści mają dostęp zarówno do Pętli Żuławskiej czy Morza Bałtyckiego, gdzie mogą spędzać czas na aktywnym wypoczynku, ale również wykorzystać nadmorskie oraz nadwiślane plaże. Potencjał turystyczny oraz dziedzictwo kulturowe są czynnikami, które spajają cały obszar. Wszystkie gminy z terenu LGR posiadają zabytki związane z historią osadnictwa na Żuławach i Mierzei. Na ich terenie znaleźć można wiele obiektów architektury hydrotechnicznej, zabytków sakralnych czy charakterystycznych dla tego obszaru zagród holenderskich i domów podcieniowych. Każda z gmin obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei posiada zasoby dziedzictwa, które może promować oraz przekazywać odwiedzającym.

III. Wnioski

1. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedno z najpopularniejszych i najskuteczniejszych narzędzi analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Analiza SWOT dla obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei (tabela 21) została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane uzyskane podczas prac nad diagnozą obszaru, w tym dane GUS, a przede wszystkim z wykorzystaniem zróżnicowanych metod partycypacji społecznej. W analizie starano się uwzględnić możliwie najwięcej rekomendacji, uwag i opinii lokalnej społeczności, będącej przedstawicielami wszystkich trzech sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego oraz mieszkańców.

Tabela 20 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	Odniesienie do Diagnostyki	SŁABE STRONY	Odniesienie do Diagnostyki
1. Stale rosnąca liczba ludności obszaru LGR.	Rozdział I pkt. 3	1. Niekorzystna struktura piramidy wieku i płci oraz ryzyko wzrostu wskaźników obciążenia demograficznego w przyszłości.	Rozdział I pkt. 3
2. Dodatnie saldo migracji – wyższe w porównaniu z wynikiem kraju oraz województwa.	Rozdział I pkt. 3	2. Ujemna i malejąca wartość przyrostu naturalnego mogąca w przyszłości negatywnie wpłynąć na kształtowanie się struktury ludności obszaru.	Rozdział I pkt. 3
3. Rozwijające się budownictwo mieszkaniowe na obszarze – wyższy niż w kraju i województwie wskaźnik pozwoleń wydanych na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym, spowodowany głównie atrakcyjnością osiedleńczą Gminy Stegna.	Rozdział I pkt. 3	3. Wysoki poziom bezrobocia długotrwałego oraz wyższa dynamika wzrostu ww. wskaźnika w porównaniu do województwa i kraju.	Rozdział I pkt. 5
4. Duży udział wielkopowierzchniowych gospodarstw w strukturze wielkości gospodarstw, świadczący o specjalizacji w tej dziedzinie.	Rozdział I pkt. 6	4. Zdecydowana przewaga kobiet wśród osób bezrobotnych – wyższa od średniego udziału w województwie i kraju.	Rozdział I pkt. 5
5. Korzystne warunki do rozwoju rolnictwa – dobre gleby i warunki naturalne.	Rozdział I pkt. 11	5. Niedostateczna aktywność mieszkańców w organizacjach pozarządowych – niższa od średniej w województwie i kraju liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców.	Rozdział I pkt. 4
6. Wysoki udział osób z dostępem do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej.	Rozdział I pkt. 9	6. Średni udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych i od osób prawnych niższy niż średnia w województwie i kraju.	Rozdział I pkt. 7
7. Stosunkowo wysoki poziom pokrycia powierzchni obszaru miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.	Rozdział I pkt. 11	7. Braki w dostępie mieszkańców do sieci gazowej.	Rozdział I pkt. 11
8. Unikatowe walory przyrodniczo-krajobrazowe i czyste środowisko naturalne, w tym występowanie form ochrony przyrody.	Rozdział I pkt. 10	8. Niski współczynnik skolaryzacji świadczący o tym, że część mieszkańców realizuje obowiązek szkolny poza obszarem.	Rozdział I pkt. 9
9. Ciekawa historia i dziedzictwo kulturowe obszaru.	Rozdział I pkt. 11	9. Niezadowalający poziom dostępności usług medycznych.	Rozdział I pkt. 9
10. Rozwinięta infrastruktura turystyczna.	Rozdział I pkt. 11		
11. Położenie geograficzne i dostępność do portów rybackich.	Rozdział I pkt. 4		

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej.	1. Zmiany klimatu.
2. Cyfryzacja życia codziennego.	2. Emigracja mieszkańców Polski.
3. Wzrost świadomości obywatelskiej, w tym poczucia tożsamości i identyfikacji z miejscem zamieszkania.	3. Spadek zainteresowania turystyką poprzez brak możliwości ekonomicznych.
4. Wzrost średniej długości życia.	4. Atrakcyjność gospodarcza sąsiednich regionów.
5. Moda na migracje z większych miast na wieś.	5. Konsekwencje społeczne i gospodarcze związane z COVID-19 i wojną w Ukrainie.
6. Popularyzacja aktywnej formy spędzania czasu wolnego i rozwój turystyki krajowej.	6. Wykluczenie cyfrowe.
7. Wzrost zainteresowania środowiskiem naturalnym, bogactwem obszarów przyrodniczych w Polsce.	7. Wzrost kosztów życia.

Źródło: opracowanie własne

2. Wnioski z analizy SWOT

Obszar LGR Rybacka Brać Mierzei posiada ukierunkowaną tożsamość lokalną mieszkańców, wynikającą ze wspólnych tradycji, dziedzictwa kulturowego i historii. Charakterystyczne wydarzenia, elementy kultury folklorystycznej oraz położenie sprawiają, że jest on spójną jednostką pod względem tożsamości lokalnej. Biorąc pod uwagę inne aspekty funkcjonowania, można wskazać mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które w największym stopniu determinują zakres podejmowanych działań.

Aktualna sytuacja demograficzna kształtuje się na tym terenie korzystnie, ponieważ systematycznie wzrasta liczba mieszkańców, a analizowany obszar charakteryzuje się dodatnim saldem migracji w porównaniu do wyniku województwa i kraju. Niepokojący może być poziom przyrostu naturalnego, który w 2022 roku osiągnął wartość -0,6, która była znacznie niższa niż w latach poprzednich, co może oznaczać, że w przyszłości negatywna tendencja będzie się utrzymywać. Niemniej jednak w porównaniu do stanu tego wskaźnika w województwie i kraju (niższe wartości), wynik osiągnięty przez obszar LGR kształtuje się korzystnie. Negatywne tendencje demograficzne zauważyć można jednak we wzrastającej liczbie ludności w wieku poprodukcyjnym, przy niewielkim wzroście ludności w wieku przedprodukcyjnym i spadku ludności w wieku produkcyjnym. Pogłębiające się nierówności w tym zakresie mogą doprowadzić w konsekwencji do pogłębienia się wskaźników obciążenia demograficznego w gminach. Niemniej jednak aktualnie widoczna jest tendencja oznaczająca stały wzrost liczby ludności na obszarze LGR, co można zauważyć obserwując wskaźnik wydanych pozwoleń na budowę. Na jakość życia, pracy i przebywania w danym miejscu duży wpływ ma jakość środowiska i czyste powietrze. Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń środowiska poprzez emisję można niwelować. Należy zwiększać świadomość ekologiczną wśród mieszkańców. Dla miejsc takich jak gminy LGR bardzo ważne jest też dalsze wzmacnianie lokalnej tożsamości i budowanie więzi społecznych oraz zachęcanie do zawiązywania partnerstw i realizacji inicjatyw oddolnych.

Rosnące wskaźniki gospodarcze pokazują, że poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru jest zadowalający, niemniej jednak na obszarze LGR w latach 2018–2022 nastąpił spadek liczby nowo powstających podmiotów, co dla kształtowania się poziomu bezrobocia oraz przedsiębiorczości mieszkańców może przynieść w przyszłości negatywne efekty. Należy podjąć kroki niwelujące tę niekorzystną sytuację, podejmując działania aktywizujące i zachęcające mieszkańców obszaru do rozpoczynania działalności gospodarczej i tworzenia miejsc pracy. W przypadku obszaru gmin LGR istotna jest aktywizacja bezrobotnych kobiet – pozytywną tendencją jest tworzenie podmiotów świadczących usługi opieki nad dziećmi do 3 lat, jednak na terenie obszaru nadal są gminy, na których nie funkcjonuje żaden podmiot świadczący tego typu usługi, co może negatywnie wpływać na aktywność zawodową kobiet, ponieważ w przeważającej części to kobiety dbają o dzieci i rodzinę. Istotne jest zatem takie kierunkowanie rozwoju, które pozwoli kobietom na podjęcie pracy – dostęp do opieki nad dziećmi czy podnoszenie kwalifikacji, co przyczyni się do wzrostu ich aktywności w tym zakresie.

Niewątpliwą zaletą i głównym atutem regionu LGR Rybacka Brać Mierzei jest jego położenie, dlatego szansa dla obszaru można upatrywać w rozwoju turystyki. Zagrożenie stanowi jednak fakt niewystarczającego wykorzystania potencjału, zarówno w postaci dziedzictwa kulturowego, jak i zasobów naturalnych poprzez sezonowość oferty turystycznej, a także możliwy wzrost atrakcyjności obszarów sąsiednich, które będą stanowić zagrożenie i konkurencję. Z drugiej jednak strony położenie w regionie Morza Bałtyckiego, które corocznie przyciąga tysiące turystów, stanowi szansę dla obszaru i rozwoju przedsiębiorczości. Jedną ze znacznie rozwiniętych gałęzi przemysłu na obszarze, jest ta związana z zakwaterowaniem i usługami turystycznymi, a więc napływ turystów do sąsiadujących z obszarem miejsc daje możliwość, że przynajmniej część z nich będzie chciała skorzystać z oferty turystycznej gmin obszaru LGR. Należy więc skupić się na rozwoju branż ściśle powiązanych z sektorem turystycznym, stanowiącym największy potencjał obszaru.

Szansą rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki ze względu na usytuowanie obszaru jest rozwój branż związanych z rybołówstwem. Istotne znaczenie dla regionu ma ryba, która stanowi znak rozpoznawczy całego obszaru – wiąże się z rozwojem turystyki, a w konsekwencji wpływa na przedsiębiorczość oraz na powiązane

z rybołówstwem i gospodarką morską branży. Rozwój branży turystycznej jest w tym regionie ściśle powiązany z rybactwem. Z pewnością ogromnym potencjałem obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei jest położenie geograficzne – bliskość Morza Bałtyckiego, rzeki Wisły oraz Zalewu Wiślanego. Różnorodność akwenów wodnych stwarza warunki do rozwoju zarówno rybołówstwa, jak i turystyki wodnej.

3. Kluczowe problemy, potrzeby, potencjały, zasoby

W wyniku analizy danych statystycznych, spotkań z mieszkańcami w ramach konsultacji społecznych, a także analizy SWOT można wyodrębnić kluczowe problemy i potrzeby mieszkańców obszaru LGR oraz potencjały i zasoby, które można i należy wykorzystać do rozwoju obszaru.

A. Kluczowe problemy i potrzeby:

- niewystarczająco dostosowana infrastruktura i usługi publiczne do zachodzących zmian demograficznych;
- niedostatecznie zagospodarowany potencjał kulturowy, przyrodniczy i turystyczny;
- niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców;
- niewystarczająca dostępność mieszkańców do usług społecznych i zdrowotnych.

B. Kluczowe zasoby i potencjały:

- walory przyrodnicze i krajobrazowe;
- bogata historia i dziedzictwo kulturowe, w tym cenne zabytki;
- warunki umożliwiające rozwój funkcji osiedleńczej obszaru;
- doświadczenie we współpracy wielosektorowej, w tym w ramach LGR Rybacka Brać Mierzei.

Spis tabel

Tabela 1 Podstawowe dane o gminach obszaru LGR Rybacka Brać Mierzei.....	5
Tabela 2 Ludność poszczególnych gmin LGR w 2022 r.....	6
Tabela 3 Wskaźniki obciążenia demograficznego w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022	8
Tabela 4 Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022.....	11
Tabela 5 Wskaźniki gospodarcze na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w latach 2018–2022	12
Tabela 6 Wskaźniki świadczące o kondycji przedsiębiorstw w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022	16
Tabela 7 Udział przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż 50 pracowników w liczbie mieszkańców ogółem w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022	16
Tabela 8 Udział % podmiotów gospodarczych według grup rodzajów działalności (PKD 2007) w poszczególnych gminach LGR, średnio na obszarze LGR, w województwie i kraju w 2022 r.	17
Tabela 9 Wskaźniki bezrobocia na obszarze LGR, średnio w województwie i kraju w latach 2018–2022.....	19
Tabela 10 Struktura gospodarstw rolnych w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w 2020 r.....	21
Tabela 11 Dochody ogółem i dochody własne na 1 mieszkańca (zł) w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022.....	23
Tabela 12 Wydatki majątkowe i wydatki bieżące na 1 mieszkańca (zł) w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2018–2022	25
Tabela 13 Wskaźnik G dla poszczególnych gmin LGR oraz średnia wartość obszaru LGR w latach 2020–2022....	29
Tabela 14 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego ogółem na 10 tys. mieszkańców w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2017–2021	31
Tabela 15 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców oraz udział % dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2017–2021	31
Tabela 16 Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3–5 lat oraz liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2017–2021	33
Tabela 17 Współczynnik skolaryzacji brutto oraz liczba uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2017–2021	34
Tabela 18 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminach LGR oraz porównanie średniej obszaru LGR do województwa i kraju w latach 2019–2022	35
Tabela 19 Udział % korzystających z instalacji w ogóle ludności w poszczególnych gminach LGR oraz porównanie średniej LGR do województwa i kraju w latach 2017–2021	37
Tabela 20 Schemat analizy SWOT.....	62
Tabela 21 Analiza SWOT.....	63

Spis map

Mapa 1 Gminy objęte partnerstwem LGR Rybacka Brać Mierzei.....	4
--	---

Mapa 2 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.	10
Mapa 3 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.	14
Mapa 4 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.	15
Mapa 5 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.	19
Mapa 6 Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.	20
Mapa 7 Sumaryczna mapa obszarów ONW w Polsce.	22
Mapa 8 Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.	26
Mapa 9 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.	27
Mapa 10 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w poszczególnych gminach LGR w 2022 r.	28
Mapa 11 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem w poszczególnych gminach LGR w 2021 r.	30
Mapa 12 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w poszczególnych gminach LGR w 2021 r.	32
Mapa 13 Formy ochrony przyrody na obszarze gmin LGR	43
Mapa 14 Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu długoterminowego dla ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie pomorskim w 2022 r.	44
Mapa 15 Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu długoterminowego ozonu ustanowionego ze względu na ochronę roślin w województwie pomorskim w 2022 r.	45
Mapa 16 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie pomorskim w 2022 r.	45
Mapa 17 Penetracja budynkowa zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości co najmniej 30 Mb/s – fragment mapy dla województwa pomorskiego	47

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności ogółem na obszarze LGR w latach 2018–2022	6
Wykres 2 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na obszarze LGR w latach 2018–2022	7
Wykres 3 Piramida płci i wieku dla obszaru LGR w 2022 r.	7
Wykres 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na obszarze LGR w porównaniu do średniej dla województwa i kraju w 2022 r.	8
Wykres 5 Przyrost naturalny na 1 000 ludności na obszarze LGR w latach 2018–2022	9
Wykres 6 Przyrost naturalny na 1 000 ludności na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.	9
Wykres 7 Saldo migracji na 1 000 ludności na obszarze LGR w latach 2018–2022	10
Wykres 8 Saldo migracji na 1 000 ludności na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.	11
Wykres 9 Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.	12
Wykres 10 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na obszarze LGR w latach 2018–2022.	13
Wykres 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.	13

Wykres 12 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym na obszarze LGR w latach 2018–2022.....	13
Wykres 13 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.....	14
Wykres 14 Dynamika wzrostu wartości wskaźników gospodarczych obszaru LGR, województwa i kraju – wzrost/spadek procentowy w 2022 r. w stosunku do 2018 r.....	15
Wykres 15 Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.....	18
Wykres 16 Procentowy udział bezrobotnych według płci na obszarze LGR, w województwie i kraju w 2022 r. ...	20
Wykres 17 Dochody własne na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w latach 2018–2022	23
Wykres 18 Dochody własne na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.....	24
Wykres 19 Wydatki ogółem na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w latach 2018–2022	24
Wykres 20 Wydatki ogółem na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.....	25
Wykres 21 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w latach 2018–2022.....	26
Wykres 22 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.....	27
Wykres 23 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w latach 2018–2022.....	28
Wykres 24 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2022 r.....	28
Wykres 25 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem na obszarze LGR w latach 2017–2021	29
Wykres 26 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem na obszarze LGR w porównaniu do województwa i kraju w 2021 r.....	30
Wykres 27 Udział % korzystających z instalacji w ogóle ludności na obszarze LGR, w województwie i kraju w 2021 r.....	36

Spis rysunków

Rysunek 1 Pozycja Gminy Pruszcz Gdański w grupie porównawczej (143 gminy wiejskie położone w strefie zewnętrznej obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.	49
Rysunek 2 Wskaźnik rozwoju Gminy Pruszcz Gdański w latach 2017–2021 (obszary)	49
Rysunek 3 Pozycja Gminy Cedry Wielkie w grupie porównawczej (143 gminy wiejskie położone w strefie zewnętrznej obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.	50
Rysunek 4 Wskaźnik rozwoju Gminy Cedry Wielkie w latach 2017–2021 (obszary)	50
Rysunek 5 Pozycja Miasta Krynica Morska w grupie porównawczej (26 miast o rozwiniętej funkcji pozarolniczej) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.....	51
Rysunek 6 Wskaźnik rozwoju Miasta Krynica Morska w latach 2017–2021 (obszary).....	51
Rysunek 7 Pozycja Gminy Nowy Dwór Gdański w grupie porównawczej (117 gmin miejsko-wiejskich o intensywnej funkcji rolniczej) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.	52
Rysunek 8 Wskaźnik rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański w latach 2017–2021 (obszary).....	52
Rysunek 9 Pozycja Gminy Ostaszewo w grupie porównawczej (477 gmin wiejskich o umiarkowanej funkcji rolniczej) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.	53
Rysunek 10 Wskaźnik rozwoju Gminy Ostaszewo w latach 2017–2021 (obszary)	53

Rysunek 11 Pozycja Gminy Stegna w grupie porównawczej (130 gmin wiejskich o rozwiniętych funkcjach pozarolniczych) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.	54
Rysunek 12 Wskaźnik rozwoju Gminy Stegna w latach 2017–2021 (obszary).....	54
Rysunek 13 Pozycja Gminy Sztutowo w grupie porównawczej (130 gmin wiejskich o rozwiniętych funkcjach pozarolniczych) – ogólny wskaźnik rozwoju w 2021 r.	55
Rysunek 14 Wskaźnik rozwoju Gminy Sztutowo w latach 2017–2021 (obszary).....	55